

Samen sterk!

Onderzoek naar alliantie in de gehandicaptenzorg

Bo de Bruijn
Joyce Tijmans
Liesbeth Zink

09-06-2014
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Pedagogiek, Onderzoek & Innovatie

“Creëer de ruimte om groot te zijn!”

Titelpagina

Dit onderzoek is verricht ten behoeve van het studieonderdeel "Onderzoek & Innovatie" van de opleiding Pedagogiek, aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Titel	Onderzoeksrapport
Opdrachtgevers	- Kleur Kinder- en Jeugdzorg: dhr. J. Wittenaar - Lectoraat 'Werkzame factoren in de zorg voor jeugd': dhr. W. Grooteboer
Plaats uitgave	Nijmegen
Onderwijsinstelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen Kapittelweg 33 6525 EN Nijmegen
Faculteit	Gezondheid, Gedrag en Maatschappij
Opleiding	Pedagogiek
Begeleidende docent	Mvr. M. Marijnissen
Beoordelend docent	Dhr. R. Slegers
Auteurs	Bo de Bruijn Studentennummer: 478480 B.deBruijn@student.han.nl Joyce Tijmans Studentennummer: 478661 j.tijmans@student.han.nl Liesbeth Zink Studentennummer: 464128 LEH.Zink@student.han.nl
Uitgevende instantie	Pedagogiek, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Datum	09-06-2014

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport van Bo de Bruijn, Joyce Tijmans en Liesbeth Zink. Wij zijn vierdejaars studenten van opleiding Pedagogiek aan de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Dit onderzoek is uitgevoerd bij Kleur Kinder- en Jeugdzorg, vanuit het lectoraat 'Werkzame factoren in de zorg voor jeugd'.

De totstandkoming van dit onderzoeksrapport was niet mogelijk zonder onze opdrachtgevers: dhr. J. Wittenaar vanuit Kleur en dhr. W. Grooteboer vanuit het lectoraat. Onze speciale dank gaat ook uit naar mvr. A. Prudon, beleidsmedewerker Kleur en docent SPH op Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Op de achtergrond heeft zij veel voor het onderzoek betekend. Daarnaast willen wij alle medewerkers van Kleur Kinder- en Jeugdzorg en Dichterbij bedanken voor de medewerking die zij hebben verleend aan het onderzoek. Zonder ieders enthousiasme en betrokkenheid waren we niet tot dit eindresultaat gekomen.

Bo de Bruijn

Joyce Tijmans

Liesbeth Zink

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Opdrachtgevers	7
1.2 Aanleiding	7
1.3 Kader onderzoek.....	8
1.4 Leeswijzer	8
1.5 Begripsbepaling	9
2. Probleemanalyse.....	11
2.1 5xW+H formule	11
2.2 Belangen Kleur	13
2.3 Conclusie 5xW+H	16
2.4 Integratief Werkzame Factorenmodel	16
3. Probleemstelling	17
3.1 Doelstelling	17
3.2 Onderzoeksvraag.....	17
3.3 Deelvragen	18
4. Methode van onderzoek	18
4.1 Deelvraag 1	18
4.2 Tussenstap	19
4.3 Deelvraag 2 en 3.....	20
4.4 Deelvraag 4	20
4.5 Procedure onderzoek.....	21
4.6 Betrouwbaarheid en validiteit	21
4.7 Draagvlak.....	24
5. Resultaten	24
5.1 Resultaten deelvraag 1	24
5.2 Tussenstap	27
5.3 Resultaten deelvraag 2	27

5.4 Resultaten deelvraag 3	29
5.5 Resultaten deelvraag 4	30
6. Conclusies.....	32
6.1 Conclusie deelvraag 1.....	32
6.2 Tussenstap	35
6.3 Conclusie deelvraag 2.....	35
6.4 Conclusie deelvraag 3.....	36
6.5 Conclusie deelvraag 4.....	37
6.6 Conclusie onderzoeksvraag	38
7. Discussies	40
7.1 Afbakening onderzoek	40
7.2 Betrouwbaarheid en validiteit	41
7.3 Suggesties voor vervolgonderzoek	43
7.4 Aanbevelingen	43
Literatuurlijst.....	45
Bijlage 1: Vragenlijst JAS	49
Bijlage 2: Vragenlijst 'Ben ik tevreden?'	51
Bijlage 3: IWF-model	56
Bijlage 4: Concept 'Samen Sterk!'	63
Bijlage 5: Voorbereiding bijeenkomsten.....	67
Bijlage 6: Interviewprotocol coördinerend begeleiders	72
Bijlage 7: 1 ^e bijeenkomst Nijmegen	75
Bijlage 8: 1 ^e bijeenkomst Veghel	95
Bijlage 9: Codering bijeenkomsten Nijmegen en Veghel.....	113
Bijlage 10: Bijeenkomst Gennep.....	116
Bijlage 11: 2 ^{de} bijeenkomst Veghel	128
Bijlage 12: 2 ^{de} Bijeenkomst Nijmegen.....	138
Bijlage 13: Bijeenkomst NSO Nijmegen.....	144
Bijlage 14: Coderingen bijeenkomsten concept: 'Samen Sterk!'	153

Samenvatting

Achtergrond

Uit de onderzoeksresultaten van het voorgaande onderzoek 'Past de JAS?' (Bergh, Gomez, Reulink, Sobering & Welling, 2013) is er een alliantie monitoringsinstrument samengesteld die de Jeugdhulp Alliantie Schaal (JAS) wordt genoemd (Bergh et al., 2013). De JAS is een meetinstrument dat de professional inzicht biedt in de samenwerking die hij / zij heeft met de cliënt. Het doel is om hiermee de samenwerking tussen professional en cliënt te optimaliseren en bespreekbaar te maken.

De onderzoeksvraag

Tijdens dit onderzoek wordt er antwoord gegeven op de onderzoeksvraag:

Welke aanpassingen achten coördinerend begeleiders nodig om de JAS in te kunnen zetten binnen de intramurale zorg van Kleur bij de LVB jeugdige tussen de 12 en de 18 jaar?

Methode van onderzoek

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn als eerste de zes coördinerend begeleiders van Veghel en Nijmegen gevraagd naar hun meningen over de JAS. Aan de hand van deze meningen is de vorm, inhoud (aspecten en taalgebruik) en bruikbaarheid van de JAS aangepast op de jeugdigen met een LVB. Deze aangepaste vragenlijst is: concept versie van 'Samen Sterk!'. Om erachter te komen of de concept versie van 'Samen Sterk!' voldoende aansluit bij de jeugdige met een LVB zijn er bijeenkomsten georganiseerd met elf coördinerend begeleiders van de locaties Veghel, Nijmegen, Gennep en de naschoolse opvang van Nijmegen.

Resultaten

Uit de bijeenkomsten met de elf coördinerend begeleiders is naar voren gekomen dat de concept versie van 'Samen Sterk!' nog verschillende aanpassingen nodig heeft: vorm, inhoud (taalgebruik en aspecten) en de bruikbaarheid. Het gebruik van emoticons sluit aan bij de doelgroep, voor de oudere jeugdige (16 jaar) kan dit "kinderachtig" zijn. Het taalgebruik is aangepast op het niveau van de jeugdigen met een LVB. Een handleiding zou door de coördinerend begeleiders als prettig ervaren worden. Als laatste is er bestudeerd hoe de verbinding gelegd kan worden tussen 'Samen Sterk!' en 'Ben ik tevreden?' (cliënt-tevredenheidsonderzoek).

Voornaamste conclusies

Om 'Samen Sterk!' zo bruikbaar en betrouwbaar mogelijk te maken voor de coördinerend begeleiders, geven zij aan gebruik te willen maken van een handleiding. Daarnaast dient de vragenlijst 'Samen Sterk!' voor de cliënt en coördinerend begeleiders op elkaar afgestemd te worden. Een spraakfunctie kan voor de jeugdigen die moeite hebben met (begrijpend) lezen een uitkomst bieden. Daarnaast kunnen de emoticons als hulpmiddel dienen, al zijn ze in de concept versie van 'Samen Sterk!' te overmatig aanwezig.

Wanneer er gekeken wordt naar het kwaliteitskader gehandicaptenzorg mist er binnen Kleur een meetinstrument dat de samenwerking tussen cliënt en coördinerend begeleider meet (VGN Visiedocument 2.0, 2013). Uit een gesprek met mvr. I. Hoek (gedragsdeskundige Dichterbij) is naar voren gekomen dat 'Ben ik tevreden?' de 'kwaliteit van bestaan' meet en 'Samen Sterk!' meet de 'kwaliteit van ondersteuning'. Er kan daarom gesteld worden dat 'Samen Sterk!' niet kan integreren binnen 'Ben ik tevreden?' maar een verdieping is op het Individueel ondersteuningplan (IOP).

1. Inleiding

Dit onderzoek is gedaan vanuit de beroepstaak Onderzoek en Innovatie voor de opleiding Pedagogiek van de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Het afstudeeronderzoek heeft plaats gevonden bij de organisatie Kleur Kinder- en Jeugdzorg regio Nijmegen, regio Gennep en regio Veghel. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Lectoraat: 'Werkzame Factoren in de Zorg voor Jeugd' (WFZJ).

1.1 Opdrachtgevers

Lectoraat: 'Werkzame Factoren in de Zorg voor Jeugd'

Het lectoraat WFZJ wil meer te weten komen over de vraag welke algemene werkzame factoren vooral invloed hebben op de kwaliteit van geboden hulp. Een kernthema binnen het lectoraat is om te komen tot een manier van monitoren van de alliantie (samenwerking) tussen cliënt en professional (HAN, 2014). Vanuit het lectoraat is dhr. W. Grooteboer de opdrachtgever.

Kleur Kinder- en Jeugdzorg

Kleur is onderdeel van de organisatie Dichterbij. Kleur Kinder- en Jeugdzorg is een organisatie die samen met ouders begeleiding, verzorging en ondersteuning biedt aan kinderen en jongeren met een ontwikkelingsbeperking. Tegelijkertijd ondersteunt Kleur Kinder- en Jeugdzorg ouders en het sociaal netwerk bij de opvoeding (Kleur, 2014).

De cliënt staat centraal. Ieder mens heeft zo zijn eigen gevoelens en ambities. Iedereen heeft recht op een volwaardige plek in de samenleving. Er is vertrouwen nodig om wensen te uiten en dromen te realiseren. Zelfstandigheid is het vertrekpunt. Samen wordt er gezocht naar specifieke mogelijkheden. Kernwaarden binnen Kleur zijn: samenwerking, betrokkenheid, professionaliteit en openheid. "Als organisatie streven we ernaar - samen met ouders en medewerkers - de voorwaarden te creëren waardoor het kind de optimale ruimte vindt om te groeien..." (Kleur, 2014). Het werkgebied waar Kleur Kinder- en Jeugdzorg ondersteuning en begeleiding aanbiedt is opgesplitst in vier regio's: regio Gennep, Boxmeer & Grave e.o., regio Venlo, Venray & Horst e.o., regio Nijmegen e.o. en regio Uden, Veghel & Oss e.o. (Kleur, 2014). Vanuit Kleur Kinder- en Jeugdzorg is de opdrachtgever dhr. J. Wittenaar, manager binnen de regio Nijmegen.

1.2 Aanleiding

Vanuit de volwassenen GGZ in de Verenigde Staten is bekend, dat een positieve alliantie die vroeg in het traject gevormd wordt, een voorwaarde is van een positief eindresultaat (Pijnenburg, Hermanns, Yperen, Hutschemaekers & Montfoort, 2010). "Er is geen samenhang tussen de lengte van een hulptraject en de kracht van de alliantie. Al vanaf het derde tot vijfde

Samen Sterk!

contact heeft de kwaliteit van alliantie zijn voorspellende kracht” (Pijnenburg et al., 2010, p. 37). De geschatte invloed van alliantie is 5 tot 7 keer zo groot, als die van de gekozen therapeutische interventies (Pijnenburg et al., 2010).

Tijdens het voorgaande onderzoek ‘Past de JAS?’ (Bergh et al., 2013) binnen de organisatie ‘Lindhout’, is er onderzoek gedaan naar de wijze waarop de alliantie in beeld gebracht kan worden. Hieruit is een alliantie monitoringsinstrument samengesteld die de Jeugdhulp Alliantie Schaal (JAS) wordt genoemd (Bergh et al., 2013) (Bijlage 1).

De JAS is een meetinstrument dat de professional inzicht biedt in de samenwerking die hij/zij heeft met de cliënt. Het doel is om hiermee de samenwerking tussen professional en cliënt te optimaliseren en het bespreekbaar te maken (Bergh et al., 2013). De JAS bestaat uit een vragenlijst met schaalvragen voor de cliënt (ouder of jeugdige binnen de ambulante - of residentiële zorg) en een vragenlijst voor de professional.

Op dit moment lopen er meerdere onderzoeken die antwoord proberen te vinden op de vraag of alliantie in de jeugdzorg ook een belangrijk voorspellende waarde heeft. De pedagogiekstudenten in het derde jaar zetten nu de JAS in. Volgens dhr. W. Grooteboer kunnen de studenten die werken in de gehandicaptenzorg niet uit de voeten met de JAS.

1.3 Kader onderzoek

Om een zo goed mogelijk product neer te zetten binnen de beschikbare tijd, is er door de onderzoeksgroep en opdrachtgevers besloten dit onderzoek te kaderen. Om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het onderzoek van ‘Lindhout’ is er voor dit onderzoek gekozen voor de intramurale zorg (24-uurs zorg) en de coördinerend begeleiders. De coördinerend begeleiders staan in dezelfde verhouding als de mentor, waar binnen ‘Lindhout’ over gesproken wordt. De JAS is ontwikkeld binnen zowel de residentiële als de ambulante hulpverlening. Vanuit Dichterbij is gekozen om zich de komende jaren te richten op de intramurale zorg. Omdat de verstandelijk beperkte doelgroep erg breed is (van een lichte verstandelijke beperking tot zware verstandelijke beperking (Vandereyken, Hoogduin & Emmelkamp, 2008)), richt het onderzoek zich daarom op de jeugdige met een licht verstandelijke beperking (LVB). “Iemand met een IQ van 50 tot 70 wordt licht verstandelijk beperkt genoemd. Dit gaat gepaard met beperkingen in hun sociale aanpassingsvermogen en begint voor het 18^e levensjaar” (Nijgh & Bogerd, 2010, p. 46). “Kinderen met een LVB bereiken een mentale ontwikkelingsleeftijd die globaal ligt tussen de 6 en 11 jaar” (Beer, 2011, p. 20).

1.4 Leeswijzer

Allereerst zal het probleem verduidelijkt worden in de probleemanalyse. In de probleemanalyse wordt het probleem vanuit de literatuur en de praktijk verwoord, betrokken hierbij zijn de opdrachtgevers. Uit deze probleemanalyse volgen een probleemstelling, doelstelling, onder-

zoeksvraag en deelvragen. In de onderzoeksopzet is te lezen hoe het onderzoek plaats gevonden heeft. De vragen worden vervolgens beantwoord, middels desk- en fieldresearch. Dit zal te lezen zijn in hoofdstuk 5: Resultaten. Vanuit de resultaten zal er een conclusie worden getrokken. In hoofdstuk 7: Discussies worden de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoeksrapport ter discussie gesteld en mogelijk aanbevelingen worden gegeven.

1.5 Begripsbepaling

Om verschillende interpretaties te voorkomen worden hieronder de belangrijkste begrippen toegelicht.

Alliantie

Onder het begrip alliantie wordt de werkrelatie tussen de professional en de cliënt verstaan, ook wel samenwerkingsrelatie genoemd. “Het begrip alliantie verwijst naar de kracht van de samenwerkingsrelatie van cliënt en professional, die een rol speelt bij de meest uiteenlopende therapeutische programma’s en denkrichtingen” (Pijnenburg et al., 2010, p. 37). Er zijn twee verschillende elementen binnen de alliantie. Als eerste heb je de persoonlijke alliantie, waarmee de persoonlijke klik en emotionele band tussen de cliënt en de professional wordt bedoeld. Als tweede is overeenstemming over het doel van de professionele samenwerking van belang, de taakalliantie (Pijnenburg et al., 2010).

‘Ben ik tevreden?’

‘Ben ik tevreden?’ is een meetinstrument om de cliënt tevredenheid te meten. De doelen van dit instrument zijn onder anderen het verbeteren van eigen regie van de cliënt doormiddel van empowerment en de competentieontwikkeling van de cliënten en medewerkers vergroten. Dit instrument bestaat uit een cliënttevredenheidsgesprek en een verwantentevredenheidsenquête. De uitkomsten van het cliëntervaringsgesprek worden omgezet in acties die de kwaliteit van leven van de cliënt bevorderen. Daarnaast zijn deze uitkomsten bepalend voor de inhoud van het individueel ondersteuningsplan (Biene, 2010).

Cliënt

Met cliënt wordt in dit onderzoek een jeugdige in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar met een licht verstandelijke beperking (LVB) binnen de intramurale zorg bedoeld.

Coördinerend begeleider

De coördinerend begeleider heeft contact met ouders, voert therapeutische gesprekken met de cliënt en regelt praktische zaken voor de cliënt. Coördinerend begeleiders schrijven daarnaast het individueel ondersteuningsplan (IOP) en zijn verantwoordelijk voor de rapportages.

Naast de coördinerend begeleiders staan er ook 'begeleiders' op de groep. Zij werken samen met de cliënt aan de gestelde doelen vanuit het IOP.

Intramurale zorg

In dit onderzoek wordt er gesproken over intramurale zorg. Intramurale zorg betekent dat: kinderen en/of jeugdige dag en nacht opgenomen zijn in een voorziening waar ze verzorgd, opgevoed en eventueel behandeld worden. De leefgroepen verschillen qua intensiteit in behandeling en begeleiding, dit verhoudt zich tot de grootte van de groep en de beperkingen/problematiek van de kinderen en/ of jeugdigen (Slot & Spanjaard, 2010).

JAS

De JAS (jeugdhulp alliantie schaal) is een vragenlijst die de alliantie tussen de professional en de cliënt (ouders en jongeren tussen de 12 en 18 jaar in de ambulante- en residentiële jeugdzorg) meet binnen de reguliere jeugdzorg. Deze vragenlijst bestaat uit 20 stellingen die betrekking hebben op de doelen, werkwijze (taakalliantie) en de relatie (persoonlijke alliantie). Deze vragenlijst wordt ingevuld door zowel de cliënt als de professional. De professional vergelijkt en analyseert de vragenlijsten. Hierna gaan de professional en de cliënt met elkaar in gesprek over de uitkomsten van de vragenlijst. In dit gesprek wordt duidelijk of de wensen en behoeften (wat betreft de werkrelatie) van beide partijen op elkaar aansluiten. De JAS is nog niet op validiteit en betrouwbaarheid onderzocht, maar is wel bruikbaar gebleken. Op dit moment is het lectoraat WFZJ bezig om de validiteit en betrouwbaarheid te onderzoeken (Bergh et al., 2013.) (Bijlage 1).

Licht verstandelijke beperking

"Iemand met een IQ van 50 tot 70 wordt licht verstandelijk beperkt genoemd" (Nijgh & Bogerd, 2010, p. 46). Dit gaat gepaard met beperkingen in hun sociale aanpassingsvermogen en ontstaan voor het 18^e levensjaar (Nijgh & Bogerd, 2010). De praktijkdefinitie is een IQ tussen de 50 en 85 (hier zit ook zwakbegaafdheid bij), met bijkomende problematiek die tot uiting komen in gedragsproblemen (Beer, 2011). "Kinderen met een LVB bereiken een mentale ontwikkelingsleeftijd die globaal ligt tussen de 6 en de 11 jaar" (Beer, 2011, p. 20). Dit houdt in dat de kalenderleeftijd niet gelijk loopt met de ontwikkelingsleeftijd.

Professional

In dit onderzoeksrapport zal er gesproken worden over een professional, hiermee wordt de mentor van 'Lindenhouw' bedoeld of een hulpverlener. Zij hebben dezelfde taakomschrijving als die van de coördinerend begeleider.

2. Probleemanalyse

Voor de probleemanalyse is gebruik gemaakt van de 5xW+H formule van Migchelbrink (2009) en van het Integratief Werkzame Factorenmodel (zie paragraaf 2.4) van Pijnenburg (2010). Deze formule's hebben ervoor gezorgd dat er meer inzicht is gekomen in het probleem en de probleemcontext.

2.1 5xW+H formule

Onderzoeksopdracht

Opdracht lectoraat

De JAS is gemaakt voor jeugdigen tussen 12 en 18 jaar en ouders in ambulante en residentiële (reguliere) jeugdzorg. Het lectoraat WFZJ wil onderzocht hebben of de vragen uit de JAS ook bruikbaar zijn binnen de gehandicaptenzorg. Daarnaast wil het lectoraat ook weten wat aan de JAS veranderd moet worden om het meetinstrument wel bruikbaar te maken binnen de gehandicaptenzorg.

Opdracht Kleur

Volgens dhr. J. Wittenaar (opdrachtgever) is het belangrijk om rekening te houden met de verstandelijke beperking, voordat de JAS ingevoerd kon worden. Vandaar dat onderzoek naar de bruikbaarheid van de JAS in de gehandicaptenzorg van belang is. Daarnaast moet er onderzocht worden welke werkzame factoren van invloed zijn binnen de gehandicaptenzorg op de alliantie. Binnen de reguliere Jeugdzorg is er vanuit het lectoraat onderzoek gedaan naar mogelijke aspecten (zoals luisteren, interesse tonen, afspraken nakomen en transparant zijn) die van invloed zijn op de samenwerkingsrelatie tussen professional en de cliënt. Dit betekent niet dat deze aspecten ook van invloed zijn op de samenwerkingsrelatie binnen de gehandicaptenzorg. Wellicht zijn hier andere aspecten van groter belang om alliantie te creëren. Daarnaast is het de vraag of de vorm (wijze van opbouw/taalgebruik) aansluit bij de cliënten van Kleur. Door de invoering van de JAS wilt Kleur de kwaliteit en de effectiviteit van hun zorg verbeteren.

Werkzame factoren gehandicaptenzorg

Tijdens de start van dit onderzoek was er nog geen passend meetinstrument met betrekking tot de alliantie voor de gehandicaptenzorg. Binnen de zorg voor jeugd met een LVB is er weinig empirisch materiaal (onderzoek dat zich op waarnemingen berust) beschikbaar (Barnhoorn et al., 2013). Kijkend naar de intramurale behandeling van jeugdigen met een LVB is er gerapporteerd dat de kwaliteit van de samenwerking, positief samenhangt met een kleinere kans op voortijdige beëindiging. Dit betekent dat er ook een samenhang is met een positief resultaat van geboden hulp (Barnhoorn et al., 2013).

Er is onderzoek gedaan door het NJI (Nederlands Jeugd instituut, 2012), op verzoek van het Landelijk Kenniscentrum LVG, naar mogelijke werkzame factoren in de zorg voor mensen met een LVB. Vanuit dit onderzoek is de Richtlijn Effectieve Interventies LVB gekomen (Nederlands Jeugd instituut, 2012). Hierin worden aanbevelingen gedaan voor het ontwikkelen, aanpassen en uitvoeren van interventies gericht op jeugdigen met een LVB. Om de JAS te kunnen aanpassen, aan de jeugdigen met een LVB, dient de onderzoeksgroep rekening te houden met de mogelijke werkzame factoren die hieronder benoemd worden.

- ✚ **Uitgebreidere diagnostiek:** Er is een grote diversiteit aan cognitieve vermogens en niveau van sociaal-emotioneel functioneren van jeugdigen met een LVB. Daarom is een goede individuele neuropsychologische diagnostiek van belang voordat er tot behandeling over wordt gegaan. Rekening moet worden gehouden met de interactie tussen de kenmerken van de LVB en de gedragsproblematiek (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).
- ✚ **Afstemmen van de communicatie:** Door het beperkte werkgeheugen van een jeugdige met een LVB heeft deze meer moeite met leren dan jeugdige zonder een LVB. Vanwege het achterblijven van het taalgebruik en taalbegrip hebben deze jeugdige moeite met (verbale) informatieverwerking. Dit maakt dat het belangrijk is om bij deze jeugdigen het taalgebruik te vereenvoudigen en gebruik te maken van visuele ondersteuning (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).
- ✚ **Concreet maken van de oefenstof:** Jeugdigen met een LVB hebben moeite met abstract denken, leren vindt plaats door concrete ervaringen. De kans dat ze de opdracht begrijpen wordt groter als deze concreet gemaakt wordt (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).
- ✚ **Voorstructureren en vereenvoudigen:** Er wordt aangeraden om informatie voor te structureren en te vereenvoudigen, omdat ze moeite hebben met het scheiden van hoofd en bijzaken. Dit om zo het werkgeheugen van de jeugdige niet te overbelasten. Een jeugdige met LVB heeft meer externe sturing nodig en het is van belang dat de opdracht goed gedoseerd en geordend aangeboden wordt. Het is een vereiste om rekening te houden met de langzamere verwerkingstijd van informatie en moeite met het houden van overzicht en langdurige concentratie (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).
- ✚ **Netwerk en generalisatie:** De jeugdige met een LVB heeft vaak een beperkt netwerk, waarbij er vaak sprake is van een LVB bij de ouders. Het is noodzakelijk om het netwerk van de jeugdige te betrekken bij de behandeling. Dit geeft een grotere kans van slagen bij langdurige zorg. Daarnaast helpt het betrekken van het netwerk bij het toepassen van geleerde vaardigheden in andere situaties en omgevingen (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).

 Veilige en positieve leeromgeving: De manier waarop de hulpverlening omgaat met behandelafspraken is cruciaal voor de ontwikkeling en het al dan niet voortduren van gedragsproblemen. Voornamelijk in de intramurale zorg is de hulpverlening een belangrijke factor in de behandeling. “Een positieve en veilige leeromgeving wordt gecreëerd door veel aandacht te besteden aan de werkrelatie tussen de professional en de jeugdige” (Nederlands Jeugd instituut, 2012, p. 4). Het is aangetoond dat behandeling en training gericht op de directe interactiepartners van cliënten, in dit geval de hulpverlening, gedragsproblemen bij jeugdigen met een LVB kan doen afnemen.

Een ‘veilige en positieve leeromgeving’ wordt hier als één van de werkzame factoren in de zorg voor jeugdige met een LVB genoemd. Deze factor is gericht op de alliantie tussen professional en cliënt. Dit geeft weer dat de alliantie niet alleen in de reguliere jeugdzorg, maar ook in de gehandicaptenzorg een belangrijke werkzame factor lijkt te zijn (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).

2.2 Belangen Kleur

Kwaliteitskader

Bij Kleur wordt er gewerkt met het ‘kwaliteitskader gehandicaptenzorg’ vanuit de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN). Om aan te sluiten bij de werkwijze van Kleur wordt in dit onderzoek rekening gehouden met dit kwaliteitskader. Het Kwaliteitskader is allereerst een verbeterinstrument bestaande uit meerdere meetinstrumenten. De gegevens die uit de meetinstrumenten komen geven aan waar verbeteracties ingezet kunnen worden. Het vertrekpunt hierbij is het hanteren van het zorg- en ondersteuningsplan en informatie gebruiken op het niveau van de individuele cliënt. De uitgangspunten van dit kwaliteitskader zijn ‘kwaliteit van bestaan’ en ‘regie over eigen leven’ van cliënten. Deze begrippen zijn uitgewerkt in acht domeinen: lichamelijk welbevinden, psychisch welbevinden, interpersoonlijke relaties, deelname aan de samenleving, persoonlijke ontwikkeling, materieel welzijn, zelfbepaling, belangen.

Naast deze begrippen zijn er binnen dit kwaliteitskaders randvoorwaarden te onderscheiden voor het bieden van verantwoorde zorg en ondersteuning: zorgafspraken en ondersteuningsplan, cliëntveiligheid (fysiek, sociaal- emotioneel), kwaliteit van medewerkers en organisatie, samenhang in zorg en ondersteuning (Blom, 2013).

Pijlers kwaliteitskader

Het kwaliteitskader werkt met drie pijlers die de kwaliteiten van de organisatie vaststelt:

- Pijler 1: Kerngegevens kwaliteit op organisatieniveau
Hier worden kwaliteitsgegevens op organisatieniveau verzameld. Er worden gegevens gemeten aan de hand van een vragenlijst die één keer per jaar wordt ingevuld

door de professional. Met de uiteindelijke gegevens wordt inzichtelijk gemaakt op welke zaken slecht gescoord wordt, maar ook waar er verbetering te zien is.

- **Pijler 2: Kerngegevens kwaliteit op cliëntniveau (2A) en cliëntervaringsgegevens (2B)**
-Pijler 2A; Pijler 2A richt zich vooral op de kwaliteitsinformatie van de zorgvoorwaardelijke thema's zoals cliëntveiligheid, zorgafspraken en het ondersteuningsplan. Binnen deze pijler wordt onderscheid gemaakt tussen drie vaste thema's; veiligheid, vrijheidsbeperking en medicatieveiligheid.
-Pijler 2B; Binnen deze pijler staat het meten van de cliëntervaringen centraal. Instellingen kunnen zelf kiezen uit verschillende cliëntervaringsinstrumenten, bijvoorbeeld 'Ben ik tevreden?'. Deze pijler richt zich op de domeinen van kwaliteit van bestaan.
- **Pijler 3: Gegevens over de relatie tussen cliënt en professional**
Pijler 3 houdt zich bezig met de relatie tussen cliënt en professional. Hier komen de belangrijke punten van kwaliteit van zorg en ondersteuning tot uiting. Onder belangrijke punten kan worden verstaan, bijvoorbeeld vertrouwen, nakomen van afspraken, ontwikkeling, respect of eigen regie / zeggenschap cliënt. De gegevens van de meetinstrumenten bieden zowel de organisatie als de professional feedback punten. Bij pijler 3 staat de volgende vraag centraal:
"Op welke manier werkt een organisatie systematisch aan het reflecteren op en optimaliseren van de relatie tussen cliënt en professional?" (VGN Visiedocument 2.0, 2013).

Omdat de JAS gericht is op het meten van de alliantie tussen cliënt en professional, zou dit meetinstrument onder pijler 3 kunnen vallen. De link met de acht domeinen van het kwaliteitskader is dat er gewerkt wordt met de interpersoonlijke relaties, maar ook de persoonlijke ontwikkeling van de cliënt. Met de JAS wordt zowel de ontwikkeling van de cliënt besproken als die van de professional.

Meetinstrumenten kwaliteitskader

Voor pijler 1 en 2 zijn binnen Kleur al middelen/meetinstrumenten. Dit zijn 'Menslievende professionalisering' en 'Ben ik tevreden?'. Deze zullen hieronder kort toegelicht worden.

- 'Menslievende professionalisering'

Menslievende professionalisering is een training binnen Kleur, waarbij professionals zicht krijgen op de wijze waarop gedrag en persoonlijkheid van invloed kan zijn op de kwaliteit van zorg die er geboden wordt. Tijdens deze trainingen zijn houding en gedrag van de professional erg belangrijk en worden hier ook van bewust gemaakt. Het doel van de training is om professionals handvatten aan te reiken waarmee ze menslievende zorg in de eigen werkomgeving vorm kunnen geven (Dichterbij, 2014).

- 'Ben ik tevreden?'

'Ben ik tevreden?' meet hoe de kwaliteit van bestaan en regie op eigen leven ervaren worden door de cliënten. De kwaliteit van bestaan wordt gemeten volgens de acht domeinen van Schalock. Deze acht domeinen worden in kaart gebracht door een dialoog tussen professional en cliënt. Vanuit de wensen van de cliënt, die naar voren komen uit deze gesprekken, worden samen doelen opgesteld voor het individueel ondersteuningsplan (Blom, 2013). 'Ben ik tevreden?' is gericht op de individuele cliënt en 'Menslievende professionalisering' individu overstijgend en gericht op de professional. Omdat de JAS gericht is op de individuele cliënt, is in het onderzoek alleen 'Ben ik tevreden?' (Bijlage 2) betrokken.

Koppeling JAS - 'Ben ik tevreden?'

Om overlap tussen het eindproduct en 'Ben ik tevreden?' te voorkomen wordt er rekening gehouden met de al gehanteerde vragen vanuit 'Ben ik tevreden?'.

Tijdens het begin van het onderzoek heeft er een interview met mvr. I. Hoek (gedragsdeskundige van Dichterbij). Uit het interview met mvr. I. Hoek is naar voren gekomen dat de JAS een evaluatie zou zijn op 'Ben ik tevreden?' en het individueel ondersteuningsplan (IOP). De bovengenoemde middelen die tot nu toe gebruikt worden, zijn vooral gericht op het evalueren van het effect van de hulpverlening en zijn niet gericht op het evalueren van alliantie tussen professional en cliënt. Volgens het VGN moet er ook aandacht zijn voor de evaluatie van de samenwerkingsrelatie tussen professional en cliënt (Kersten, 2012). De JAS zou mogelijk een goede toevoeging zijn op 'Ben ik tevreden' en het IOP. Volgens mvr. I. Hoek zou er positief gescoord moeten worden op de punten van de JAS, wanneer de werkwijze van 'Ben ik tevreden' en het IOP gevolgd wordt. Het IOP en 'Ben ik tevreden?' worden beide in de eerste zes weken toegepast, wat zou betekenen dat de JAS hierop aan zou kunnen sluiten, omdat deze ook in de beginfase afgenomen moet worden. Daarnaast sluit de JAS aan bij pijler 3 uit het kwaliteitskader gehandicaptenzorg.

Mening van de coördinerend begeleiders

Om erachter te komen of er op de werkvloer van Kleur Kinder- en Jeugdzorg behoefte is aan een meetinstrument voor de alliantie, is er een bijeenkomst gepland met drie coördinerend begeleiders van locatie Nijmegen. Ze zijn enthousiast over het onderzoek en willen graag meewerken. De coördinerend begeleiders vinden het interessant om tussentijds de alliantie te kunnen meten, om de voortgang te kunnen zien. Er wordt vaker gezegd tegen de cliënt dat er vooruitgang geboekt is, maar dat kan tot heden nog niet zichtbaar gemaakt worden. Ze geven wel aan dat het geen extra werk moet opleveren bovenop de andere vragenlijsten, zoals 'Ben ik tevreden?' en een meetinstrument dat nog in ontwikkeling is (kwaliteitskader). Het moet iets toevoegen aan het hulpverleningstraject en geen opeenstapeling worden van

vragenlijsten. Het is van belang dat de aangepaste JAS zoveel mogelijk geïntegreerd wordt in 'Ben ik tevreden?'. De eerste indruk van de coördinerend begeleiders over de huidige JAS was dat deze aangepast zou moeten worden. Er zaten volgende de coördinerend begeleiders relevante vragen tussen, maar deze zouden qua taal vereenvoudigd moeten worden. Ze vonden de vorm van de JAS er voor de doelgroep 'saai' uit zien.

2.3 Conclusie 5xW+H

Naar aanleiding van literatuur- en praktijkonderzoek kan er gezegd worden dat de JAS zoals die nu is, niet bruikbaar is binnen de gehandicaptenzorg. De alliantie blijkt niet alleen binnen de reguliere Jeugdzorg een algemene werkzame factor voor een effectieve behandeling, maar ook binnen de gehandicaptenzorg (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011). Uit het voorgaande punt kan opgemaakt worden dat er een meetinstrument nodig is om de samenwerking tussen professional en cliënt te kunnen meten en verbeteren binnen de gehandicaptenzorg. Er is voor de gehandicaptenzorg nog geen effectief meetinstrument die de alliantie meet binnen Kleur Kinder- en Jeugdzorg. Het is van belang voor Kleur om inzicht te krijgen in de samenwerking tussen cliënt en professional, om zo effectief mogelijk te kunnen werken aan de gestelde doelen in het plan van aanpak. Dit inzicht was te gebruiken voor pijler 3 van het kwaliteitskader gehandicaptenzorg. Wanneer er in de JAS rekening gehouden wordt met de LVB, kan de JAS bruikbaar zijn voor de intramurale zorg voor jeugdige met een LVB van Kleur Kinder- en Jeugdzorg.

2.4 Integratief Werkzame Factorenmodel

In de vorige paragrafen is een antwoord gegeven op de 5xW+H formule gegeven, om hier meer verdieping in te krijgen is er voor gekozen om ook het Integratief Werkzame Factorenmodel (IWF-model) van Pijnenburg (2010) toe te passen. Er zijn op microniveau een aantal factoren van invloed op de alliantie: de persoonlijke kenmerken van de cliënt (met een LVB), persoonlijke kenmerken van de professional en de alliantie en interactie. Door deze factoren in beeld te krijgen, kan de alliantie gemeten worden. In Bijlage 3, zijn deze factoren uitgewerkt, hier zal alleen een conclusie vanuit IWF-model gegeven worden.

Conclusie IWF-model

Kenmerken cliënt

Vanuit de kenmerken van de cliënt is het van belang om rekening te houden met: het beperkte werkgeheugen, taalontwikkeling en taalbegrip (Landelijk kenniscentrum LVG, 2011), ontwikkelingsleeftijd (Beer, 2011), vertraagde informatieverwerking en een beperkte woordenschat (Nieuwenhuizen, 2010). Daarnaast hebben de jeugdigen moeite met kritisch kijken naar hun eigen functioneren (Ramakers & Ponsioen, 2007). Het is bij deze doelgroep van

belang een goede en consequente samenwerking te hebben. Waar zowel vanuit de professional als de cliënt verwachtingen in de samenwerking goed worden uitgesproken. Waar rekening mee gehouden moet worden is, dat de cliënt moeite heeft om eigen gedachten en gevoelens onder woorden te brengen (Prins & Braet, 2008).

Kenmerken professional

Vanuit de kenmerken van de professional is het van belang om rekening te houden met: goed en aandachtig luisteren naar de cliënt, non-verbale communicatie, grenzen accepteren, cliënt als gelijkwaardig zien en afspraken nakomen. Pas als voldaan is aan de genoemde aspecten/competenties kan er een goede relatie opgebouwd worden (Roeleveld, Embregts, Hendriks & Bogaard, 2011).

Alliantie en interactie

Het adequaat kunnen reageren op verslechtering en breuken in de alliantie is een sterkte voorspeller van positieve resultaten. Dit kan door in dialoog te gaan met cliënten om feedback te verkrijgen over de samenwerking (Pijnenburg et al., 2010).

3. Probleemstelling

3.1 Doelstelling

Het doel van het onderzoek: een bruikbare, aangepaste JAS ontwikkelen voor de jeugdige met een LVB tussen de 12 en 18 jaar binnen de intramurale zorg van Kleur Kinder- en Jeugdzorg.

Hiermee wordt bedoeld dat de coördinerend begeleiders de aangepaste JAS kunnen inzetten. Dit om de werkalliantie in kaart te brengen, bespreekbaar te maken en indien nodig te verbeteren. Kennis en inzicht worden verkregen door coördinerend begeleiders van Kleur, door middel van meerdere bijeenkomsten.

3.2 Onderzoeksvraag

Welke aanpassingen achten coördinerend begeleiders nodig om de JAS in te kunnen zetten binnen de intramurale zorg van Kleur bij de LVB jeugdige tussen de 12 en de 18 jaar?

Begripsbepaling bij de deelvragen:

- * Coördinerend begeleiders: in de intramurale zorg van jeugdige met een LVB.
- * Cliënten: met een LVB in leeftijd van 12 – 18 jaar binnen de intramurale zorg van Kleur.
- * Aspecten: interesse tonen, 'gewoon' even bijkletsen, kennis over emotio-

Samen Sterk!

3.3 Deelvragen

1. Welke aanpassingen (vorm, inhoud en bruikbaarheid) achten de coördinerend begeleiders (locaties: Veghel en Nijmegen) nodig met betrekking tot de huidige JAS?
2. Welke aanpassingen achten de coördinerend begeleiders nodig met betrekking tot de vorm en bruikbaarheid van de concept versie van de aangepaste JAS?
3. Welke aspecten (inhoud) in de alliantie zijn volgens de coördinerend begeleiders belangrijk voor de cliënten?
4. Hoe kan er een verbinding gelegd worden tussen 'Ben ik tevreden?' en de aangepaste JAS?

4. Methode van onderzoek

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de onderzoeksgroep de deelvragen verantwoord, er wordt uitgelegd hoe de procedure van het onderzoek er heeft uitgezien, vervolgens wordt er gekeken naar de betrouwbaarheid en validiteit en wordt deze verantwoord. Als laatste wordt er beschreven hoe de onderzoeksgroep heeft gezorgd voor draagvlak voor de aangepaste JAS, hierna te noemen: concept versie 'Samen Sterk!'.

Deel vraag	Databron	Dataverzamelingsstechniek	Onderzoeksbenadering
1	Coördinerend begeleiders	Brainstormen (bijeenkomst)	Kwalitatief
2	Coördinerend begeleiders	Bijeenkomst	Kwalitatief
3	Coördinerend begeleiders	Bijeenkomst	Kwalitatief
4	Documenten 'Ben ik tevreden?', kwaliteitskader (VGN), IOP, documenten op de site: algemene informatie en brochures en intranet (Kleur).	Deskresearch	Kwalitatief

4.1 Deelvraag 1

In de probleemanalyse is duidelijk geworden wat de eerste (algemene) indruk van de coördinerend begeleiders is over de JAS. Bij deelvraag 1 is er onderzocht welke aanpassingen de coördinerend begeleiders nodig achten met betrekking tot de JAS, om het meetinstrument aan te laten sluiten bij de jeugdige met een LVB. Om hierachter te komen zijn er bijeenkomsten georganiseerd met coördinerend begeleiders. Er is bij locatie Veghel en Nijmegen een bijeenkomst gehouden met zes coördinerend begeleiders, van beide locaties drie. De voorbereiding en de opbouw van deze bijeenkomsten is te vinden in Bijlage 5. Hier is te zien dat

er gebruik is gemaakt van de onderwerpen: vorm, inhoud en bruikbaarheid. Er is voor deze onderwerpen gekozen omdat uit de literatuur in de probleemanalyse bleek dat de woordenschat en het taalbegrip minder zijn bij jeugdigen met een LVB (inhoud)(Nieuwenhuijzen, 2010).

Een ander deel van de inhoud zijn de aspecten. In de literatuur zijn een aantal aspecten naar voren gekomen, het is de vraag of in de praktijk dezelfde aspecten benoemd worden. De vorm is toegevoegd omdat vanuit de probleemanalyse bleek dat het gebruik van de juiste communicatie middelen (hulpmiddelen) van groot belang is (Dijk & Doorn, 2004). De vorm en inhoud komen ook terug in deelvraag 2 en 3. Het onderwerp bruikbaarheid is toegevoegd, om ervoor te zorgen dat er een bruikbaar eindproduct kan worden neergezet.

* Vorm: gebruik van hulpmiddelen (pictogrammen, foto's, voorwerpen), aantrekkelijkheid, lettertype / grootte.

* Inhoud / Taalgebruik: vraagstelling, vraagvorm.

* Inhoud / Aspecten: punten die invloed hebben op de samenwerkingsrelatie tussen professional en de cliënt. Voor voorbeelden zie de begripsbepaling van de deelvragen.

* Bruikbaarheid: of er met dit meetinstrument gewerkt kan worden binnen de intramurale zorg van Kleur met jeugdigen met een LVB.

Analyse bijeenkomsten

Tijdens de bijeenkomsten zijn geluidsopnamen gemaakt, die vanaf de vragen, letterlijk uitgetypt zijn (Bijlage 7 & 8). Tijdens het uitwerken van de bijeenkomsten zijn de namen van de coördinerend begeleiders niet genoemd, om zo veel mogelijk anonimiteit te bewaren. Omdat alle coördinerend begeleiders van één locatie bij het gesprek aanwezig zijn geweest, is het gesprek wel te herleiden. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de privacy van de coördinerend begeleiders. Er is vooraf toestemming gevraagd en verkregen voor het maken van geluidsopnames. De uitgetypte bijeenkomsten zijn geprint en doorgelezen door de onderzoeksgroep en de belangrijkste punten zijn gecodeerd (Migchelbrink, 2009) (stappen zie: paragraaf 4.6). Vanwege de twee verschillende locaties is er achter de coderingen gezet, welke locatie welk punten benoemd heeft. Dit maakt overzichtelijk of de locaties het met elkaar eens zijn of niet, dit is in de analyse meegenomen. Als laatste zijn de codes die hetzelfde betekenen samengevoegd tot één code (Bijlage 9).

4.2 Tussenstap

Omdat het bij dit onderzoek gaat om een ontwerpende onderzoeksvraag, is er gekozen om op basis van de resultaten uit deelvraag 1 de huidige JAS aan te passen. Er is een nieuwe vragenlijst samengesteld voor de LVB doelgroep van de intramurale zorg, hierna te noemen de concept versie van 'Samen Sterk!'. Bij het ontwikkelen van de concept versie van 'Samen

Sterk!' zijn de adviezen van de coördinerend begeleiders vanuit Veghel en Nijmegen toegepast naar eigen interpretatie van de onderzoeksgroep.

4.3 Deelvraag 2 en 3

Om te weten te komen wat een bruikbaar meetinstrument is, zijn er twee belangrijke elementen onderzocht. De vorm (deelvraag 2) en de inhoud (deelvraag 3) van het meetinstrument. Dit is onderzocht door bijeenkomsten te houden met elf coördinerend begeleiders (locaties: Veghel, Nijmegen, Gennep en naschoolse opvang Nijmegen), om antwoord te krijgen op deelvragen 2 en 3 (Bijlage 6). De motivatie voor de locatie's en aantal coördinerend begeleiders is te lezen in paragraaf 4.5.

Het analyseren van de bijeenkomsten met coördinerend begeleiders is op dezelfde manier gedaan als bij deelvraag 1. Omdat de bijeenkomst ging over de concept versie 'Samen Sterk!', is er geheel opnieuw gestart met de codering. Hier wordt mee bedoeld dat de coderingen van deelvraag 1 niet het startpunt waren voor de codering van deelvraag 2 en 3. Alle stappen van Migchelbrink (2009) zijn opnieuw doorlopen (stappen: zie paragraaf 4.6). De conclusies die uit deze deelvragen gekomen zijn, worden verwerkt in het eindproduct van 'Samen Sterk!'.

4.4 Deelvraag 4

Om deelvraag 4 te kunnen beantwoorden zijn doormiddel van deskresearch, documenten bestudeerd die informatie geven over 'Ben ik tevreden?' op het Intranet van Kleur/Dichterbij. De documenten die gebruikt zijn:

- 'Handreiking: Het delegeren van BIT-gesprek naar begeleiders'
- 'Formulier samenvatting BIT'
- 'Visie Dichterbij m.b.t. IOP'
- 'Richtinggevende vragen set hoog niveau'
- 'Informatiedocument 'Ben ik tevreden?'
- 'Scoreformulier tevredenheid'

Door documenten van 'Ben ik tevreden?' op intranet van Kleur te bestuderen, is er onderzocht waar 'Samen Sterk!' zou passen binnen de werkwijze van Kleur. Om 'Samen Sterk!' zo goed mogelijk te kunnen laten integreren in 'Ben ik tevreden?' is er tijdens de implementatiefase een gesprek gepland met mvr. I. Hoek. Tevens kan zij de onderzoeksgroep kennis verschaffen over hoe zij 'Samen Sterk!' het beste kunnen implementeren bij Kleur. Met deze informatie dient bij het opstellen van het implementatieplan rekening gehouden te worden.

4.5 Procedure onderzoek

Locaties onderzoek

Bij Kleur Kinder- en Jeugdzorg zijn er vier regio's binnen de intramurale zorg met jeugdigen met een LVB tussen de 12 en 18 jaar, namelijk locaties Nijmegen, Veghel, Gennep en Horst. Er is voor gekozen om het onderzoek uit te voeren op de woonlocaties in Nijmegen en Veghel en Gennep, Horst kon wegens omstandigheden niet meewerken.

Bij de locaties Veghel en Nijmegen zijn de coördinerend begeleiders bereid geweest om mee te werken aan het vooronderzoek (deelvraag 1).

Om een breed beeld te kunnen krijgen bij deelvraag 2 en 3 is er gekozen om samen te werken met al de zeven coördinerend begeleiders van locatie Nijmegen, Veghel en Gennep. Daarnaast is er contact gelegd met coördinerend begeleiders die werkzaam zijn bij de naschoolse opvang (Nijmegen), om de groep respondenten uit te breiden. Er is hierbij gezocht naar coördinerend begeleiders die met jeugdigen met een LVB werken, omdat ze expertise bezitten over deze doelgroep. Het aantal respondenten dat meegewerkt heeft aan dit onderzoek bestaat uit elf coördinerend begeleiders.

Privacy coördinerend beleiders

Met de coördinerend begeleiders is besproken hoe er met de gegevens van de bijeenkomsten wordt omgegaan. Er is toestemming gevraagd en verkregen om het gesprek op te nemen en het daarna letterlijk uit te kunnen typen. Hierbij is benoemd dat namen of andere persoonlijke informatie niet wordt vermeld, wel zullen de locaties vermeld worden om zo het onderscheid te kunnen maken in de meningen van de coördinerend begeleiders. De gegevens door de opdrachtgevers en derden gelezen zal worden. De geluidsopnames worden na het uittypen van de bijeenkomsten verwijderd. De coördinerend begeleiders hebben de mogelijkheid om het uitgetypte document na te lezen, om vervolgens te bevestigen dat dit inderdaad gezegd is. Dit was echter volgens de coördinerend begeleiders niet nodig.

4.6 Betrouwbaarheid en validiteit

Adviescommissie

Om het meetinstrument uiteindelijk echt op de doelgroep af te kunnen stemmen, is het van belang om dit ook samen met cliënten te onderzoeken. Het uitgangspunt was, om voor deelvraag twee en drie niet alleen een bijeenkomsten met de coördinerend begeleiders te organiseren, maar ook met de cliënten. Vanuit de organisatie Kleur was toestemming vanuit de adviescommissie nodig om de cliënten te mogen betrekken bij dit onderzoek. Voorafgaande aan het onderzoek was dit niet bekend bij de opdrachtgevers en de onderzoeksgroep. Het plan van aanpak is daarom opgestuurd naar de adviescommissie. De uitkomst van deze

toetsing werd uitgesteld omdat de vergadering niet door ging. De toetsingscommissie vond het onderzoek relevant, echter miste er nog een aanvullende toets / advies (METC of PETC) om akkoord te kunnen geven. De opdrachtgevers waren van mening dat deze toetsen niet van toepassing waren, omdat het onderzoek gericht is op de praktijk en niet op psychologisch/wetenschappelijk onderzoek. Deze toets aanvragen en opnieuw wachten op antwoord zou te lang duren, waardoor het onderzoek niet binnen het tijdspad uitgevoerd kon worden. Om deze reden is er gezamenlijk met de opdrachtgevers besloten de cliënten niet te betrekken bij het onderzoek. Dat de cliënten niet betrokken zijn bij het onderzoek heeft tot gevolg dat de visie / mening van de cliënten over 'Samen Sterk' niet mee zijn genomen in dit onderzoek. Voor de betrouwbaarheid van dit onderzoek betekent dit, dat er op dit moment niet definitief gezegd kan worden of 'Samen Sterk' een bruikbaar meetinstrument is voor jeugdigen met een LVB. De cliënten kunnen een andere mening hebben dan de coördinerend begeleiders, verder onderzoek is hiervoor nodig.

Bijeenkomsten

Er is gekozen voor bijeenkomsten, omdat een bijeenkomst reflecteert naar gedachten en gevoelens. In dit onderzoek zijn er meningen en ervaringen van de coördinerend begeleiders gevraagd. Om data te verzamelen, waren de bijeenkomsten de meest passende dataverzamelingstechniek, zodat er in korte tijd meerdere bijeenkomsten gehouden konden worden (Migchelbrink, 2009). De bijeenkomsten zijn per locatie gehouden, de coördinerend begeleiders kennen elkaar en zijn in een vertrouwde omgeving. Dit heeft ervoor gezorgd dat er een mogelijkheid zou ontstaan om met elkaar in discussie te gaan. Een nadeel van bijeenkomsten kan zijn dat één coördinerend begeleider het woord neemt en de rest met hem/haar mee praat, hierdoor zou er een vertekend beeld kunnen ontstaan. Doordat de bijeenkomsten letterlijk zijn uitgetypt en hier de gegevens gecodeerd zijn, is de mogelijkheid tot eigen interpretatie van de gegevens minimaal.

Stappen codering van Migchelbrink

De stappen van Migchelbrink (2009) zijn gebruikt om de bijeenkomsten te coderen. Eerst zijn de bijeenkomsten doorgelezen, opvallende opmerkingen/trefwoorden hebben een code gekregen, de coderingen zijn toen nogmaals doorgelezen, codes zijn met andere bijeenkomsten vergeleken, de codes zijn verdeeld onder postieve – en negatieve punten met daarin de punten: vorm, bruikbaarheid, taalgebruik en aspecten. Deze indeling is gemaakt in het interviewprotocol. De onderzoekers hebben de coderingen van elkaar bekeken en de hiervoor genoemde stappen opnieuw doorlopen. Er waren geen herindelingen nodig. Voor alle bijeenkomsten zijn dezelfde coderingen gebruikt. Na deze stappen zijn de coderingen ingekort naar losse steekwoorden, binnen de eerder genoemde punten (positief-negatief:

vorm, bruikbaarheid, taalgebruik en aspecten). De losse steekwoorden zijn samengevoegd in een tabel (Bijlage 14), zodat alle coderingen naast elkaar te zien zijn.

Toelichting vragen bijeenkomsten

De onderzoeksgroep heeft er voor gekozen om vragen te stellen op vier verschillende gebieden: inhoud, vorm en bruikbaarheid. De motivatie voor deze vragen zullen hier per gebied behandeld worden.

Inhoud: om aan te kunnen sluiten op het ontwikkelingsniveau van een jeugdigen met een LVB (Vughts, 2011), was het belangrijk om te weten hoe de coördinerend begeleiders denken over de inhoud van de concept versie ‘Samen Sterk!’. Jeugdigen met een LVB hebben moeite met variatie van zinsconstructies en taalbegrip (Nieuwenhuijzen, 2010), daarom was het van belang om de vraagstelling en de aspecten voor te leggen aan de coördinerend begeleiders. Zodat het eindproduct van ‘Samen Sterk!’ goed zou aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van de cliënt.

Vorm: er is bekend vanuit de probleemanalyse dat jeugdigen met een LVB een lage spanningsboog hebben (Prins & Braet, 2008). Daarnaast is het inzetten van hulpmiddelen gewenst bij deze doelgroep (Dijk & Doorn, 2004). Om de vragenlijst zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor de cliënt, zijn om deze redenen de meningen gevraagd aan de coördinerend begeleiders.

Bruikbaarheid: het eindproduct van ‘Samen Sterk!’ dient zo volledig mogelijk aangepast te zijn voor de cliënt, zodat de cliënt deze vragenlijst zo zelfstandig mogelijk kan invullen. Jeugdigen met een LVB hebben moeite met zelfreflectie (Ramakers & Ponsioen, 2007), moeite met gedachten/gevoelens benoemen (Prins & Braet, 2008) en er is moeite met abstract denken (Vughts, 2011). Om deze redenen is de bruikbaarheid van de concept versie bevraagd aan de coördinerend begeleiders.

Betrouwbaarheid onderzoek

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen, is er voor de bijeenkomsten bij deelvraag 1, 2 en 3 een voorbereiding / interviewprotocol gemaakt. Dit zorgde ervoor dat bij iedere bijeenkomst dezelfde structuur en vraagstelling werd gehanteerd. Hiermee werd voorkomen dat er in de ene bijeenkomst andere vragen of op een andere manier vragen gesteld zouden worden, waardoor de antwoorden niet met elkaar vergeleken konden worden in de analyse.

Om ervoor te zorgen dat de codering betrouwbaar zou verlopen, zijn door twee van de onderzoekers (apart), de uitgetypte documenten gecodeerd. Deze coderingen zijn met elkaar vergeleken en kwamen grotendeels met elkaar overeen. Sommige punten zijn een toevoeging op elkaar geweest, omdat de ander hier overheen gelezen had. Deze punten, die ook

belangrijk waren mee te nemen in de analyse, zouden niet meegenomen zijn wanneer er één persoon gecodeerd had.

4.7 Draagvlak

Zoals eerder beschreven is, zijn er bij deelvraag 1 bijeenkomsten gehouden met de coördinerend begeleiders van locaties Nijmegen en Veghel. Buiten het beantwoorden van deelvraag 1 was er nog een ander doel tijdens deze bijeenkomst, namelijk het creëren van draagvlak. In de bijeenkomst kon er informatie worden gegeven over het onderzoek, de rol van het kwaliteitskader dat van toepassing is binnen Kleur en de rol van 'Ben ik tevreden?'. Aan het einde van de bijeenkomst is er een uitleg gegeven over het verdere onderzoek en wat de onderzoeksgroep met de gegeven meningen gaat doen. De onderzoeksgroep heeft naar de mening van de coördinerend begeleiders gevraagd over de JAS en tips om deze aan te passen op de gehandicaptenzorg. Deze mening en tips zijn verwerkt in de concept versie van 'Samen Sterk!'. De coördinerend begeleiders zullen zich gehoord voelen, waardoor er een grotere kans is op draagvlak. Daarnaast krijgen alle betrokken coördinerend begeleiders het eindproduct opgestuurd, samen met de intergratie binnen 'Ben ik tevreden?'. Het eindproduct bevat: de vragenlijst 'Samen Sterk!' voor de cliënt, vragenlijst 'Samen Sterk!' voor de coördinerend begeleiders en de handleiding (hierin wordt beschreven: hoe te werken met de vragenlijst 'Samen Sterk!' voor de cliënt).

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de resultaten van de deelvragen worden weergegeven. Dit omvat de meningen/opvattingen van de coördinerend begeleiders. Bij deelvraag 2 en 3 zijn de resultaten van de eerste bijeenkomst met NSO Nijmegen niet meegenomen (zie paragraaf 7.1). Bij deelvraag 4 worden de resultaten uit de geraadpleegde documenten benoemd. De resultaten zullen per deelvraag beantwoordt worden.

5.1 Resultaten deelvraag 1

Welke aanpassingen (vorm, inhoud en bruikbaarheid) achten de coördinerend begeleiders (locaties: Veghel en Nijmegen) nodig met betrekking tot de huidige JAS?

Vorm

Nijmegen

Alle coördinerend begeleiders gaven aan dat de hoeveelheid vragen van de huidige JAS voor jeugdige met een LVB passend zijn. De antwoordmogelijkheden worden te basaal gevonden. Als tip gaven ze aan dat bijvoorbeeld door het gebruik van emoticons de jeugdige met een LVB zich beter in zou kunnen leven in de antwoordmogelijkheden. De coördinerend

begeleiders geven aan dat er geen kleur is, het is een 'lap tekst' en het lijkt hierdoor op "het oog" niet leuk om in te vullen. De vragenlijst wordt door de coördinerend begeleiders onoverzichtelijk gevonden. Dit door de hoeveelheid tekst en de verdeling in drie vakken, waardoor er gedacht kan worden dat één vak belangrijker is dan een ander vak.

Veghel

De coördinerend begeleiders gaven aan dat ze het veel vragen vonden als het geïntegreerd zou worden in het 'Ben ik tevreden?'. Omdat bij 'Ben ik tevreden?' per domein vijf vragen gesteld worden. Een positief punt is dat de vragenlijst ingevuld kan worden voor één persoon, wat zorgt voor een duidelijk kader voor de jeugdigen.

De coördinerend begeleiders vinden dat er voor gewaakt moet worden dat de aangepaste JAS niet kinderachtig wordt. Tevens gaven de coördinerend begeleiders aan dat de antwoordmogelijkheden visueel gemaakt mochten worden.

Nijmegen en Veghel

De vijfpuntsschaal werd goed bevonden. Beide locaties vinden de huidige JAS voor een jeugdige met een LVB niet aantrekkelijk genoeg. Daarnaast gaven zij beide aan dat het gebruik van de computer, een hulpmiddel zou kunnen zijn om de vragenlijst aantrekkelijker te maken. Door bijvoorbeeld een app te ontwikkelen, of online de vragenlijst af te nemen.

Inhoud: taalgebruik

Veghel

De coördinerend begeleiders benoemden dat er suggestieve vragen tussen staan en dat sommige vragen op meerdere manieren te interpreteren zijn. Deze manier van vraagstelling kan het beste niet gebruikt worden bij een jeugdige met een LVB. Bijvoorbeeld: "Het klikt tussen mij en mijn begeleider." Zou door cliënten letterlijk opgevat kunnen worden, met als antwoord: "Ik klik toch niet?".

Nijmegen en Veghel

Wat opviel bij de coördinerend begeleiders van beide locaties is het gebruik van de term: professional. De jeugdigen met een LVB gebruiken de term: begeleider. Ze vonden dat er meervoudige vragen in de huidige JAS staan, hierdoor weet de jeugdige niet op welk deel van de vraag er antwoord gegeven moet worden. De coördinerend begeleiders stellen dat een jeugdige met een LVB de vragen letterlijk op zal vatten, waardoor de vraagstelling concreter geformuleerd moet worden.

Vraag vijf en zes werden door de coördinerend begeleiders gezien als concrete vragen die een jeugdige met een LVB zelfstandig kan beantwoorden. Deze vraagstelling kan als voor-

beeld gebruikt worden bij het aanpassen van de huidige JAS.

Inhoud: aspecten

Nijmegen

De vragen vijf tot en met twaalf zijn volgens de coördinerend begeleiders van Nijmegen makkelijker te beantwoorden, omdat ze aansluiten bij de leefwereld van een jeugdige met een LVB. Ze geven aan dat het daarom beter is om met deze vragen te beginnen. Door de coördinerend begeleiders zijn er twee aspecten die van belang zijn voor deze doelgroep, maar die gemist worden in de huidige JAS.

Het eerste aspect dat gemist wordt is, hoe de jeugdige het contact tussen de begeleider en de ouders ervaart. Een tweede aspect dat gemist wordt, is het leefklimaat van de cliënt. Hier vallen een aantal punten onder zoals: hoe het leefklimaat op de woongroep ervaren wordt, of ze de woongroep als 'hun thuis' ervaren en hoe er met 'hun thuis' wordt omgegaan. De coördinerend begeleiders gaven aan dat het voor de jeugdigen met een LVB belangrijk is om in een gezellige leefsfeer te wonen.

Nijmegen en Veghel

De coördinerend begeleiders van beide locaties gaven aan dat het communiceren van de leerdoelen naar de cliënt, niet altijd als relevant wordt ervaren. De doelen kunnen zowel gedrags- als werkdoelen omvatten. De jeugdige zelf is tijdens zijn/haar handelen minder bewust bezig met de leerdoelen. Er staan te veel vragen over de leerdoelen in, terwijl dit minder aansluit bij een jeugdige. Sommige leerdoelen zijn meer gericht op de begeleider en waar deze rekening mee dienen te houden tijdens de begeleiding van de cliënt.

Bruikbaarheid

Nijmegen

Er is door de coördinerend begeleiders van locatie Nijmegen aangegeven dat het eindproduct van toegevoegde waarde moet zijn op het hulpverleningsproces. Op dit moment hebben de coördinerend begeleiders een aantal vragenlijsten die ze bij moeten houden. Coördinerend begeleiders zien het als "weer een lijstje", om dit te voorkomen hebben ze graag dat het in 'Ben ik tevreden?' geïntegreerd wordt. Een voordeel van de huidige JAS is dat de cliënt zonder een LVB het zelfstandig in kan vullen, dit scheelt de coördinerend begeleiders tijd. Wel wordt benoemd dat de huidige JAS niet zelfstandig ingevuld kan worden door een jeugdige met een LVB omdat de vraagstelling te moeilijk is. Doordat de jeugdige tussendoor vragen gaat stellen die de coördinerend begeleider beantwoordt, kan de mening van de jeugdige worden beïnvloed.

Het idee van de huidige JAS lijkt de coördinerend begeleiders van Nijmegen bruikbaar:

- De uitkomsten van de vragenlijst kunnen gebruikt worden om een beeldvorming van de cliënt te krijgen. Dit omdat de coördinerend begeleider zicht krijgt op wat de cliënt binnen de interactie als prettig en minder prettig ervaart.
- Er komt zicht op het interactieproces tussen coördinerend begeleider en de cliënt.
- Door het invullen van de vragenlijst van de professional en deze te vergelijken met de mening van de cliënt, worden de coördinerend begeleiders zich bewuster van het eigen handelen binnen deze interactie. Met dit laatste punt was locatie Veghel het ook eens.

Veghel

Locatie Veghel benoemt daarnaast dat het niet de bedoeling is dat het ervaren gaat worden als nog meer werk. De coördinerend begeleiders vinden het een aandachtspunt dat de dialoog (na het invullen en analyseren van de vragenlijsten) in meerdere gesprekken gevoerd moet worden, dit kost extra tijd.

Nijmegen en Veghel

Het gemiddelde cijfer dat de beide locaties aan de huidige JAS gegeven hebben: 4,5 op een schaal van 1 – 10.

5.2 Tussenstap

Na het beantwoorden van deelvraag 1 is de vragenlijst van de huidige JAS aangepast. Om tot de aangepaste JAS te komen, is er eerst een conclusie gemaakt van deelvraag 1 (zie paragraaf 6.1). Pas na het beantwoorden van de conclusie van deelvraag 1, is de concept versie van 'Samen Sterk!' (Bijlage 4) tot stand gekomen. De resultaten die bij deelvraag 2 en 3 weergegeven worden, zijn gebaseerd op de concept versie van 'Samen Sterk!'.

5.3 Resultaten deelvraag 2

Welke aanpassingen achten de coördinerend begeleiders nodig met betrekking tot de vorm en bruikbaarheid van de concept versie van 'Samen Sterk!'?

Na de vier bijeenkomsten die zijn geweest met de locaties: Gennep, Nijmegen, Veghel en de NSO in Nijmegen, zijn er verschillende resultaten naar voren gekomen met betrekking tot de vorm van 'Samen Sterk!'. Tevens wordt onder de vorm ook de bruikbaarheid van 'Samen Sterk!' meegenomen.

Positief: vorm

Gennep en Nijmegen waren tevreden over de vorm nadat de huidige JAS was aangepast. De emoticons werden door hen als sprekend ervaren. De vorm zag er goed, duidelijk en overzichtelijker uit voor de doelgroep LVB. Wanneer de concept versie van 'Samen Sterk!' nu zou worden gegeven, dan zouden kinderen van acht deze leuk vinden. Het aantal vragen (19) wordt als prima ervaren door de coördinerend begeleiders van alle locaties, jeugdige met een LVB kunnen dat aan. De coördinerend begeleiders uit Nijmegen geven aan dat het prettig is om te merken dat er geen dubbele vragen vanuit 'Ben ik tevreden?' in staan.

Positief: bruikbaarheid

Doordat er stellingen gebruikt worden, zien de coördinerend begeleiders dit als meerwaarde. Zo kunnen zij het gesprek aangaan met de cliënten, het nodigt goed uit tot een gesprek. De vragen van de concept versie van 'Samen Sterk!', passen beter bij de cliënten. Coördinerend begeleiders geven aan dat zij het prettig vinden dat de cliënt het alleen kan invullen, zodat het echt iets "eigen" wordt van de cliënt. Alle coördinerend begeleiders geven aan dat het van meerwaarde is, wanneer 'Samen Sterk!' wordt gekoppeld aan 'Ben ik tevreden?', zodat het in de werkwijze van Kleur geïntegreerd kan worden. Na aanpassingen die de coördinerend begeleiders geven achten zij 'Samen Sterk!' bruikbaar voor de doelgroep.

Benodigde aanpassingen: vorm

De coördinerend begeleiders uit Veghel en Nijmegen zijn het er over eens dat de emoticons te veel aanwezig en/of te kinderachtig zijn. De emoticons zijn in Veghel "*dramatisch*" genoemd. Cliënten van 16 jaar zouden zich misschien niet serieus genomen kunnen voelen wanneer zij deze vragenlijst voor zich zouden krijgen. Daarnaast geeft Gennep aan dat de lay-out anders zou moeten, nu komt de lijst erg "lang en groot" over. Dit zou voor demotivatie bij de cliënten kunnen zorgen, waardoor de cliënten kunnen opzien tegen het invullen van de lijst. De coördinerend begeleiders van Nijmegen en Veghel geven aan dat het voor een jeugdige met een LVB fijner werken is om de naam of een foto van de coördinerend begeleider op de vragenlijst in beeld te hebben.

Benodigde aanpassingen: bruikbaarheid

De coördinerend begeleiders vragen zich af, hoe een cliënt de lijst moet invullen wanneer hij/zij moeite heeft met begrijpend lezen. Een andere overeenkomst is dat zij het een nadeel vinden omdat de vragenlijst zich nu alleen richt op de coördinerend begeleiders. Hierdoor zijn sommige coördinerend begeleiders van mening dat het dan een subjectief beeld kan creëren. De NSO van Nijmegen, Gennep en Veghel geven aan dat er mogelijk door de cliënten een sociaal wenselijke antwoord gegeven kan worden, omdat zij "*alle begeleiders toch*

wel aardig vinden". Daarnaast wordt het van belang gezien door de coördinerend begeleiders van Nijmegen, dat er gewaakt moet worden voor de eventuele verwachtingen die de vragenlijst kan creëren bij de cliënt. Er moet een duidelijk onderscheid zijn in wat er wel, en wat niet veranderd kan worden.

Tips met betrekking tot de vorm/bruikbaarheid

- Spraakfunctie voor op de computer (wanneer deze mogelijkheid overwogen wordt). (Nijmegen, Veghel en NSO)
- Emoticons achter de vragen. (Gennep)
- Een handleiding bij 'Samen Sterk!' voegen. (Alle locaties)

5.4 Resultaten deelvraag 3

Welke aspecten (inhoud) in de alliantie zijn volgens de coördinerend begeleiders belangrijk voor de cliënten?

Na de vier bijeenkomsten die zijn geweest met de locaties: Gennep, Nijmegen, Veghel en de NSO in Nijmegen, zijn er verschillende resultaten naar voren gekomen met betrekking tot de inhoud taalgebruik en inhoud aspecten van 'Samen Sterk!'.

Positief: Inhoud taalgebruik

De coördinerend begeleiders van Gennep en Nijmegen zijn erg tevreden over de gebruikte vraagstelling. De vraagstelling is eenvoudig en duidelijk. Zoals aangegeven door de coördinerend begeleiders, zouden deze vragen zo door hun toegepast kunnen worden in de praktijk. Omdat het taalgebruik van de vragen goed en duidelijk is, zou de vragenlijst door de cliënt zelfstandig ingevuld kunnen worden, volgens de coördinerend begeleiders van Nijmegen.

Positief: Inhoud aspecten

De coördinerend begeleiders zijn het erover eens dat vraag 10 (ik mag mijn mening vertellen aan mijn begeleider) en 11 (mijn begeleider luistert naar mijn mening) samengevoegd kunnen worden. Volgens de coördinerend begeleiders van Veghel komen deze vragen overeen en kan er één vraag van gemaakt worden. De coördinerend begeleiders van Veghel geven aan dat sommige jeugdigen niet veel contact hebben met hun ouders. Daarom zou bij vraag 18 (mijn ouders vinden mijn begeleider) ook de voogd vermeld moeten worden of de vraag zou overgeslagen moeten worden.. De coördinerend begeleiders van Veghel geven aan dat het een meerwaarde is dat de vragen ingaan op de gevoelens van de cliënt. Ze geven aan

dat ze hierdoor beter de dialoog aan kunnen gaan over de vragenlijst. Daarnaast vinden alle coördinerend begeleiders het een fijn gevoel dat het afnemen van de vragenlijst opgedeeld kan worden in meerdere keren, hierdoor kunnen de cliënten langer hun concentratie vasthouden.

Benodigde aanpassingen: Inhoud taalgebruik

De vragen zijn in de vorm van stellingen gemaakt, hierdoor zou het kunnen dat de vragen suggestief zijn en de antwoorden mogelijk niet betrouwbaar. Hier geven alle coördinerend begeleiders aan dat het hebben van een handleiding, waarin staat welke verdiepende vragen ze moeten stellen, een meer betrouwbaar beeld geven over de mening van de cliënt. Vraag 2 (ik kan mezelf zijn bij mijn begeleider) en vraag 17 (de woongroep voelt als mijn thuis) zijn volgens de coördinerend begeleiders van Veghel geen concrete vragen. Vraag 2 zou voor de cliënt een te moeilijke vraag zijn om zelfstandig in te kunnen voelen, want wat is 'jezelf zijn' voor de cliënt. Vraag 17 is voor de cliënt in het algemeen moeilijk om te beantwoorden, omdat zij de woongroep niet ervaren als 'thuis'. Ook is het bij dit aspect volgens de coördinerend begeleiders van Veghel, Nijmegen en Gennep voor de cliënten die moeite hebben met het begrijpend lezen, lastig om deze vragenlijst individueel in te kunnen vullen.

Benodigde aanpassingen: Inhoud aspecten

De coördinerend begeleiders vragen zich af of het gebruik van het woord 'werkdoelen' vanuit de vragenlijst weggelaten kan worden. Dit omdat zij vinden dat het woord 'werkdoelen' voor de cliënten niet duidelijk genoeg zou zijn en 'werkdoelen' ook nooit gebruikt wordt in gesprekken met de cliënten. Hier zijn de coördinerend begeleiders dan ook van mening dat het beter zou zijn wanneer er in de vragenlijst wordt gesproken over wat de cliënt precies wil leren en waar ze aan zouden willen werken.

Daarnaast denken de coördinerend begeleiders dat sommige cliënten moeite zouden hebben met vraag 18 (mijn ouders vinden mijn begeleider aardig). Hier komt naar voren dat coördinerend begeleiders vinden dat cliënten zich niet bezig hoeven te houden met wat de werkrelatie is tussen ouders en begeleiders.

5.5 Resultaten deelvraag 4

Hoe kan er een verbinding gelegd worden tussen 'Ben ik tevreden?' en 'Samen Sterk!'?

Documenten die geraadpleegd zijn: Informatiedocument 'Ben ik tevreden?', Scoreformulier tevredenheid, Richtinggevende vragen set hoog niveau, Handreiking: Het delegeren van BIT-gesprek naar begeleiders, Formulier samenvatting BIT en Visie Dichterbij m.b.t. IOP.

Informatiedocument ‘Ben ik tevreden?’

Er bestaat een ‘Informatiedocument van ‘Ben ik tevreden?’ waar in benoemd staat wat het meetinstrument precies is, wie het uitvoert, hoe het werkt, wie de doelgroep is, wat het oplevert en waarom dit meetinstrument gebruikt wordt (Dichterbij, z.d.).

In het ‘Informatiedocument ‘Ben ik tevreden?’ beschrijft Dichterbij (z.d., p.3) het volgende:

Met behulp van een vragenlijst, gebaseerd op de acht domeinen van Schalock, wordt de kwaliteit van bestaan in beeld gebracht. De domeinen zijn: Lichamelijk welbevinden, Psychisch welbevinden, Interpersoonlijke relaties, Deelname aan de samenleving, Persoonlijke ontwikkeling, Materieel welzijn, Zelfbepaling en Belangen. Kenmerkend voor Ben ik tevreden? is dat er geen vragenlijsten ‘afgehandeld’ en ‘ingevuld’ worden, maar dat het dialooggesprek centraal staat.

Het idee achter ‘Ben ik tevreden?’ is net als bij ‘Samen Sterk!’ dat er een dialoog met de cliënt wordt gevoerd om erachter te komen wat de mening van de cliënt is. De onderwerpen waarop de dialoog gebaseerd is, zijn echter anders. Er zijn bij ‘Ben ik tevreden?’ geen vragen / onderwerpen die gaan over de samenwerkingsrelatie tussen professional en cliënt en hoe er aan de doelen gewerkt is.

Scoringsformulier ‘Ben ik tevreden?’

Bij ‘Ben ik tevreden?’ zijn er in het ‘Scoreformulier tevredenheid’ per domein drie tot zes vragen opgesteld waar tijdens de dialoog antwoord op gegeven dient te worden, om een beeld te kunnen krijgen over dit domein (Dichterbij, z.d.).

Richtinggevende vragensets

“Om het gesprek goed aan te laten sluiten bij het communicatieniveau van cliënten zijn richtinggevende vragensets ontwikkeld” (Dichterbij, z.d., p.3). Hiervoor zijn drie documenten beschikbaar: voor hoog-, midden- en laag niveau. Het belang van deze vragensets voor de coördinerend begeleiders is, dat zij voor de dialoog richtinggevende vragen hebben. Om diepgang te krijgen in de dialoog.

Handreiking

Het is mogelijk om een andere begeleider de gesprekken te laten voeren dan de coördinerend begeleider. “De ervaring heeft geleerd dat het voor CB’ers moeilijk kan zijn om de BIT-gesprekken met cliënten te voeren. In bepaalde situaties kan het meerwaarde hebben om de begeleiders het BIT-gesprek te laten voeren” (Dichterbij, z.d., p.1). In het document ‘Handreiking: Het delegeren van BIT-gesprek naar begeleiders’ benoemd Dichterbij (z.d., p.1) het volgende:

Het is belangrijk om in een BIT-gesprek te vragen naar concrete ervaringen van een cliënt omdat het anders vaak te moeilijk is voor een cliënt om zijn verhaal te vertellen. (...) kunnen de gesprekken vaak makkelijker integreren in de dagelijkse gang van zaken omdat ze vaak meer dan de DVC-er aanwezig zijn (gesprekjes tussen 'de soep en de aardappelen' worden mogelijk). Bij een lage taakspanne van een cliënt, meerdere gesprekjes op geschikte momenten kunnen plannen (op momenten dat de cliënt in goede doen is).

Formulier samenvatting BIT

Nadat de dialoog is aangegaan, is het de bedoeling dat er een rapportage gemaakt wordt. Het 'formulier samenvatting BIT' wordt ingevuld. In dit formulier wordt per domein of per vraag een positief en negatief punt genoteerd. "Bij het schrijven van de samenvatting staat de logica van de cliënt voorop. (...) In deze samenvatting wordt opgeschreven wat er voor hem/haar toedoet. We schrijven de belangrijkste zaken op, op begripsniveau van de betreffende cliënt" (Dichterbij, z.d., p.3).

Visie Dichterbij met betrekking tot IOP

De resultaten van 'Ben ik tevreden?' worden gebruikt bij de volgende drie onderdelen van het IOP: het persoonsbeeld, formuleren van wensen en doelen en de bejegening (Hoek, 2012).

6. Conclusies

In dit hoofdstuk zullen de conclusies van de deelvragen worden weergegeven. Dit omvat de belangrijkste meningen/opvattingen van de coördinerend begeleiders gekoppeld aan de theorie. Bij deelvraag 4 worden de conclusies uit de geraadpleegde documenten van 'Ben ik tevreden?' benoemd. De conclusies zullen per deelvraag beantwoordt worden, met de conclusie op de onderzoeksvraag als laatste (zie paragraaf 6.6).

6.1 Conclusie deelvraag 1

Welke aanpassingen (vorm, inhoud en bruikbaarheid) achten de coördinerend begeleiders (locaties: Veghel en Nijmegen) nodig met betrekking tot de huidige JAS?

Vorm

De coördinerend begeleiders geven aan dat de vijfpuntschaal goed is. Een vijfpuntschaal heeft meer voorkeur dan een driepuntschaal om de verbeteringen te meten, omdat dan ook kleine veranderingen zichtbaar zijn. Dit laat een hogere betrouwbaarheid en validiteit zien bij jeugdigen met een LVB (Hartley & MacLean, 2006).

De JAS is volgens de coördinerend begeleiders niet aantrekkelijk genoeg, er is te weinig kleur aanwezig. Daarnaast geven ze aan dat de antwoordmogelijkheden te basaal zijn en kunnen beter visueel gemaakt worden. Het is voor jeugdigen met een LVB belangrijk om te werken met pictogrammen als antwoord categorieën (Hartley & MacLean, 2006). Emoticons kunnen zowel met kleur als met de gezichtsuitdrukking de antwoordmogelijkheden ondersteunen (Hartley & MacLean, 2006).

De coördinerend begeleiders gaven aan dat het gebruik van de computer een hulpmiddel zou kunnen zijn om de vragenlijst aantrekkelijker te maken. In de begeleiding van een jeugdige met een LVB is het gebruik van de juiste communicatiemiddelen (en hulpmiddelen) van groot belang (Dijk & Doorn, 2004).

Informatie voorstructureren en vereenvoudigen is van belang, omdat ze moeite hebben met het scheiden van hoofd en bijzaken (Nederlands Jeugd instituut, 2012). De lijst werd door de coördinerend begeleiders als onoverzichtelijk ervaren. Daarnaast kan de jeugdige volgens de coördinerend begeleiders van Nijmegen, door de indeling in vakken, denken dat het ene vak vragen belangrijker is dan het andere vak.

Inhoud: taalgebruik

Jeugdigen met een LVB verwerven taal langzamer, de woordenschat is beperkt en ze hebben minder variatie in zinsconstructies (Nieuwenhuijzen, 2010). De coördinerend begeleiders geven aan dat de vraagstelling concreter gemaakt dient te worden, omdat de woorden waarschijnlijk letterlijk opgevat worden door de jeugdigen.

Jeugdigen met een ontwikkelingsleeftijd tussen de 6 en de 11 jaar hebben moeite met een suggestieve- en meervoudige vraagstelling (Delfos, 2008). De coördinerend begeleiders zagen een aantal suggestieve en meervoudige vragen in de JAS staan. Bij meervoudige vragen weet de jeugdige niet op welke vraag er antwoord gegeven moet worden en bij suggestieve vragen zal er een sociaal wenselijk antwoord gegeven worden (Delfos, 2008).

Inhoud: aspecten

Jeugdigen met een LVB zijn niet in staat tot het sturen en evalueren / reflecteren (metacognitie) van het eigen handelen. Dit houdt in dat ze problemen hebben met het nadenken over, terugkijken op, vooruitkijken naar het eigen functioneren (Ramakers & Ponsioen, 2007). Er wordt aangegeven door de coördinerend begeleiders dat een jeugdige met een LVB tijdens het handelen minder bewust bezig is met zijn/haar leerdoelen.

De coördinerend begeleiders zouden graag willen weten hoe de jeugdige het contact tussen ouders en coördinerend begeleider ervaart. De ouders zijn volgens hen erg belangrijk in het leven van deze jeugdigen. Wanneer de jeugdige ervaart dat de ouders de coördinerend begeleider niet aardig vinden, kan het gebeuren dat de jeugdige de coördinerend begeleider

ook niet aardig vinden. Dit vanwege de loyaliteit aan ouders (Ieperen-Schelhaas, 2011). Omdat de jeugdige met een LVB wonen op de groep, vinden de coördinerend begeleiders het belangrijk om hier met respect mee om gaat. Ze geven aan dat het voor de jeugdige belangrijk is dat de coördinerend begeleider de jeugdige helpt om het gezellig te maken op de groep. De coördinerend begeleider dient ervoor te zorgen dat de jeugdige zich thuis kan voelen (Helm et al., 2013). Het biologisch-ecologisch model (Feldman, 2007) gaat uit van vier omgevingsniveaus die gelijktijdig van invloed zijn (het micro-, meso-, exo- en macrosysteem). “Omdat de verschillende niveaus met elkaar in verbinding staan, heeft een verandering in het ene deel van het systeem ook invloed op andere delen” (Feldman, 2007, p. 31).

Bruikbaarheid

De coördinerend begeleiders vinden het voordeel als de cliënt de vragenlijst zelfstandig in kan vullen. Doordat er in de lijst nog geen rekening is gehouden met de vertraagde spraak- en taalontwikkeling, problemen met het taalbegrip en een beperkte woordenschat van de jeugdige met een LVB (Prins & Braet, 2008), geven de coördinerend begeleiders aan dat op dit moment de vragen nog te moeilijk zijn om zelfstandig in te kunnen vullen. Door de vragen aan te sluiten op het ontwikkelingsniveau van een jeugdige met een LVB, kan voorkomen worden dat de begeleider de mening inkleurt van de jeugdigen.

De vragenlijst van de professional dient te blijven, omdat de begeleiders aangeven dat ze zich bewust worden van hun eigen aandeel in het interactieproces.

Aanpassingen

Naar aanleiding van de conclusie is de huidige JAS aangepast. Hieronder volgen de aanpassingen die de onderzoeksgroep gemaakt heeft op basis van de meningen van de coördinerend begeleiders, literatuur en eigen inzicht.

Vorm

De vragenlijst is aantrekkelijker gemaakt door de antwoordmogelijkheden van de vijfpunt-schaal met emoticons weer te geven. De lay-out is overzichtelijker gemaakt, door bij iedere vraag de antwoordmogelijkheden te benoemen. Om voor de cliënt duidelijkheid te creëren, is er ruimte vrij gemaakt om de naam van de coördinerend begeleider in te vullen.

Het lettertype is vergroot, zodat de jeugdige minder problemen heeft om de vragen te lezen.

Inhoud: taalgebruik

Het woordgebruik in de vragen is vereenvoudigd. De woorden zijn concreter gemaakt, waardoor ze maar op één manier te interpreteren zijn. De meervoudige vragen zijn opgesplitst in meerdere vragen. De professional is veranderd in de begeleider.

Inhoud: aspecten

Er zijn minder vragen over de doelen in de conceptversie van 'Samen Sterk!' verwerkt.

Er is één vraag toegevoegd over hoe de jeugdige het contact tussen ouders en coördinerend begeleider ervaart. Daarnaast zijn er vragen over de leefwereld toegevoegd.

Bruikbaarheid

Door het taalgebruik en de vraagstelling aan te passen is ervoor gezorgd dat de jeugdige met een LVB de lijst zelfstandig in zou kunnen vullen. De vragenlijst van de professional is aangepast, zodat deze aansluit bij de vragenlijst van de cliënt.

6.2 Tussenstap

Na het beantwoorden van deelvraag 1 is de vragenlijst van de huidige JAS aangepast. Om tot de aangepaste JAS te komen, is er eerst een conclusie gemaakt van deelvraag 1 (zie paragraaf 6.1). Pas na het beantwoorden van de conclusie van deelvraag 1, is de concept versie van 'Samen Sterk!' (Bijlage 4) tot stand gekomen. De conclusies die bij deelvraag 2 en 3 weergegeven worden, zijn gebaseerd op de concept versie van 'Samen Sterk!'.

6.3 Conclusie deelvraag 2

Welke aanpassingen achten de coördinerend begeleiders nodig met betrekking tot de vorm en bruikbaarheid van de concept versie van 'Samen Sterk!'?

Vorm

Wanneer er gekeken wordt naar de antwoorden die vanuit de praktijk naar voren zijn gekomen en deze naast de theorie worden gelegd, komen deze erg overeen. Zo is er in de probleemanalyse uitgelegd dat de jongeren met een LVB een verkort concentratie vermogen hebben. Zij kunnen zich dus minder lang concentreren (Prins & Braet, 2008). Het is dus belangrijk dat de jongere een juiste motivatie krijgen om 'Samen Sterk!' volledig in te vullen. Doordat 'Samen Sterk!' nu door de coördinerend begeleiders wordt gezien als een lange vragenlijst, zal deze moeten worden aangepast in de lay-out.

Kijkend naar de ontwikkeling die de jongeren met een LVB doormaken, is duidelijk te zien dat zij op ontwikkelingsniveau achter blijven, in vergelijking met een jongere met een normaal ontwikkelingsniveau. Voor de vorm is het belangrijk om mee te nemen dat door de coördinerend begeleiders is benoemd dat cliënten van 16 jaar (kalenderleeftijd) de lijst snel kinderachtig vinden. De ontwikkelingsleeftijd loopt wel een stuk achter, ze zijn ongeveer acht á negen jaar in de ontwikkeling (Prins & Braet, 2008). Uiteraard weten de jongeren dat ze 16 jaar zijn, dus vinden zij poppetjes inkleuren "kinderachtig" zoals wordt benoemd in de bijeen-

komsten met de coördinerend begeleiders. Voor kinderen van acht jaar (kalender leeftijd) wordt door hen de emoticons als werkend gezien.

Van belang voor de vorm van het eindresultaat van 'Samen Sterk!' is, dat er meer overzicht komt binnen de vragenlijst. Zodat de jeugdigen zich beter kunnen concentreren en het geen lange vragenlijst wordt. Gebruik van emoticons en/of cijfers is gewenst door de coördinerend begeleiders. Dit kunnen zij volgens hen goed aan.

Daarnaast vinden de coördinerend begeleiders dat er rekening gehouden moet worden met de jeugdigen die moeite hebben met (begrijpend) lezen. Jeugdige met een LVB verwerven taal langzamer dan jeugdigen met een normale ontwikkeling (Nieuwenhuijzen, 2010). Door de ontwikkelingsachterstand die de jeugdigen hebben is het mogelijk dat zij zich hierin (nog) niet goed ontwikkeld hebben. Dit is afhankelijk van het niveau wat de jeugdige met LVB heeft.

Bruikbaarheid

Voor de bruikbaarheid van 'Samen Sterk!' is het volgens Nieuwenhuijzen (2010) van belang dat er rekening wordt gehouden met de verschillende niveaus die de jeugdigen met LVB hebben. Zij kunnen moeite hebben met begrijpend lezen (Nieuwenhuijzen, 2010) waardoor het voor hen niet tot nauwelijks mogelijk zou zijn om zelfstandig de vragenlijst in te kunnen invullen. Hierbij kan aanbeveling van de coördinerend begeleiders over de spraakfunctie gebruikt worden, wanneer de vragenlijst door middel van een computer zal worden afgenomen. "In de begeleiding van deze mensen is het gebruik van de juiste communicatie middelen (en hulpmiddelen) van groot belang" (Dijk & Doorn, 2004, p. 72). Uit deze zin komt naar voren dat hulpmiddelen samen met communicatiemiddelen van belang zijn wanneer er gewerkt wordt met jeugdigen met een LVB. De mening van de coördinerend begeleiders over het gebruik van de emoticons, was verdeeld. Bij de concept versie van 'Samen Sterk!' zijn ze te overmatig aanwezig. Hierin moeten aanpassingen worden verricht, om de vragenlijst helemaal bruikbaar te kunnen maken. Nu is deze volgens de coördinerend begeleiders te onoverzichtelijk, omdat zij afgeleid raken. Jeugdigen met een LVB hebben een laag concentratievermogen (Prins & Braet, 2008).

Om 'Samen Sterk!' zo bruikbaar mogelijk te maken voor de coördinerend begeleiders, geven zij aan gebruik te willen maken van een handleiding. Zodat de coördinerend begeleiders kunnen lezen hoe zij 'Samen Sterk!' kunnen toepassen en hoe zij na het afnemen van de vragenlijst, de dialoog kunnen aangaan.

6.4 Conclusie deelvraag 3

Welke aspecten (inhoud) in de alliantie zijn volgens de coördinerend begeleiders belangrijk voor de cliënten?

Inhoud taalgebruik

In de probleemanalyse is uitgelegd dat jeugdigen met een LVB taal langzamer verwerven. De woordenschat is beperkt en hebben minder variatie in zinsconstructies (Nieuwenhuijzen, 2010). Hier is het dus belangrijk dat de vraagstelling voor de jeugdige met een LVB eenvoudig is, zodat de vraagstelling niet dubbel geïnterpreteerd kan worden (Nederlands Jeugd instituut, 2012; Landelijk kenniscentrum LVG, 2011).

Omdat er in de conceptversie van 'Samen Sterkt!' nu nog lastige vragen worden gesteld, zouden deze aangepast moeten worden.

Wanneer er gekeken wordt naar de taalontwikkeling van jeugdigen met een LVB, moet er rekening gehouden worden met de vertraagde (verbale) informatieverwerking (Prins & Braet, 2008). Hierbij is het bij de vraagstelling in de vragenlijst, volgens de coördinerend begeleiders, van belang om voor de cliënt duidelijke vragen te stellen die niet dubbel opgevat kunnen worden of waarbij extra uitleg gegeven moet worden. Dit houdt in dat er bijvoorbeeld duidelijk moet worden voor wie de vragenlijst ingevuld moet worden.

Inhoud aspecten

Het is van belang dat de coördinerend begeleiders aan de hand van de vragenlijst verder kunnen ingaan op de gevoelens van de cliënt. In de probleemanalyse is dit ook uitgelegd, hieruit blijkt dat jeugdigen met een LVB moeite hebben met het terugkijken op of vooruitkijken naar hun eigen functioneren/ gevoelens (Ramakers & Ponsioen, 2007). Hier is het dus een meerwaarde dat de coördinerend begeleiders aan de hand van de juiste communicatie middelen (Dijk & Doorn, 2004) het dialoog aangaat over de ingevulde vragenlijst van 'Samen Sterk!'. Dit geeft zowel de cliënt als de coördinerend begeleider inzicht in de samenwerking. Om 'Samen Sterk!' qua inhoud aspecten zo duidelijk mogen te maken is het ook van belang om het woord 'werkdoelen' niet te gebruiken in de vragenlijst. Omdat op de groep wordt gesproken over: 'wat de cliënten graag willen leren', of 'waar ze aan willen werken'.

6.5 Conclusie deelvraag 4

Hoe kan er een verbinding gelegd worden tussen 'Ben ik tevreden?' en 'Samen Sterk!'?

Informatiedocument 'Ben ik tevreden?'

Er kan net als bij 'Ben ik tevreden' een informatiedocument gemaakt worden, waar uitleg gegeven wordt over wat 'Samen Sterk!' inhoudt, een handleiding voor hoe 'Samen Sterk!' te gebruiken is (stappenplan) en wat het doel van 'Samen Sterk!' is (Dichterbij, z.d.). Hierdoor kan het meetinstrument door iedereen correct toegepast worden.

Scoreformulier tevredenheid

Wanneer er gekeken wordt naar het kwaliteitskader gehandicaptenzorg mist er binnen Kleur een meetinstrument dat de samenwerking tussen cliënt en coördinerend begeleider meet (VGN Visiedocument 2.0, 2013). Bij het scoringsformulier tevredenheid (Dichterbij, z.d.), kunnen koppen (domeinen) toegevoegd worden. Een kop samenwerkingsrelatie of alliantie en een kop werkdoelen.

Richtinggevende vragenset

Er kan een document gemaakt worden met richtinggevende vragen voor jeugdigen met een LVB, net zoals bij 'Ben ik tevreden?' (Dichterbij, z.d.).

Handreiking

Een aantal tips voor de gesprekvoering vanuit het document 'Handreiking: Het delegeren van BIT-gesprek naar begeleiders' (Dichterbij, z.d.) kunnen meegenomen worden in het informatiedocument. Een suggestie is, om meerdere gesprekken op geschikte momenten te plannen, zodat de cliënt zijn volledige aandacht kan hebben bij het gesprek (Dichterbij, z.d.). Het is belangrijk om rekening te houden met de langzamere verwerkingstijd van informatie en moeite met langdurige concentratie (Nederlands Jeugd instituut, 2012).

Het kan voor cliënten lastig zijn om de samenwerking te bespreken met de coördinerend begeleider. Om deze rede kan ervoor gekozen worden om een andere begeleider de dialoog aan te laten gaan.

Formulier samenvatting BIT

De opzet van 'formulier samenvatting BIT' (Dichterbij, z.d.) kan gebruikt worden als rapportage middel van het gesprek.

Visie Dichterbij m.b.t. IOP

De resultaten van 'Samen Sterk!' kunnen een toevoeging geven op de onderdelen 'het persoonsbeeld' en de 'bejegening' binnen het IOP. 'Samen Sterk!' geeft informatie over hoe de cliënt graag benaderd wilt worden binnen de samenwerkingsrelatie. Deze informatie kan onder deze punten verwerkt worden.

6.6 Conclusie onderzoeksvraag

Welke aanpassingen achten coördinerend begeleiders nodig om de JAS in te kunnen zetten binnen de intramurale zorg van Kleur bij de LVB jeugdige tussen de 12 en de 18 jaar?

	Column3	Column2	Column1
Huidige JAS		4,5	
Na eerste aanpassing		6,7	

To resize chart data range, drag lower right corner of range.

Tabel 3: Cijfers

In de tabel 3: Cijfers, staat vermeldt hoe de huidige JAS door de coördinerend begeleiders werd ervaren. Zij gaven de JAS een cijfer: 4,5 gemiddeld op een schaal van 1 - 10. Na de eerste aanpassing zijn de coördinerend begeleiders weer bevraagd naar het cijfer, hoe zij de concept versie van 'Samen Sterk!' ervaren. Ditmaal vonden de coördinerend begeleiders het op een schaal van 1 – 10 een 6,7 gemiddeld.

Vorm

Doordat 'Samen Sterk!' nu wordt gezien als een lange vragenlijst, zal deze moeten worden aangepast in de lay-out. Gebruik van emoticons en/of cijfers is gewenst. "In de begeleiding van deze mensen is het gebruik van de juiste communicatie middelen (en hulpmiddelen) van groot belang" (Dijk & Doorn, 2004, p. 72). Een spraakfunctie kan voor de kinderen die moeite hebben met (begrijpend) lezen een uitkomst bieden. Daarnaast kunnen de emoticons als hulpmiddel dienen, al zijn ze in de concept versie van 'Samen Sterk!' te overmatig aanwezig.

Bruikbaarheid

Om de vragenlijst betrouwbaar in te laten vullen is het volgens de coördinerend begeleiders nodig dat het afnemen hiervan in delen opgesplitst kan worden. De mening van de coördinerend begeleiders is dat wanneer zij dezelfde verdiepende vragen stellen, de gegevens vanuit de vragenlijst betrouwbaar zijn. Om 'Samen Sterk!' zo bruikbaar mogelijk te maken voor de coördinerend begeleiders, geven zij aan gebruik te willen maken van een handleiding. Zodat de coördinerend begeleiders kunnen lezen hoe zij 'Samen Sterk!' kunnen toepassen en hoe zij na het afnemen van de vragenlijst, de dialoog kunnen aangaan.

Inhoud

Omdat de coördinerend begeleiders bij Kleur de 'werkdoelen' niet letterlijk communiceren met de cliënten en dit woord ook niet zullen gebruiken, is het van belang dat er in plaats van het woord 'werkdoelen' wordt gepraat over 'wat de cliënten willen leren' of 'waar ze aan willen werken'. Het is belangrijk dat de vragen voor de cliënten makkelijk te begrijpen zijn. Hiermee wordt voorkomen dat de vragen letterlijk of dubbel opgevat kunnen worden. Na het invullen van de vragenlijst is het de intentie dat de coördinerend begeleider de dialoog aangaat met de cliënt. De coördinerend begeleiders achten hiervoor een handleiding nodig, waar verdiepende vragen in staan.

Kwaliteitskader

Wanneer er gekeken wordt naar het kwaliteitskader gehandicaptenzorg mist er binnen Kleur een meetinstrument dat de samenwerking tussen cliënt en coördinerend begeleider meet (VGN Visiedocument 2.0, 2013). Door 'Samen Sterk!' in te voeren in de huidige werkwijze van Kleur, wordt ook voldaan aan pijler 3 uit het kwaliteitskader. 'Samen Sterk!' dient zo veel als mogelijk geïntegreerd te worden in de werkwijze van 'Ben ik tevreden?'. Voor de rapportage kan hetzelfde document gebruikt worden als bij 'Ben ik tevreden?' ('formulier samenvatting BIT'). Dit kan verwerkt worden in de jaarrapportage en het IOP.

7. Discussies

In dit hoofdstuk worden de onderwerpen besproken waar de onderzoeksgroep tijdens het onderzoek tegenaan is gelopen. Als laatste worden er aanbevelingen gegeven en suggesties gedaan tot vervolg onderzoek.

7.1 Afbakening onderzoek

Het onderzoek is gedaan bij Kleur Kinder- en Jeugdzorg. Deze organisatie heeft een erg brede groep van zorgvragers: van ambulant tot intramurale zorg, van kinderen tot (jong)volwassenen, van ernstig tot licht verstandelijk beperkt. Om een zo goed mogelijk product neer te zetten binnen de beschikbare tijd, is ervoor gekozen om de doelgroep voor dit onderzoek te kaderen. Er is daarom besloten om het onderzoek alleen te richten op de jeugdige met een licht verstandelijke beperking (LVB), met een kalenderleeftijd tussen de 12 en 18 jaar binnen de intramurale zorg van Kleur. Dit bleken vier locaties te zijn: Nijmegen, Veghel, Gennep en Horst. Tijdens het gesprek op de locaties met de coördinerend begeleiders bleek dat het een erg beperkte doelgroep was binnen Kleur. Per locatie waren er één tot vier jongeren met een licht verstandelijk beperking. De andere jongeren hadden een lager IQ, waardoor ze niet betrokken konden worden voor dit onderzoek. Dit zorgt ervoor dat de uiteindelijke conclusies en het eindproduct maar minimaal bruikbaar zijn binnen Kleur Kinder-

en Jeugdzorg. De conclusies zijn alleen bruikbaar voor de LVB doelgroep tussen de 12 en 18 jaar, binnen de intramurale zorg van Kleur.

NSO Nijmegen

Naast de locaties van de intramurale zorg, zijn er twee bijeenkomsten gehouden met de naschoolse opvang (NSO) in Nijmegen. Hier hebben we de conceptversie 'Samen Sterk!' besproken en of deze bruikbaar zou zijn bij de doelgroep LVB. Tijdens deze bijeenkomsten kwamen we er achter dat de doelgroep van de NSO behalve een licht verstandelijke beperking ook bijkomende problematieken hebben. Hierdoor was de mening van de begeleiders dat de lijst zonder ondersteuning niet individueel door de cliënten ingevuld zouden kunnen worden. Omdat tijdens de eerste bijeenkomst bleek dat de doelgroep erg verschilt met de doelgroep die wij voor ogen hebben voor dit onderzoek, hebben we besloten de eerste bijeenkomst van de NSO niet te gebruiken voor ons onderzoek. De reden waarom dit besloten is, is omdat de bijeenkomst niet over de doelgroep van dit onderzoek ging. Hierdoor was het gesprek niet bruikbaar. Het tweede gesprek van NSO Nijmegen was wel van meerwaarde voor dit onderzoek, omdat deze coördinerend begeleider met dezelfde doelgroep werkt als benoemd in dit onderzoek.

7.2 Betrouwbaarheid en validiteit

Locaties

Van de vier locaties hebben er drie locaties binnen de intramurale zorg vanuit Kleur meegewerkt. De coördinerend begeleiders van locatie Horst konden niet mee werken vanwege tijdgebrek / urentekort. Hierdoor wordt niet de gehele LVB doelgroep binnen de intramurale zorg van Kleur vertegenwoordigd tijdens dit onderzoek. Dit heeft invloed op de validiteit van de onderzoeksresultaten. Er kunnen geen conclusies gegeven worden over locatie Horst.

Bijeenkomsten

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen, is er voor de bijeenkomsten bij deelvraag 1, 2 en 3 een voorbereiding / interviewprotocol gemaakt. Dit zorgde ervoor dat bij iedere bijeenkomst dezelfde structuur en vraagstelling gehanteerd zou worden. Toch zijn de bijeenkomsten allemaal anders verlopen. Bij de ene bijeenkomst was de introductie erg duidelijk, waardoor de bijeenkomst gestructureerd verliep. Bij een andere bijeenkomst werden er tijdens de kern van de bijeenkomst nog verhelderende vragen gesteld over bijvoorbeeld het doel van de bijeenkomst. Deze onduidelijkheid kan de antwoorden beïnvloeden hebben, omdat de vraag verkeerd begrepen zou kunnen zijn. Wanneer dit het geval is heeft dit invloed op de betrouwbaarheid van de deelvragen 1, 2 en 3.

Adviescommissie

Om het meetinstrument uiteindelijk echt op de doelgroep af te kunnen stemmen, is het van belang om dit ook samen met cliënten te gaan onderzoeken. Het was daarom de bedoeling om voor deelvraag twee en drie niet alleen een bijeenkomst met de coördinerend begeleiders te hebben, maar ook met de cliënten. Vanuit de organisatie Kleur was toestemming vanuit de adviescommissie nodig om de cliënten te mogen betrekken bij dit onderzoek. Het plan van aanpak is daarom opgestuurd naar de adviescommissie.

Het heeft hierna wat langer geduurd voordat er antwoord was vanuit de adviescommissie, omdat er een vergadering uitgevallen was. Ze vonden het onderzoek relevant, echter miste er nog een aanvullende toets / advies (METC of PETC) om akkoord te kunnen geven. Deze toets aanvragen en opnieuw wachten op antwoord vanuit de adviescommissie zou te veel tijd in beslag nemen, waardoor het onderzoek niet binnen het tijdspad uitgevoerd kon worden. Om deze reden is er gezamenlijk met de opdrachtgevers besloten de cliënten niet te betrekken bij het onderzoek. Dit heeft gevolgen voor de validiteit en de betrouwbaarheid van het onderzoek. De cliënten kunnen anders denken over 'Samen Sterk!' dan de coördinerend begeleiders. Hierdoor zouden de conclusies een hele andere wending kunnen krijgen, wanneer de cliënten wel gehoord waren. In een vervolgonderzoek zou gekeken kunnen worden wat de cliënten van 'Samen Sterk!' vinden.

Integreren in 'Ben ik tevreden?'

Voordat de onderzoeksgroep begonnen was aan het projectresultaat is er een gesprek geweest met mvr. I. Hoek. In dit gesprek is besloten dat 'Samen Sterk!' niet geïntegreerd wordt in 'Ben ik tevreden?'. De reden hierachter is, omdat 'Ben ik tevreden?' de tevredenheid van 'kwaliteit van bestaan' meet en het eindproduct 'Samen Sterk!' gericht is op 'kwaliteit van ondersteuning'. Dit betekent dat het eindproduct 'Samen Sterk!' niet hetzelfde meet als 'Ben ik tevreden'. De onderzoeksgroep is daarom samen met mvr. I. Hoek in gesprek gegaan, om te gaan kijken hoe het eindproduct 'Samen Sterk!' het beste geïntegreerd kan worden bij Kleur en een aansluit op het IOP.

Verantwoording

Tijdens dit onderzoek is er weinig tot niet verantwoord met empirisch onderzoek. Er is nog weinig praktijk onderzoek gedaan, omdat er weinig informatie beschikbaar is over werkaliantie binnen de gehandicaptenzorg (Barnhoorn et al., 2013). Dit is ook al eerder benoemd in de probleemanalyse. Nu is er vooral gebruik gemaakt van een theoretische onderbouwing. Dit kan mogelijk invloed hebben op de validiteit van het onderzoek, omdat er nog geen empirisch onderzoek heeft plaats gevonden dat heeft kunnen aantonen dat alliantie in de gehandicaptenzorg een werkende factor is.

7.3 Suggesties voor vervolgonderzoek

Onderzoek cliënten

Om het eindproduct van 'Samen Sterk!' optimaal te kunnen gebruiken is het van belang dat de vragenlijst nog verder onder de cliënten onderzocht wordt. Door de adviescommissie werd het onderzoek als meerwaarde gezien, wat een zekere garantie zal geven voor vervolgonderzoek wanneer er aan de laatste punten wordt voldaan.

De onderzoeksgroep vindt dat het van belang is om 'Samen Sterk!' te onderzoeken bij de cliënten met een verschillend IQ binnen de LVB, omdat er nu niet gezegd kan worden dat deze voor de cliënten bruikbaar is. Op deze manier kan met zekerheid worden gezegd dat 'Samen Sterk!' bruikbaar bevonden kan worden bij jeugdigen met een LVB binnen de intramurale zorg van Kleur Kinder- en Jeugdzorg.

Onderzoek bij verschillende niveau's

Een andere suggestie die de onderzoeksgroep heeft, is om 'Samen Sterk!' te onderzoeken bij verschillende niveau's (matig – en ernstig verstandelijk beperkt) en eventueel bij andere diensten (ambulant, dagbesteding, etc.) van Kleur Kinder- en Jeugdzorg. De meerwaarde hiervan is dat 'Samen Sterk!' uiteindelijk binnen de gehele gehandicaptenzorg ingezet kan worden.

7.4 Aanbevelingen

Computer

Om 'Samen Sterk!' aantrekkelijker te maken om in te vullen, kan 'Samen Sterk!' digitaal gemaakt worden. Dit zou op twee manieren kunnen: in een app of een online enquête. Met hierbij een standaard optie voor een spraakfunctie, voor de cliënten die moeite hebben met (begrijpend) lezen.

Scoren resultaten 'Samen Sterk!'

Om een overzicht te krijgen van de uitkomsten van 'Samen Sterk!' kunnen de scores (1 -5) verwerkt worden in een Excel bestand. Op deze manier wordt het overzichtelijk of de samenwerking bij de cliënt wordt gescoord. Door op deze manier de gegevens te verwerken kunnen veranderingen snel worden gesignaleerd.

VGN pijler 3

Om 'Samen Sterk!' in te kunnen zetten is het nodig om de vragenlijst aan te melden en te laten toetsen bij het VGN, kwaliteitskader gehandicaptenzorg pijler 3.

Verwerken in het IOP

De belangrijkste uitkomsten van 'Samen Sterk!' kunnen uitgewerkt worden in het IOP. Op deze manier kan er gewerkt worden aan het optimaliseren en/of het verbeteren van de samenwerking.

Onderwijs

Vanuit het lectoraat was het de opdracht om de lijst 'Samen Sterk!' te kunnen gebruiken binnen het onderwijs van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Dit ziet de onderzoeksgroep als belangrijke aanbeveling omdat er doormiddel van het implementeren in het onderwijs, een grotere doelgroep binnen de gehandicaptenzorg bereikt kan worden. Zo kan er bij meerdere cliënten gekeken worden welke eventuele aanpassingen er voor de toekomst nog nodig zijn.

Literatuurlijst

Barnhoorn, J., Broeren, S., Distelbrink, M., Greef, M. de, Grieken, A. van, Jansen, W., Pels, T., Pijnenburg, H. & Raat, H. (2013). *Clïënt-, professional- en alliantiefactoren: hun relatie met het effect van zorg voor jeugd*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Beer, Y. de (2011). *De kleine gids: mensen met een licht verstandelijke beperking 2011*. Deventer: Kluwer.

Bergh, E. van den, Gomez, E., Reulink, M., Sobering, J. & Welling, L. (2013). *Past de JAS? Een onderzoek naar een bruikbaar instrument dat de alliantie tussen de jongere en hun hulpverlener meet*. Pedagogiek, Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Nijmegen.

Biene, M. van (2010). *'Ben ik tevreden?' (BIT)*. Dichterbij / Kleur.

Blokland, G. (2008). *Over opvoeden gesproken: Methodiekboek pedagogisch adviseren*. (6^e druk). Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut

Blom, M. (2013). *Good practices Kwaliteitskader beschikbaar: pijler 3*. Geraadpleegd op 17-02-2014, van <http://www.vgn.nl/artikel/16180>

Blom, M. (2013). *Visiedocument Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2.0*. Geraadpleegd op 17-02-2014, van <http://www.vgn.nl/artikel/15593>

Delfos, M. F. (2008). *Luister je wel naar mij*. (13^e druk). Amsterdam: SWP.

Dichterbij (z.d.). *Formulier samenvatting BIT*. Nijmegen: Dichterbij.

Dichterbij (z.d.). *Informatiedocument 'Ben ik tevreden?'*. Nijmegen: Dichterbij.

Dichterbij (z.d.). *Richtinggevende vragen set hoog niveau*. Nijmegen: Dichterbij.

Dichterbij (z.d.). *Scoreformulier tevredenheid*. Nijmegen: Dichterbij.

Dijk, P. van & Doorn, E. van (2004). *Ontwikkelingsgericht begeleiden in alledaagse situaties: werkboek voor begeleiders van mensen met een verstandelijke beperking*. Soest: Uitgeverij Nelissen.

Donk, C. van der & Lanen, B. van (2012). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Feldman, R. S. (2007). *Ontwikkelingspsychologie*. (2^e druk). Amsterdam: Pearson Education Benelux.

Hartley, S.L. & MacLean, W.E. (2006). A review of reliability and validity of Likert-type scales for people with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 50 (11), 813-827

Helm, P. van der, Kroger, U., Schaftenaar, P. & Vliet, J. van (2013). *Dwang en drang: Leefklimaat in de klinische forensische zorg*. Amsterdam: SWP.

Hoek, I. (2012). *Handreiking: Het delegeren van BIT-gesprek naar begeleiders*. Nijmegen: Dichterbij.

Hoek, I. (2012). *Visie Dichterbij m.b.t. IOP*. Nijmegen: Dichterbij.

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (2014). *Lectoraat Werkzame Factoren in de Zorg voor Jeugd*. Geraadpleegd op 04-02-2014, van <http://www.han.nl/onderzoek/kennismaken/han-sociaal/lectoraat/werkzame-factoren-in-jeugdzorg/>

Ieperen-Schelhaas, C. van (2011). *Contextuele hulpverlening*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Kersten, M. (2012). *Handreiking Ondersteuningsplannen*. Geraadpleegd op 17-02-2014, van <http://www.vgn.nl/artikel/14657>

Kleur (2014). *Introductie nieuwe medewerker: Algemene informatie en brochures*. Geraadpleegd op 04-02-2014, van <http://www.dichterbij.nl/web/show/id=230219>

Kohnstamm, R. (2002). *De schoolleeftijd: ontwikkelingspsychologie deel 2*. (3^e druk). Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.

Landelijk kenniscentrum LVG (2011). *Richtlijn effectieve interventies LVB*. Geraadpleegd op 07-02-2014, van

http://www.kennispleingehandicaptensector.nl/docs/KNP/verbinding/pdf/Bijeenkomsten/Focus2011/ScrDiagBehLVB_Douma.pdf

Migchelbrink, F. (2009). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. (14^e druk). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

Nederlands Jeugd instituut (2011). *Wat werkt bij jeugdigen met een licht verstandelijke beperking*. Geraadpleegd op 07-02-2014, van http://www.nji.nl/nl/LVB_Wat_werkt.pdf

Nieuwenhuijzen, M. van (2010). *De (h)erkenning van jongeren met een licht verstandelijke beperking*. Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP.

Nijgh, L. & Bogerd, A. (2010). *Basisboek ondersteuning aan mensen met een verstandelijke beperking*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Pijnenburg, H., Hermanns, J., Yperen, T. van, Hutschemaekers, G. & Montfoort, A. van (2010). *Zorgen dat het werkt: Werkzame factoren in de zorg voor jeugd*. Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP.

Prins, P. & Braet, C. (2008). *Handboek klinische ontwikkelingspsychologie: Over aanleg, omgeving en verandering*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Ramakers, J.A. & Ponsioen, J.G.B. (2007). *Neuropsychologische kenmerken van kinderen en adolescenten met een (lichte) verstandelijke beperking*. Kind en adolescent, 28, 78-87.

Rispens, J., Goudena, P.P. & Groenendaal, J.J.M. (1994). *Preventie van psychosociale problemen bij kinderen en jeugdigen*. Houten/Zaventem: Bohn Stafleu van Loghum.

Roeleveld, E., Embregts, P., Hendriks, L. & Bogaard, K. van den (2011). *Zie mij als mens! Belangrijke competenties voor begeleiders volgens mensen met een verstandelijke beperking*. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Lectoraat zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, Nijmegen.

SLO, Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling. (z.d.). *Woordenschat*. Geraadpleegd op 09-03-2014, van <http://www.slo.nl/primair/leergebieden/ned/taalsite/lexicon/00345/>

Slot, N.W., Spanjaard, H.J.M. (2010). *Competentievergroting in de residentiële jeugdzorg*. (3^e

druk). Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Vandereyken, W., Hoogduin, C., & Emmelkamp, P. (2008). *Handboek psychopathologie: deel 1 basisbegrippen*. (4^e druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Verhulst, F.C. (2005). *De ontwikkeling van het kind*. (8^e druk). Assen: Koninklijke van Gorcum.

Verpalen & Neyssen logopedie. (z.d.) *Controleer de spraak- taalontwikkeling van uw kind*. Geraadpleegd op 09-03-2014, van <http://www.schoollopedie.nl/ontwikkeling.html>.

Vugts – Groot, B. de (2011). *Werken met ontwikkelingsleeftijden: afstemmen op mensen met een verstandelijke beperking*. (2^e druk). Barneveld: Uitgeverij Nelissen.

Bijlage 1: Vragenlijst JAS

JAS jeugdhulpalliantieschaal

Versie Jongere

Naam:

datum:

Hieronder lees je een aantal uitspraken die gaan over de werkrelatie tussen jou en je hulpverlener.

Zet achter iedere zin een kruisje in het blokje dat het beste bij jou past. Kruis één blokje aan.

Denk niet te lang na, wij willen je eerste indruk weten.

	helemaal mee oneens	niet oneens mee oneens	niet eens mee eens	helemaal mee eens
1 Ik weet welke dingen ik (met ondersteuning van mijn hulpverlener) wil veranderen.				
2 Mijn hulpverlener en ik zijn het eens over de doelen waaraan ik in deze fase kan werken.				
3 Mijn hulpverlener helpt mij om te kijken of ik mijn doelen kan halen				
4 We zijn aan de slag gegaan met de dingen waar ik aan wilde werken/over wilde praten.				
5 Mijn hulpverlener luistert goed naar wat ik vertel.				
6 Mijn hulpverlener komt de gemaakte afspraken na.				
7 Ik vertrouw mijn hulpverlener in wat hij/zij zegt en doet.				
8 Het klikt tussen mij en mijn hulpverlener.				
9 Mijn hulpvrager toont begrip voor mij, wat ik ook doe of zeg				
10 Mijn hulpverlener vraagt goed door, om mij en mijn situatie beter te begrijpen.				
11 Mijn hulpverlener toont interesse in wat ik doe en hoe ik mij voel				
12 Als ik iets niet kan of mij iets niet lukt, durf ik dit aan te geven bij mijn hulpverlener				
13 In de samenwerking ben ik net zo belangrijk als mijn hulpverlener.				
14 Mijn hulpverlener geeft mij het gevoel dat ik zelf de baas ben over mijn hulpverleningstraject				
15 Mijn hulpverlener en ik zijn doelgericht bezig: stap voor stap op weg naar het einddoel.				
16 De kennis van mijn hulpverlener helpt mij.				
17 Ik kan zelf oplossingen bedenken, mijn hulpverlener helpt mij daarbij.				
18 De manier waarop we aan mijn doelen werken vind ik prettig.				
19 De manier van werken van mijn hulpverlener (tempo, praten/doen) past goed bij mij.				
20 Mijn hulpverlener vraagt me regelmatig of we op de goede weg zitten.				

Tot slot: als je denkt aan waar je nu staat, vergeleken met de start van de hulpverlening,
Hoe zie je jouw situatie op dit moment? Hoe meer je het kruisje naar rechts plaatst,
hoe beter je vindt dat het gaat. Hoe meer je het kruisje naar links plaatst, hoe slechter je het vindt gaan:

Heel slecht

Heel goed

Bedankt voor het invullen!

Hieronder is ruimte om eventueel een antwoord toe te lichten.

Samen Sterk!

JAS jeugdhulpalliantieschaal

versie hulpverlener

Naam:

datum:

Naam cliënt:

Hieronder leest u een aantal uitspraken die gaan over de werkrelatie tussen de cliënt en zijn hulpverlener.

Geef per zin aan in hoeverre u het daar mee eens bent, bij deze cliënt, in de huidige fase van de hulp.

Kruis één blokje aan. Denk niet te lang na, wij willen uw eerst indruk weten.

	helemaal mee oneens	niet oneens - niet eens	helemaal mee eens
1 Ik weet welke dingen de cliënt (met mijn ondersteuning) wil veranderen.			
2 De cliënt en ik zijn het eens over de doelen waaraan hij/zij in deze fase kan werken.			
3 Ik help de cliënt om zijn doelen haalbaar te houden.			
4 We zijn aan de slag gegaan met waar de cliënt aan wilde werken/over wilde praten.			
5 Ik luister goed naar wat de cliënt vertelt.			
6 Ik kom de met de cliënt gemaakte afspraken na.			
7 De cliënt kan mij vertrouwen in wat ik zeg en doe.			
8 Het klikt tussen mij en de cliënt.			
9 Ik toon begrip voor de cliënt als persoon, wat hij/zij ook doet of zegt.			
10 Ik vraag goed door, om de cliënt en zijn situatie beter te snappen.			
11 Ik voel betrokkenheid naar de cliënt als persoon.			
12 De cliënt durft zijn zwakheden aan mij te laten zien.			
13 In de samenwerking voel ik mij gelijkwaardig aan de cliënt.			
14 De cliënt is zelf de baas (heeft de regie) over zijn hulpverleningstraject.			
15 Mijn cliënt en ik zijn doelgericht bezig: stap voor stap op weg naar het einddoel.			
16 De cliënt heeft iets aan de vakkennis die ik als hulpverlener in huis heb.			
17 De cliënt vindt zijn eigen oplossingen, ik heb een ondersteunende rol.			
18 De manier waarop we aan de doelen van de cliënt werken past bij hem/haar.			
19 Mijn manier van werken (tempo, praten/doen) past goed bij deze cliënt.			
20 Ik vraag de cliënt regelmatig of we op de goede weg zitten.			

De laatste vraag is in deze aangepaste versie weggelaten

Bedankt voor het invullen!

Hieronder is ruimte om eventueel wat toe te lichten.

Samen Sterk!

Bijlage 2: Vragenlijst 'Ben ik tevreden?'

Cliënttevredenheidsgesprek 'Ben ik tevreden?'

Naam cliënt:	
Adres:	

1 Lichamelijk welbevinden

		<i>Zeker niet</i>		<i>Voldoende</i>		<i>Zeker wel</i>
1A	Ik eet gezond	1	2	3	4	5
1B	Ik doe regelmatig aan sport of beweging	1	2	3	4	5
1C	Als ik ziek ben word ik goed verzorgd	1	2	3	4	5
1D	Ik doe mee aan activiteiten	1	2	3	4	5

2 Psychisch welbevinden

		<i>Zeker niet</i>		<i>Voldoende</i>		<i>Zeker wel</i>
2A	Ik voel mij veilig in huis / op de dagbesteding / op mijn werk	1	2	3	4	5
2B	Ik voel mij veilig op straat	1	2	3	4	5
2C	Ik krijg complimenten	1	2	3	4	5
2D	Mijn medicatie wordt laag gehouden	1	2	3	4	5
2E	Ik ben ontspannen	1	2	3	4	5
2F	Aan mij wordt gevraagd hoe tevreden ik ben	1	2	3	4	5

3 Interpersoonlijke

Samen Sterk!

relaties

		<i>Zeker niet</i>		<i>Voldoende</i>		<i>Zeker wel</i>
3A	Ik ben tevreden over hoe ik word geholpen door ondersteuners van Dichterbij	1	2	3	4	5
3B	Ik word geholpen door familie	1	2	3	4	5
3C	Ik word zo nodig geholpen in het onderhouden van contact met mijn vrienden / kennissen	1	2	3	4	5
3D	Ik praat met mensen op mijn werk / dagbesteding / club	1	2	3	4	5

4 Deelname aan de samenleving

		<i>Zeker niet</i>		<i>Voldoende</i>		<i>Zeker wel</i>
4A	Ik word uitgenodigd op verjaardagen / feestjes	1	2	3	4	5
						5
4B	Ik doe zelf mijn boodschappen	1	2	3	4	5
4C	Ik help andere mensen (bewoners, deelnemers, collega's, burens)	1	2	3	4	5
4D	Als ik iets vertel wordt er naar mij geluisterd	1	2	3	4	5
4E	Ik ben lid van een club waar in andere mensen kan ontmoeten	1	2	3	4	5

5 Persoonlijke ontwikkeling

		<i>Zeker niet</i>		<i>Voldoende</i>		<i>Zeker wel</i>
5A	Ik word geholpen als ik wat wil leren	1	2	3	4	5
5B	Ik doe leuke dingen in mijn vrije tijd	1	2	3	4	5

5C	Ik ben tevreden over wat ik doe op mijn werk / dagbesteding / school	1	2	3	4	5
----	--	---	---	---	---	---

6 Materieel welzijn

Zeker niet
Voldoende
Zeker wel

6A	Ik koop mijn eigen spullen	1	2	3	4	5
6B	Ik beslis waar ik mijn geld aan uitgeef	1	2	3	4	5
6C	Ik ben tevreden hoe anderen met mijn spullen omgaan	1	2	3	4	5
6D	Ik vind mijn huis / kamer / werkplek schoon	1	2	3	4	5

7 Zelfbepaling

Zeker niet
Voldoende
Zeker wel

7A	Ik kies met wie ik op vakantie ga	1	2	3	4	5
7B	Ik weet aan welke activiteiten ik mee kan doen	1	2	3	4	5
7C	Ik beslis mee wat er in mijn individueel ondersteuningplan (IOP) wordt opgeschreven	1	2	3	4	5

8 Belangen

Zeker niet
Voldoende
Zeker wel

8A	Ik kan bezoek ontvangen op mijn kamer / in mijn woning	1	2	3	4	5
8B	Ik stel de afspraken mee vast voor in huis / op het werk / op de dagbesteding	1	2	3	4	5
8C	Als ik het ergens niet mee eens ben kan ik dat zeggen / aangeven	1	2	3	4	5
8D	Ik ben tevreden over waar ik woon	1	2	3	4	5

Samen Sterk!

9 Opmerkingen

	Datum afname:				
	Naam interviewer:				
	Functie:				
	wonen	☐	werk / dagbesteding	☐	
	Locaties wonen + dagbesteding noemen?				
Afname	1	2	3	4	5
BIAM® Cliënttevredenheidsgesprek Ben ik tevreden? MvB 080110					

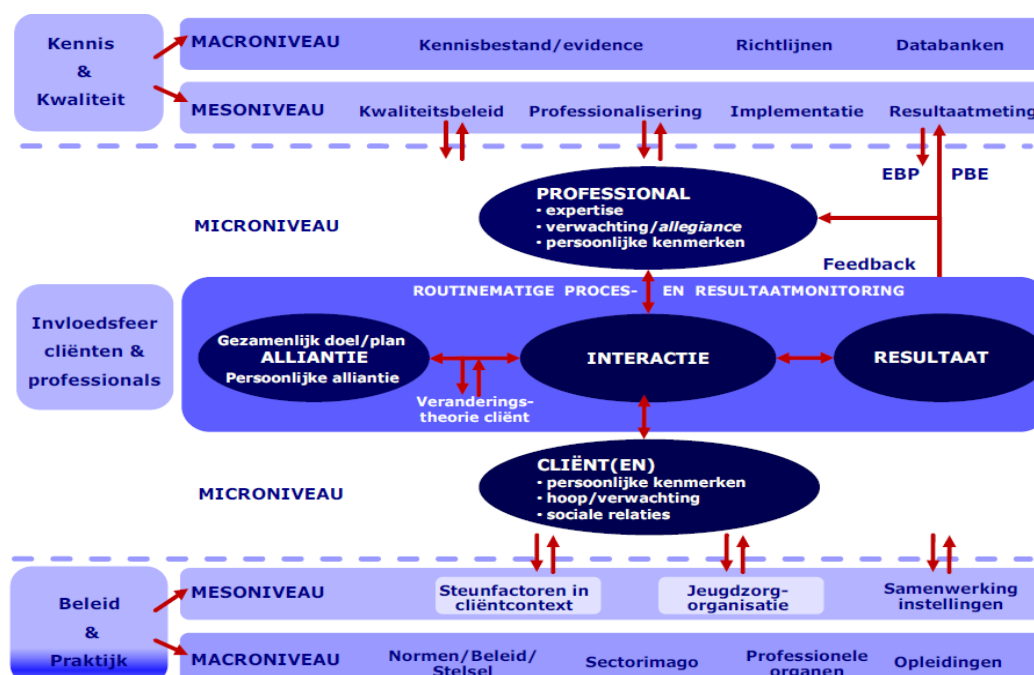
Verwanten tevreden- heidsenquête

Naam:	Ad- res :

		Zeker niet		Vol- doend e		Zeker wel
1	Ik ben tevreden over het contact met de begeleiding	1	2	3	4	5
2	Ik ben tevreden over de persoonlijke verzorging	1	2	3	4	5
	van mijn verwant					
3	De woon-of werkomgeving van mijn verwant	1	2	3	4	5
	maakt een verzorgde indruk					
4	Ik krijg voldoende informatie over de zorg/ondersteuning rond mijn verwant	1	2	3	4	5
5	Ik maak zaken rondom de zorg en ondersteuning van mijn verwant bespreekbaar	1	2	3	4	5
	om zaken bespreekbaar te maken					
6	Uit de werkwijze van de begeleiding blijkt dat er een visie op zorg/ondersteuning is	1	2	3	4	5
7	Wat vindt u van de kwaliteit van leven van uw verwant?					
8	Hebt u nog tips of suggesties over de verwanten participatie?					

Bijlage 3: IWF-model

Integratief Werkzame Factorenmodel

Een manier om de algemeen werkzame factoren in de zorg voor jeugd, en het onderzoek daarnaar, in beeld te brengen is het Integratief Werkzame Factorenmodel (IWF model). Het IWF-model geeft inzicht met welke werkzame factoren rekening gehouden moet worden bij het meten van de alliantie. “Het IWF-model gaat uit van een wisselwerking tussen factoren op drie niveaus, die (in)direct invloed hebben op de resultaten van de zorg voor jeugd” (Pijnenburg et al., 2010, p. 19).

- Microniveau: de directe invloedsfeer van samenwerkende cliënten en beroepskrachten.
 - Mesoniveau: sociale en professionele instituties die in het dagelijks leven van jeugdzorg-clieñten een rol spelen.
 - Macroniveau: het domein van beleidskaders, maatschappelijke normen en veranderingen.
- Op macro en mesoniveau wordt onderscheid gemaakt in enerzijds beleid en praktijk en anderzijds kennis en kwaliteit (Pijnenburg et al., 2010).

In dit onderzoek gaat het voornamelijk om het microniveau. “Het microniveau is het hart van het model: de essentie van hulpverlening is de samenwerking van beroepskrachten en cliën-

Samen Sterk!

ten” (Pijnenburg, 2010, p. 19). Vandaar dat het microniveau er hier uitgelicht wordt en er niet verder ingegaan wordt op het meso- en macroniveau. “Factoren die van invloed zijn op het proces en de uitkomst van de samenwerking tussen cliënt en professional zijn: persoonlijke kenmerken van de cliënt en van de professional, hun alliantie en de rol van hoop en verwachting” (Pijnenburg et al., 2010, p.14). Deze factoren binnen het microniveau zullen hieronder één voor één toegelicht worden.

Persoonlijke kenmerken van de cliënt en de professional

Persoonlijke kenmerken van de cliënt en de professional kunnen ervoor zorgen dat je met sommige personen wel een klik hebt en met andere niet. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat kwaliteiten en prestaties van professionals sterk met elkaar verschillen als je kijkt naar de werkstijl van professionals. Door gebruik van de JAS kan in kaart gebracht worden of deze klik er mogelijk wel of niet is (Pijnenburg et al., 2010).

Door de JAS te integreren en de alliantie te meten, dwing je de professionals na te denken over de samenwerkingsrelatie die zij hebben met de cliënt. Door bewust bezig te zijn met deze samenwerkingsrelatie, kan er sneller actie ondernomen worden.

Persoonlijke kenmerken van cliënten met een LVB

Vanwege een groot aantal persoonlijke kenmerken die van toepassing zijn op jeugdigen met een LVB, is er voor gekozen om de kernmerken er uit te lichten die van belang zijn tijdens dit onderzoek. Dit betreft de algemene ontwikkelingsachterstand en de vertraagde cognitieve ontwikkeling. Uit het onderzoek van het Landelijk kenniscentrum LVG (2011) is naar voren gekomen dat het belangrijk is rekening te houden met:

- Het beperkte werkgeheugen;
- Het taalgebruik;
- Het taalbegrip van een jeugdige met een LVB.

Om de communicatie af te kunnen stemmen. Dit zijn kenmerken waar professionals kennis van moeten hebben tijdens de afname van de aangepaste JAS.

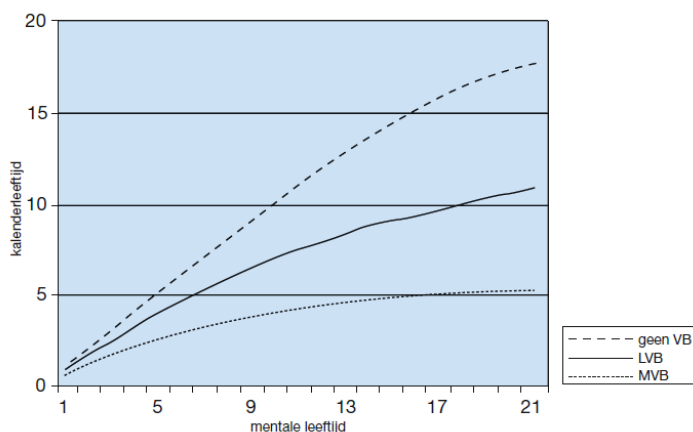
Beer (2011, p.39-40) zegt over de ontwikkeling van kinderen met een LVB:

Er zijn marges aan te geven waarbinnen een ontwikkeling normaal verloopt. Kinderen met een LVB vallen buiten deze marges en doen er langer over om de volgende stap in hun ontwikkeling te zetten. Het resultaat is dat zij uiteindelijk ook een lager eindniveau behalen.

Ontwikkeling

Tabel 1: Verloop ontwikkeling (Prins & Braet, 2008, p.456) geeft duidelijk weer hoe de ontwikkeling verloopt bij kinderen met een normale ontwikkeling en kinderen met een lichte en matige verstandelijke beperking. Voor dit onderzoek is vooral het verschil tussen de normale ontwikkeling en de licht verstandelijke beperking van belang.

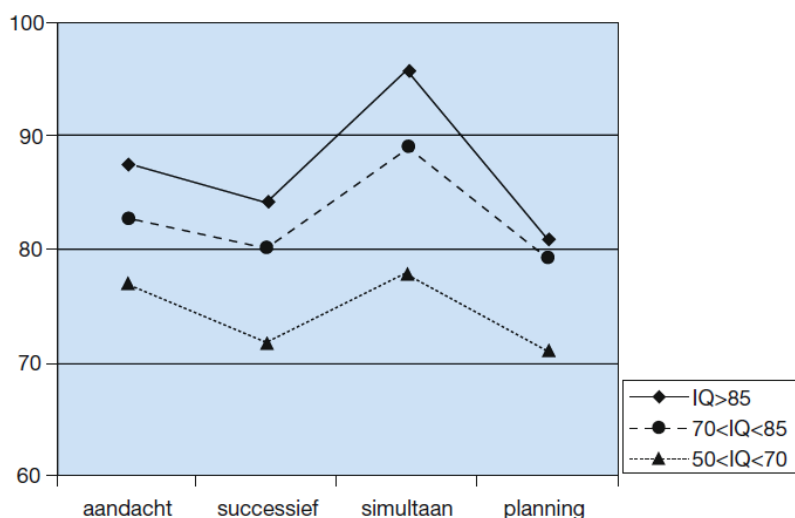
Tabel 1: Verloop ontwikkeling

“Opvallend is dat veel LVB-kinderen halverwege de basisschool didactisch aan het plafond van hun ontwikkeling gekomen zijn (groep 5/6, leeftijdsniveau 8/9 jaar). Dit leeftijdsniveau situeert zich halverwege twee belangrijke cognitieontwikkelingsfasen:

- 1 rond het vijfde jaar: bewuste controle over denkstrategieën
 - 2 rond het twaalfde jaar: abstract, analytisch en systematische controle over het denken”
- (Prins & Braet, 2008, p.456-457).

Deze ontwikkelingsachterstand is te merken in een vertraagde cognitieve ontwikkeling, een beperkte capaciteit van het korte termijn geheugen, een beperking vanuit het werkgeheugen en een vertraagde informatieverwerking. Jeugdigen met een LVB verwerven taal langzamer. De woordenschat is beperkt en ze hebben minder variatie in zinsconstructies (Nieuwenhuizen, 2010). Daarnaast zijn ze niet in staat tot het sturen en evalueren / reflecteren (metacognitie) van het eigen handelen. Dit houdt in dat ze problemen hebben met het nadenken over, terugkijken op, vooruitkijken naar het eigen functioneren (Ramakers & Ponsioen, 2007). Dit zou problemen kunnen geven bij het invullen van de vragenlijst met de schaalvragen. “In de begeleiding van deze mensen is het gebruik van de juiste communicatie middelen (en hulpmiddelen) van groot belang” (Dijk & Doorn, 2004, p. 72). In het product moet rekening worden gehouden met deze ontwikkelingsachterstand en het belang van de juiste communicatiemiddelen.

Tabel 2: Eigenschappen

Zoals in tabel 2: Eigenschappen (Prins & Braet, 2008, p.455), is er een duidelijk verschil te zien tussen de jeugdigen met een normale ontwikkeling en jeugdigen met een LVB. De onderste lijn geeft een duidelijk beeld van een jeugdige met een LVB, hoe zij tegen dingen aankijken. Wat opvallend is, is dat zij op alle gebieden een stuk lager scoren dan iemand zonder een verstandelijke beperking. Zo is de aandacht een stuk minder lang en hebben zij de meeste moeite met een planning maken. Zij zijn tevens een stuk lager successief (opvolgend) en bij simultaan (gelijktijdig) scoren de anderen een stuk hoger (Prins & Braet, 2008).

Taalontwikkeling

De taalontwikkeling is een gebied dat nauw verbonden is met problemen van veel LVB-jeugdigen. Een vertraagde spraak- en taalontwikkeling, problemen met het taalbegrip, een beperkte woordenschat, onvermogen de eigen gedachten en gevoelens goed te kunnen verwoorden zijn veel genoemde problemen bij LVB-jeugdigen. De taalontwikkeling is nauw verbonden met de cognitieve ontwikkeling. In de aansturing van het eigen gedrag speelt de innerlijke taal een belangrijke rol. De taalontwikkeling bij kinderen met een beperking wordt vaak aangeduid met een verbaal IQ. In hoeverre het verbaal IQ wat zegt over de taalaspecten als innerlijke spraak en woordvloeiendheid worden daarmee in het midden gelaten (Prins & Braet, 2008).

Werkgeheugen

De laatste jaren is er veel onderzoek (Prins & Braet, 2008) gedaan naar de wijze waarop LVB-kinderen informatie verwerken, en hoe zij in het sociale leven en op school kunnen leren. Er is hierdoor veel belangstelling gekomen voor het werkgeheugen van de jongeren. Dat

is het geheugen dat verantwoordelijk is voor de tijdelijke opslag van informatie en taakrelevante (aangeleerde) kennis. Dit wordt ook wel ervaringsinformatie genoemd. Dit geheugen kan opgeroepen worden tijdens het uitvoeren van cognitieve vaardigheden. Het werkgeheugen stelt iedereen in staat om nieuwe vaardigheden en kennis te ontwikkelen. Zoals: taalbegrip, redeneren, lezen en rekenen. Wanneer het werkgeheugen dit heeft verwerkt, kan het worden opgeslagen in het lange termijngeheugen (Prins & Braet, 2008). “Een recent onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat LVB-kinderen mogelijk een beperkte opslagcapaciteit voor auditieve informatie hebben” (Prins & Braet, 2008, p. 462).

Ontwikkelingsleeftijd

Volgens Vughts (2011, p. 11) is het belangrijk om rekening te houden met de ontwikkelingsleeftijden.

Het gebruik van ontwikkelingsleeftijden zou je kunnen beschouwen als een van de manieren om dichterbij de cliënt te blijven. Een hulpmiddel om minder te overvragen of onder te stimuleren en sneller de balans of de optimale vorm van ondersteunen te (her)vinden.

“Een van de belangrijkste theorieën over de verstandelijke ontwikkeling is die van Jean Piaget” (Vughts, 2011, p. 24). Wanneer deze fases vergeleken worden met de ontwikkelingsleeftijd van iemand met een LVB zou je kunnen zeggen dat deze blijven hangen in de concreet-operationele periode. (Vughts, 2011). Hier is het van belang dat er rekening mee gehouden wordt dat de jeugdige moeite heeft met abstract denken en daarnaast ook moeite heeft om conclusies te kunnen trekken. Bij het houden van een interview met een cliënt is het belangrijk rekening te houden met het feit dat dit moeilijk is voor een cliënt met een LVB. Wel kunnen ze in deze fase figuratief denken, met hulpmiddelen zou je tijdens een interview verder kunnen komen en meer informatie kunnen krijgen.

Persoonlijke kenmerken van de professional

Professionals moeten beschikken over een bepaalde expertise over jeugdigen met een LVB, om alliantie te kunnen bewerkstelligen. Dit houdt in dat de professional tijdens het hulpverleningsproces rekening moet kunnen houden met een aantal punten. Deze zullen hieronder benoemd en toegelicht worden.

Omdat er eerder in de probleemanalyse al algemene werkzame factoren in de behandeling van LVB jeugdigen (Richtlijn Effectieve Interventies LVB) gegeven zijn, zullen deze hier niet herhaald worden. Wel zijn dit belangrijke persoonlijke kenmerken van de professional.

Belangrijke competenties en aspecten voor professional

Samen Sterk!

Het lectoraat 'zorg voor mensen met een verstandelijke beperking' richt zich op het verduidelijken van competenties die nodig zijn in het werken met verschillende doelgroepen binnen de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. In één van hun onderzoeken is in kaart gebracht wat mensen met een LVB belangrijke competenties vinden voor hun begeleiders. Dit onderzoek geeft daarmee een basis aan mogelijke werkzame aspecten voor alliantie in de gehandicaptenzorg, die gebruikt kan worden voor het aanpassen van de JAS op jeugdigen met LVB (Roeleveld et al., 2011). Wel moet meegenomen worden dat dit onderzoek is gedaan in de extramurale zorg met een oudere (volwassen) doelgroep. Hierdoor kunnen de resultaten niet direct overgenomen worden en zullen deze eerst getoetst moeten worden bij jeugdige met een LVB in de intramurale zorg.

- ✚ Kennis over de cliënt: Kennis hebben over het emotionele welbevinden om iemand te begrijpen. Van belang om dit te bereiken is goed kijken naar non-verbale communicatie, luisteren en begrip tonen. Daarnaast is kennis over de persoonlijke capaciteiten en karaktereigenschappen belangrijk, waarvoor je aandachtig dient te luisteren, tijd vrij moet maken en in moet kunnen spelen op vaardigheden die iemand bezit.
- ✚ Ondersteunen op diverse gebieden: Het ondersteunen bij het maken van eigen keuzes is bepalend voor de mate van zelfbeschikking. Advies en hulp hierbij is welkom, maar de manier waarop is hierbij erg belangrijk. Op een gelijkwaardige manier aanspreken en serieus nemen zorgen ervoor dat de cliënt open staat voor advies en feedback. Het geven van een eigen mening is bepalend voor het zelfvertrouwen van de cliënt. Vragen naar de mening van de cliënt en hierover praten is van belang. Ondersteunen bij de ontwikkeling kan door het aanleren van vaardigheden die iemand nog niet of onvoldoende bezit en graag wil leren. Het ondersteuningsplan is hier een hulpmiddel bij, omdat het afstemmen tussen de cliënt en de professional kan voorkomen dat er onnodig taken overgenomen worden. Ondersteuning op leefgebieden wordt voornamelijk als praktisch van aard gezien. De tijd nemen is bij het ondersteunen ook essentieel.
- ✚ Communiceren: Bij de non-verbale communicatie wordt de houding en de toon waarop iets gezegd wordt als belangrijk gezien. Niet boos, dwingend of met verkleinwoorden praten laat zien dat je de cliënt als gelijkwaardig beschouwt. Transparant zijn is een belangrijk aspect, waarvoor informatie geven en overleggen bij het nemen van beslissingen van belang zijn. Afspraken nakomen en wijzigingen bespreken wordt ook gezien als belangrijk onderdeel van een goede communicatie.
- ✚ Relatie opbouwen: Interesse tonen is alleen van waarde als er tijd en ruimte vrijgemaakt wordt om te luisteren en even bij te kletsen. Dit geeft het gevoel dat er iemand voor hen is en dat ze worden begrepen. Hierbij is het wel van belang om grenzen te

accepteren en ook afstand te kunnen houden, niet alles hoeft besproken te worden. Complimenteren draagt bij aan het zelfvertrouwen. En om zichtbaar te maken dat je de cliënt accepteert en respecteert dien je aandachtig te luisteren en interesse te tonen. Dit laat zien dat je de cliënt erkent. Een persoonlijke benadering, inleven in de cliënt en de cliënt als gelijkwaardig persoon zien zijn hierbij van belang (Roeleveld et al., 2011).

Pas als voldaan is aan deze competenties/aspecten kan er een goede relatie opgebouwd worden (Roeleveld et al., 2011). Bij alle competenties wordt gebrek aan tijd gezien als een struikelblok, wat laat zien dat tijd vrijmaken één van de belangrijkste aspecten is voor het opbouwen van een relatie. Daarnaast zijn (oprecht) interesse tonen, aandachtig luisteren en een gelijkwaardige, persoonlijke benadering aspecten die meerdere malen benoemd worden bij diverse competenties (Roeleveld et al., 2011).

Alliantie en interactie

De persoonlijke kenmerken van de cliënt en de professional hebben beide invloed op de interactie via cognitieve en emotionele processen. Belangrijk is dat de interactie tussen cliënt en professional gebaseerd is op alliantie. Een belangrijke voorwaarde voor het hebben van een alliantie is het hebben van een gedeelde opvatting van cliënt en professional. Een (door cliënten beleefde) match tussen het gekozen hulpaanbod en hun doelen (veranderingstheorie cliënt) en vertrouwen van de professional in de voorgestelde aanpak, hebben een positieve werking op het hulpverleningsproces in de volwassenen GGZ in de Verenigde Staten (Pijnenburg et al., 2010). Mogelijkerwijs betekend dat, deze veranderingstheorie van de cliënt ook een belangrijk aspect is binnen de gehandicaptenzorg in Nederland.

Het adequaat kunnen reageren op verslechtering en breuken in de alliantie is een sterke voorspeller van positieve resultaten. Wie adequaat wil reageren op verslechtering in de alliantie, moet zich er van bewust zijn. Dit kan door in dialoog te gaan met de cliënten om feedback te verkrijgen op de samenwerking. Door het toepassen van de JAS, gaan professionals in dialoog met de cliënt over de alliantie. Het is daarmee niet alleen van belang dat de JAS aan het begin van het hulpverleningstraject ingevuld wordt, maar ook later in het traject (Pijnenburg et al., 2010).

Bijlage 4: Concept 'Samen Sterk!'

Naam:

Datum:

Naam begeleider:

Zet bij elke vraag een rondje om je antwoord.

1. Ik vind mijn begeleider aardig.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

2. Ik kan mezelf zijn bij mijn begeleider.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

3. Ik kan mijn begeleider vertellen hoe ik mij voel.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

4. Mijn begeleider luistert goed naar wat ik vertel.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

5. Ik vind het fijn hoe mijn begeleider tegen mij praat.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

Samen Sterk!

6. Mijn begeleider weet wat ik leuk vind om te doen.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

7. Ik durf mijn begeleider om hulp te vragen, wanneer iets niet lukt.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

8. Ik kan zelf oplossingen bedenken, mijn begeleider helpt mij daarbij.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

9. Mijn begeleider doet wat hij/zij zegt.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

10. Ik mag mijn mening vertellen aan mijn begeleider.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

11. Mijn begeleider luistert naar mijn mening.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

Samen Sterk!

12. Mijn begeleider komt de afspraken na.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

13. Ik weet wat mijn werkdoelen zijn.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

14. Ik mag mee denken bij het maken van mijn werkdoelen.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

15. Ik en mijn begeleider praten over, hoe het gaat met mijn werkdoelen.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

16. Ik vind het fijn op de woongroep.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

17. De woongroep voelt als mijn thuis.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

18. Mijn ouders vinden mijn begeleider aardig.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

19. Mijn begeleider helpt mij om de woongroep gezellig te maken.

Helemaal niet

Nee

Ik weet het niet

Ja

Helemaal goed

Samen Sterk!

Bijlage 5: Voorbereiding bijeenkomsten

Introductie

Fijn dat er zo snel een afspraak gemaakt kon worden, om deze bijeenkomst te kunnen houden. We zullen ons eerst even voorstellen:

- Bo
- Joyce
- Liesbeth

(Hier kan bijvoorbeeld vertelt worden leeftijd, opleiding etc., dit gaan we niet helemaal uittypen. Dit is voor onszelf en wanneer er vragen zijn, kunnen deze nog gesteld worden).

Uitleg onderzoek

Wij doen onderzoek vanuit het lectoraat Werkzame factoren in de Zorg voor de jeugd. Dit lectoraat heeft voorgaande jaren onderzoek gedaan naar de Jeugdhulp Alliantie Schaal. De JAS (jeugdhulp alliantie schaal) is een vragenlijst die de alliantie tussen de professional en de cliënt (ouders en jongeren tussen de 12 en 18 jaar in de ambulante- en residentiële jeugdzorg) meet binnen de reguliere jeugdzorg. Deze vragenlijst bestaat uit 20 stellingen die betrekking hebben op de doelen, werkwijze (taakalliantie) en de relatie (persoonlijke alliantie). Deze vragenlijst wordt ingevuld door zowel de cliënt als de professional. De professional vergelijkt en analyseert de vragenlijsten. Hierna gaan de professional en de cliënt met elkaar in gesprek over de uitkomsten van de vragenlijst. In dit gesprek wordt duidelijk of de wensen en behoeften (wat betreft de werkrelatie) van beide partijen op elkaar aansluiten.

Het doel is om hiermee de samenwerking tussen professional en cliënt te optimaliseren en bespreekbaar te maken. De bruikbaarheid van de JAS is echter alleen gemeten in de Jeugdzorg. *(Hier het voorbeeld van de JAS vragenlijst uitdelen).*

Het is tijdens het onderzoek aan ons de opdracht om de JAS om te zetten naar een bruikbaar meetinstrument voor de gehandicaptenzorg. Dit houdt in dat wij gaan kijken wat de werkzame factoren zijn voor de jeugdige met een LVB en wat er dan aan de JAS aangepast of bijgesteld moet worden om deze aan te laten sluiten op de doelgroep.

Bij Kleur wordt er gewerkt met het kwaliteitskader gehandicaptenzorg vanuit het Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN). Het Kwaliteitskader is allereerst een verbeterinstrument, de gegevens die uit de meetinstrumenten komen geven aan waar verbeteracties ingezet moeten worden. Een vertrekpunt hierbij is het hanteren van het zorg- en ondersteuningsplan en informatie te gebruiken op het niveau van de individuele cliënt. De uitgangspunten van dit kwaliteitskader zijn 'kwaliteit van bestaan' en 'regie over eigen leven' van cliënten. Deze begrippen zijn uitgewerkt in acht domeinen:

- Lichamelijk welbevinden.
- Psychisch welbevinden.
- Interpersoonlijke relaties.
- Deelname aan de samenleving.
- Persoonlijke ontwikkeling.
- Materieel welzijn.
- Zelfbepaling.
- Belangen.

Naast deze begrippen zijn er ook randvoorwaarden te onderscheiden voor het bieden van verantwoorde zorg en ondersteuning:

- Zorgafspraken en ondersteuningsplan.
- Cliëntveiligheid (fysiek, sociaal- emotioneel).
- Kwaliteit van medewerkers en organisatie.
- Samenhang in zorg en ondersteuning.

Uitleg kwaliteitskader

Hier willen we het belang van Kleur toelichten, dat het meetinstrument voor de alliantie valt onder pijler 3 van het kwaliteitskader. Wanneer er onvoldoende kennis is over het kwaliteitskader, is dit aanvullende informatie die wij kunnen geven om uitleg te geven.

Het kwaliteitskader werkt met drie pijlers die de kwaliteiten van de organisatie vaststelt:

- **Pijler 1: Kerngegevens kwaliteit op organisatieniveau**
Hier worden kwaliteitsgegevens op organisatieniveau verzameld. Er worden gegevens gemeten aan de hand van een vragenlijst die één keer per jaar wordt ingevuld door de zorgprofessional. Met de uiteindelijke gegevens wordt inzichtelijk gemaakt op welke zaken slecht gescoord wordt, maar ook waar er verbetering te zien is.
- **Pijler 2: Kerngegevens kwaliteit op cliëntniveau (2A) en cliëntervaringsgegevens (2B)**
-Pijler 2A; Pijler 2A richt zich vooral op de kwaliteitsinformatie van de zorgvoorwaardelijke thema's zoals, cliëntveiligheid, zorgafspraken en het ondersteuningsplan. Binnen deze pijler wordt onderscheidt gemaakt tussen drie vaste thema's; veiligheid, vrijheidsbeperking en medicatieveiligheid.
-Pijler 2B; Binnen deze pijler staat het meten van de cliëntervaringen centraal. Instelling kunnen zelf kiezen uit verschillende cliëntervaringsinstrumenten, bijvoorbeeld 'Ben ik tevreden?'. Deze pijler richt zich op de domeinen van kwaliteit van bestaan.
- **Pijler 3: Gegevens over de relatie tussen cliënt en professional**
Pijler drie houdt zich bezig met de relatie tussen cliënt en professional. Hier komen de belangrijke punten van kwaliteit van zorg en ondersteuning tot uiting. Onder belangrijke punten kan worden verstaan, bijvoorbeeld vertrouwen, nakomen van afspra-

ken, ontwikkeling, respect of eigen regie/ zeggenschap cliënt. De gegevens van de meetinstrumenten bieden zowel de organisatie als de professional van feedback punten. Bij pijler 3 staat de volgende vraag centraal:

“Op welke manier werkt een organisatie systematisch aan het reflecteren op en optimaliseren van de relatie tussen cliënt en professional?”

(VGN Visiedocument 2.0, 2013)

Voor pijler 1 en 2 zijn binnen Kleur al middelen. Omdat de JAS gericht is op het meten van de alliantie tussen cliënt en professional, zou dit meetinstrument onder pijler 3 kunnen vallen. Alvorens zou de JAS wel eerst aangepast moeten worden op de gehandicaptenzorg.

‘Ben ik tevreden?’

‘Ben ik tevreden?’ benoemen we hier, omdat dit meetinstrument valt onder het kwaliteitskader pijler 2B. Ook is dit meetinstrument geïmplementeerd in hun werkwijze op de groep.

‘Ben ik tevreden?’ is gericht op de individuele cliënt, omdat de JAS ook gericht is op de individuele cliënt wordt ‘Ben ik tevreden?’ betrokken in het onderzoek. De JAS is uiteindelijk een evaluatie op het algehele hulpverleningsproces van ‘Ben ik tevreden?’. Als de vragen van de JAS positief beantwoord worden, is het hulpverleningsproces van ‘Ben ik tevreden?’ en het IOP (waarschijnlijk) goed uitgevoerd door de coördinerend begeleider. Is dit niet het geval, dan is er (waarschijnlijk) iets misgegaan in het proces.

Kern van de bijeenkomst

Hier zal toestemming gevraagd worden voor de geluidsopname en zal de opname gestart worden.

Vorm

- Als je de vragenlijst zo ziet, sluit de vorm aan bij het niveau van de cliënten (met een LVB tussen de 12 – 18 jaar)?
- Wat sluit er wel aan en wat niet?
Denk aan: (Hier alleen twee of drie uit benoemen als ze helemaal geen inspiratie hebben, dit zodat we geen antwoorden in de mond gaan leggen.)
 - gebruik van hulpmiddelen (picto's, foto's, voorwerpen),
 - aantrekkelijkheid.
- Sluiten de schaalvragen aan op het niveau van de cliënten? Waarom wel of waarom niet?

Inhoud

Samen Sterk!

- Is de vraagstelling, gebruikt bij de vragenlijst, begrijpelijk voor de cliënten?
- Wat zijn punten waar je op moet letten, wanneer je in dialoog gaat met de cliënt?

Aspecten:

- Welke aspecten vinden jullie als professional belangrijk bij het creëren van een goede samenwerkingsrelatie tussen jou en de cliënt?

Denk aan: (Hier alleen twee of drie uit benoemen als ze helemaal geen inspiratie hebben, dit zodat we geen antwoorden in de mond gaan leggen.)

- Interesse tonen,
- 'gewoon' even bijkletsen,
- kennis over emotionele welbevinden,
- letten op non-verbale communicatie,
- actief luisteren,
- begrip tonen,
- kennis over wat de cliënt wel en niet aankan,
- kennis over karakter cliënt,
- tijd vrij maken,
- eigen keuzes laten maken (zelfbeschikking),
- op een gelijkwaardige manier aanspreken,
- de cliënt serieus nemen,
- complimenten geven,
- naar de mening van de cliënt vragen,
- transparant zijn binnen de samenwerking (alle informatie geven en overleggen),
- afspraken nakomen,
- grenzen van de cliënt accepteren.

Een antwoord zou kunnen zijn: 'aandacht voor de cliënt hebben'.

Hier kunnen wij op doorvragen met de vraag: 'Hoe kan een cliënt bij jullie op de locatie zien dat er aandacht aan hem/haar besteedt wordt?'

Bruikbaarheid:

- Is het idee van de JAS (het stappenplan) voor jullie als professional bruikbaar?
- Is het aangaan van het dialoog haalbaar naast al de andere werkzaamheden?
- Hoe zien jullie dit geïntegreerd worden in 'Ben ik tevreden?'

Toelichtende vraag kan zijn: Wat sluit er vanuit de JAS aan op 'Ben ik tevreden?' en andersom?

Afsluiting:

- Cijfer van 1 – 10, welk cijfer zou je de JAS nu geven:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

- Zijn er nog andere punten / opmerkingen op de JAS die wij mee kunnen nemen in de aanpassingen?

Afsluiting van de bijeenkomst

Tijdens de afsluiting leggen we het vervolg van het onderzoek gaat zijn en welke stappen we hierin gaan nemen. Ook zal er uitgelegd worden wat de verdere rol van de coördinerend begeleiders zal zijn tijdens het onderzoek. Aan de hand hiervan zal er een vervolg afspraak gemaakt worden voor het afnemen van de aangepaste JAS en een volgende bijeenkomst met de coördinerend begeleiders. Hierna zullen we de bijeenkomst afsluiten.

Bijlage 6: Interviewprotocol coördinerend begeleiders

Introductie interview (Tijdsduur ongeveer 5 minuten)	
Intro	– Voorstellen, interviewer(s) en de geïnterviewde; naam, leeftijd. – Bedanken voor deelname. “Fijn dat je/jullie mee wilt werken aan dit onderzoek en tijd hebt vrij gemaakt voor deze bijeenkomst.”
Uitleg doel + duur bijeenkomst	“Wij doen onderzoek vanuit het lectoraat Werkzame factoren in de Zorg voor de jeugd. Dit lectoraat heeft voorgaande jaren onderzoek gedaan naar de Jeugdhulp Alliantie Schaal. De JAS (jeugdhulp alliantie schaal) is een vragenlijst die de alliantie tussen de professional en de cliënt (ouders en jongeren tussen de 12 en 18 jaar in de ambulante- en residentiële jeugdzorg) meet binnen de reguliere jeugdzorg. De bruikbaarheid van de JAS is echter alleen gemeten in de Jeugdzorg. Er is ons de opdracht gegeven om de JAS om te zetten naar een bruikbaar meetinstrument voor de gehandicaptenzorg.” “We zijn benieuwd wat je/jullie van de aangepaste vragenlijst vinden. Hier zullen we zo wat vragen over gaan stellen, dit zal ongeveer een half uur duren.”
Vertrouwelijkheid	Toestemming vragen om audio-opnames te maken. “Wij willen graag de bijeenkomsten op een bandje opnemen. Wij kunnen niet alles onthouden wat er gezegd wordt en we kunnen niet alles wat er gezegd wordt zo snel meeschrijven. Wij noemen jouw naam niet bij het uittypen, zodat niemand weet. Vind je/jullie het goed dat we het gesprek opnemen?”
Afronding intro	“Als je het goed vind zet ik nu het opnameapparaat aan.” – Opname starten.

Kern van de bijeenkomst (Tijdsduur ongeveer 20 minuten)	
Topic 1: Inhoud	Is de vragenlijst goed aangepast op het niveau van de cliënten, met betrekking tot de inhoud?
	Wat vond je/jullie van de vraagstelling? -Moeilijk: welke vraag/vragen vond je moeilijk?

	-Makkelijk: wat vond je/jullie makkelijk?
	Zaten er moeilijke woorden tussen? -Moeilijk: welk woord/woorden?
	Vond je/jullie van de inhoud van de vragen?
	Denk je/jullie dat de cliënt hulp nodig heeft met het beantwoorden van de vragen?
	Denk je/jullie dat de cliënt ruimte hebben om wat over zichzelf te vertellen?
	Denk je/jullie dat de cliënten eerlijk durven te zijn over het invullen van de vragenlijst? -Waarom denk je dat?
	Is het voor jou/jullie, als coördinerend begeleider een meerwaarde om te kunnen praten met de cliënt over de samenwerking?
Topic 2: Vorm	Is de vragenlijst goed aangepast op het niveau van de cliënten, met betrekking tot de vorm?
	Wat vind jij/jullie als CB'er van het aantal vragen?
	Hebben cliënten uitleg nodig over hoe de ze vragenlijst moeten invullen?
	Ziet de vragenlijst er aantrekkelijk uit?

Afronding bijeenkomst (Tijdsduur ongeveer 5 minuten)	
Slotvragen	Welke aanpassingen worden nog geadviseerd zowel op vorm als inhoud (die nog niet genoemd zijn)?
	Wat moet zeker zo blijven?
	Zie je/jullie jezelf deze lijst samen met de cliënt (meerdere malen) gebruiken?
	Welk cijfer geef je/jullie de aangepaste JAS nu (1-10)?
Afsluiting / bedanken	"We hebben verder geen vragen meer, hebben jullie nog opmerkin-

	gen of vragen voor ons?” “De informatie die we gekregen hebben van de bijeenkomsten gaan we verwerken in het eindproduct. De resultaten en het eindproduct gaan we presenteren binnen Kleur. Jullie zijn hierbij ook van harte uitgenodigd (uitnodiging volgt nog).” “Fijn dat jullie mee wilde werken aan dit onderzoek, bedankt.”
--	--

Bijlage 7: 1^e bijeenkomst Nijmegen

01-04-'14

Er is in de bijeenkomst gestart met een voorstel rondje, vervolgens is het onderzoek uitgelegd en de vragenlijst en stappenplan van de huidige JAS uitgedeeld zodat de coördinerend begeleiders mee konden kijken. De link naar het kwaliteitskader is benoemd. Omdat ze wisten wat het kwaliteitskader en 'Ben ik tevreden?' inhoudt, is hier geen verdere toelichting over gegeven. Hierna is er benoemd dat er nu een aantal vragen gesteld worden over hun eerste indruk van de huidige JAS en er is toestemming gevraagd voor de geluidsopnamen. Hier hebben ze toestemming gegeven en is de geluidsopname aan gezet. Tijdens het aanzetten kwam er een gesprek op gang, namelijk dat ze kort geleden gehoord hadden dat er een nieuw meetinstrument opgezet moet gaan worden.

CB = coördinerend begeleider. Dit is gedaan om de coördinerend begeleiders anoniem te houden.

Wij = de interviewers, Bo, Joyce en Liesbeth

CB 3: "Om uh, ja om maandelijks de kwaliteit van zorg te meten, zeg maar."

CB 2: "Ja of een keer in de twee maanden."

CB1: "In ieder geval vaker dan het BIT."

CB 3: "Jaja, in ieder geval vaker dan het BIT. Uh, en dit is dan inderdaad ook weer zo'n zijweggetje dat ik denk van, met hoeveel vragenlijsten zijn we dadelijk bezig, ennuuh"

CB 1: "Ja, daar komt het op neer ja."

Wij: "Ja"

CB 2: "Wat is dan interessant."

CB 3: "Ja wat is dan vernieuwend en ja, kan het, ja."

CB 2: "Kan het inderdaad niet samen..."

Wij: "Ja."

CB 2: "Maar dat weten we niet."

Liesbeth: "Jullie is dan gevraagd om het Bit vaker in de maand af te nemen he, of een andere vragenlijst?"

CB 2: "Nee het BIT is losstaand. We moeten een nieuwe kwaliteitsmeter gaan maken."

Liesbeth: "Oke."

Joyce: "En dat moeten jullie zelf doen?"

CB 1: "Ja"

CB 2: "Ja, of van iemand anders overnemen zeg maar, maar in ieder geval dat we meer kwaliteit gaan meten over de tevredenheid van de cliënt en ouders. Dus dat zit er voor ons nog wel in. En dit is natuurlijk ook een kwaliteitsmeter, dus ja voor ons."

Liesbeth: "Ja precies."

CB 2: "Ik denk dat we dat wel goed mee moeten nemen."

Wij: "Ja."

CB 2: "Zo van ja, niet dat we straks dus drie schalen aan het invullen zijn, BIT, een kwaliteitsmeter van onszelf en dit."

CB 3: en de alliantieschaal ja.

CB'ers en wij: "Ja."

CB 2: En dat geldt denk ik voor alle locaties, want die moeten dat allemaal."

CB 1, 3: "Ja."

Liesbeth: "Ja precies."

Bo: "Ja het is natuurlijk ook niet de bedoeling om jullie met nog meer papierwerk op te zadelen."

Er wordt gelachen.

Bo: "Het is al veel, maar..."

CB 2: "Nou, en buiten dat, ook voor de cliënt is het vervelend als je zegt, nou daar kom ik weer he."

CB 1: "Ja, ja."

Liesbeth: "Ja de cliënt moet ook weer uhh, ja."

CB 2: "Weer een lijstje."

Liesbeth: "Ja, zeker. Die denkt dat heb ik al 10 keer gezegd."

CB 3: "Ja."

Liesbeth: "Ongeveer, want het kan ongeveer hetzelfde meten."

CB'ers: "Ja."

Even een korte stilte.

Liesbeth: "Nou, wat denken jullie als je de vragenlijst zo ziet van de vorm zeg maar. Dus ja, je moet een vragenlijst invullen en je hebt dan een schaal van vijf vragen, gewoon van de vorm op zich."

CB 1: "uhu."

CB 3: "Ik denk dat die schaal van vijf nog niet zo verkeerd is."

Wij: "uhu"

Even korte stilte

CB 2: "Ik denk dat het voor de jeugdige saai is, omdat het echt gewoon uhh."

CB 1: "Ja."

CB 3: "Ja, straalt niks uit."

CB 2: "Nee."

CB 1: "Misschien dat je uhm zeg maar de meting staat nu met woorden, misschien dat je daar iets anders voor moet verzinnen, dat het pakkender is zeg maar, tekentjes of iets."

Liesbeth: "Ja of smilies."

CB 3: "Ja, tekentjes, kleuren, smilies."

CB 1: "Ja iets daarin."

Wij: "Ja."

Even korte stilte

CB 1: "Dat uuh geeft, kunnen ze beter matchen met hun gevoel natuurlijk dan helemaal eens of helemaal niet eens."

Wij: "Ja."

Even korte stilte

Bo: "Maar dus opzich de vijf punt schaal zou wel...?"

CB'ers: "Ja."

CB 2: "Ja die is absoluut goed."

CB 1: "Ja, die is beter dan een driepuntschaal, zeker."

CB 2: "Ja absoluut."

CB 1: "Ja zeker."

CB 3: "En iets van 10 ofzo is weer zo groot."

CB 2: "Te groot, maakt de keuze weer te breed."

CB 1: "Ik denk dat vijf goed is, dat dat een goeie..."

Liesbeth: "En verder nog op leuke en wat meer..."

Bo: "Ja."

Joyce: "Wat spannender maken."

CB 1: "Ja, dat ze het meer snappen, want nu is het zo'n lap tekst, nja, dat is natuurlijk heel onduidelijk."

Wij: "Ja."

Korte stilte

CB 2: "Misschien heel pietleuterig..."

Wordt zachtjes gelachen.

Liesbeth: "Nee dat is juist goed."

CB 2: Ik denk dat ze vallen over het woord hulpverlener, dat woord kennen ze niet."

Wij: "Oké."

CB 3: "Ja."

CB 2: "Want hier wordt altijd met begeleiding gesproken, dus hulpverlener da..."

Joyce: "Oké."

CB 1: "Nee."

CB 2: "Met uitleg zullen ze het wel snappen, maar..."

Even korte stilte

CB 2: "Voor veel verstandelijke beperkte mensen is het natuurlijk begeleiders, die ze begeleiden in hun proces en ondersteunen."

Wij: "Ja, ja precies."

Even korte stilte.

Liesbeth: "En als je de vragen doorleest, zijn die uh begrijpbaar, qua taalgebruik en begrip ennuh"

Wat langere stilte vanwege lezen van de vragen

CB 1: Wat mij zeg maar nu zo opvalt is dat de vragen 5 tot en met 12"

Wij: "Ja."

CB 1: "denk ik het beste uhm aansluiten bij de cliënten, dat is echt hun leefwereld zeg maar, waar ze echt mee bezig zijn."

Wij: "uhu, ja."

Even korte stilte

CB 1: "Dat je die misschien wel juist meer naar boven moet halen ofzo, dat dat juist startvragen kunnen zijn."

Liesbeth: "Ja dat we daarmee beginnen."

Even korte stilte

CB 1: "Ja en de taal is soms wat lastig omschreven."

CB 3: "Ja woorden als doelgericht enzo"

CB 1: "Welke fase..."

Korte stilte

CB 1: "Wij werken hier natuurlijk wel met doelen, maar die zijn niet voor alle cliënten ook echt heel duidelijk.. Uhhmm.. Wel bijvoorbeeld op het gebied van zelfstandiger worden, bijv. zelf boodschappen doen enzo dat is natuurlijk allemaal heel duidelijk.. maar je hebt ook heel veel.."

CB 2: "Je zit ook heel veel op gedrag."

CB 1: "Ja."

Wij: "Ja."

CB 2: "En dat is natuurlijk niet dat je met.. letterlijk tegen ze zegt en we gaan nu werken met dat je kan omgaan met je boosheid."

Wij: "Nee."

CB 2: "Zo werkt dat niet zeg maar. En daar zit dan een einddoel en dan willen we dat behaald hebben. Zo ervaren ze dat niet."

Liesbeth: "Het is meer voor de begeleiders een doel dan voor de cliënt?"

CB 1 en 3: "Ja."

CB 2: "Ja.. Zo en zo gaan we daarmee om.. Zo en zo spelen we daarop in... En we willen dit bereiken zeg maar, dat is wel het einddoel."

CB 3: "Ja, maar dat zijn dan zeg maar onze afspraken he.."

CB 1 en wij: "Ja."

CB 2: "Ja, maar goed dat zijn wel.."

CB 3: "Maar wel ten goede van natuurlijk, maar die zijn voor de kinderen dan niet zo helder"

CB 1: "Nee dus sommige doelen zijn voor de uuh voor de kinderen zeg maar heel tastbaar en heel helder, en sommige die, ja daar werken ze wel heel veel aan maar dat hebben ze niet zo in de gaten, dat dat zo is."

Korte stilte

Liesbeth: "En worden die doelen dan wel uuh gecommuniceerd met de cliënten? Alleen dan op hun niveau of met ouders vooral."

CB 2: "Ouders."

CB 1: "en met ouders ja."

CB 2: "Gezinsvoogden, voogden, spelen heel veel mee zeg maar."

CB 1: "En met sommige cliënten kun je het wel over hun doelen hebben en bijvoorbeeld over het omgaan met hun boosheid en met andere ook gewoon niet zeg maar."

Wij: "Ja."

CB 1: "Dus dat is echt per cliënt afhankelijk. Ouders en gezinsvoogd sowieso en per cliënt is het altijd een beetje aftasten wat kan en wat niet kan."

Wij: "Ja."

Bo: "En staan er ook vragen tussen waarvan jullie denken van noouu, die kan voor onze doelgroep eruit of die is echt voor ons totaal niet van toepassing? Waarvan je zegt nou daar kan een streep doorheen?"

Wat langere stilte vanwege lezen vragen

CB 2: "Ik vraag me een beetje af.. de kennis van mijn, begeleider dan, helpt mij. Of ze die zin begrijpen zeg maar."

Wij: "uhu."

CB 2: "Ik snap wel waar de vraag toe leidt zeg maar,

Liesbeth: "Je bedoelt vraag 3 of.."

CB 2: "Eigenlijk wil je... Nummer 16, nee nummer 16: De kennis van mijn hulpverlener helpt mij."

Liesbeth: "Ohja."

CB 2: "Eigenlijk is daar denk ik de vraag of, of ze professioneel genoeg zijn om de cliënt te helpen."

Liesbeth: "Ja, of ze genoeg kennis hebben om jou te.. ja."

CB 2: "Ja, uhhm"

Liesbeth: "Deze moet je gewoon anders uuhh formuleren."

CB 2: "Ja... de cliënten gaan, hebben daar niet het overzicht toe om dat te begrijpen, denk ik."

CB 3: "Nee denk ik ook niet."

CB 2: "Ik zeg niet dat je de vraag niet moet stellen natuurlijk."

Wij: "Nee."

CB 3: "Vraag 13 vind ik ook een beetje vaag."

Joyce: "En waarom?"

CB 3: "In de samenwerking ben ik net zo belangrijk als mijn hulpverlener. Uuhhmm.. nja ik kan het niet helemaal verwoorden (*lacht*) wat ik dan nja wat daar dan mis in zou zijn.. maar ik vraag me ook af je die uuhhh of ze zo'n zin kunnen plaatsen zeg maar.."

CB 1: "Ja."

CB 3: "en uuh."

CB 2: "De vraag wil eigenlijk weergeven of we ze genoeg betrekken bij wat er om hun heen besloten wordt."

CB 3: "Ja."

CB 1: "Ja of dat ze mee mogen denken en hun mening mogen geven en dat soort dingen."

Wij: "Ja."

CB 1: "Maar ik... zo.. als je hem zo leest halen ze dat er niet uit."

CB 2: "Daaruit gaan ze opmerken, nou daar ben ik in ieder geval zeker niet tevreden over. Want ik mag niet doen en laten wat ik wil."

Wij: "Ja."

Wordt gelachen

CB 3: "Precies."

Joyce: "Dus eigenlijk een andere formulering van de vraag zou beter zijn?"

Liesbeth: "Ja meer in stapjes inderdaad, van ik mag mijn mening geven, zoiets, dat je kleine-re stapjes maakt."

CB 1: "Ja."

CB 2: "Ja, mag ik mijn mening geven is iets heel anders als, dat je ook echt mag besluiten wat je dan echt wil doen (*lacht*)."

Wij: "Ja precies."

CB 1: "Ja."

CB 3: "En je mag... je kunt ook nog vragen of er iets met die mening wordt gedaan zeg maar, maar ja."

Bo: "Ja dat kan natuurlijk."

CB 3: "Soms is dat dan ook niet helemaal realistisch hè, dus dan."

Bo: "Nee."

Er wordt één voor één "Ja." gezegd.

CB 2: "Maar daar, maar daar een goede weg in vinden is een lastige."

Er wordt gelachen

CB 3: "Ja zeker."

Wij: "Ja."

CB 1: Ik denk gewoon dat je inderdaad bij iedere vraag voor jullie zeg maar moet bedenken wat willen we uit de vraag halen. Wat is nou echt hetgene wat er gemeten moet worden zeg maar. En daarom gewoon echt een stuk vergemakkelijken.

Wij en CB'ers: "Ja."

CB 2: "Want ook mijn hulpverlener geeft mij het gevoel dat ik zelf de baas ben over mijn hulpverleningstraject, ja dat zijn ze eigenlijk allemaal niet. Uh ja..."

Wij: "Nee."

CB 1: "Nee, want je zit ook nog een stuk met opvoeden he, en ja."

CB 2: En ik weet niet natuurlijk hoe dat in de jeugdzorg zelf verloopt. Dat is denk ik lastig in te schatten."

Liesbeth: "Ja, ik neem aan dat ze daar ook niet altijd de baas zijn natuurlijk."

CB 2: "Nee, nee daar ga ik niet vanuit. En ik weet ook niet, wat is de leeftijdscategorie daar?"

Liesbeth: "Uhh, ook vanaf 12 tot 18 jaar, is de lijst voor gemaakt."

CB 3: "En dit wordt ook voor 12 tot 18 jaar, want bij binnen Kleur heb je natuurlijk ook nog heel veel verschillende doelgroepen."

Wij: "Ja klopt."

CB 3: "Dus jullie maken hem wel..."

Liesbeth: "Wij doen hem nu aanpassen voor de doelgroep LVB tussen de 12 en 18 jaar. En dan kunnen vervolgonderzoeken worden dat het nog voor andere leeftijden eventueel. Maar dit onderzoek is echt uuh, om het te kaderen zeg maar."

CB'ers: "Ja, oké"

CB 2: "Dan denk ik wel de lastigste doelgroep."

Wordt gelachen

CB 3: "Ja en ook..."

CB 2: "Ja, het zit hem echt in die hele kleine dingen, de baas.... Dat betekend echt dat ik mag bepalen..."

Liesbeth: "Ja, het letterlijk oppakken van het woord."

CB'ers: "Ja."

CB 2: "Ja, ze gaan het echt letterlijk opvatten."

Wij: "Ja."

CB 2: "En dan krijg je dus... en er hoeft geen positieve score uit te komen zeg maar.. maar

dat slaat wel heel snel om naar oké ja maar dat mag ik allemaal niet.”

Liesbeth: “Ja je moet wel scoren wat je wil scoren zeg maar.”

CB 2: “Ja, en dat vraag ik me af, zeker bij die twee vragen zeg maar.”

CB 3: “Ja inderdaad.”

Wij: “Oké.”

Korte stilte

Liesbeth: “En uuhmm, ja het is dan ook de bedoeling dat je aan de hand van die vragenlijst die je allebei hebt ingevuld in dialoog gaat.”

CB'ers: uhu

Liesbeth: “Uhhmm, hebben jullie nog tips of dingen waarvan je denkt van goh daar moet je echt op letten als je in dialoog gaat met de uh cliënt?”

Korte stilte

CB 3: “Ik vind het woord dialoog een beetje zwaar.”

Liesbeth: “Ja, in gesprek.”

CB 3: “Ja.. nou ja.. ik denk dat we dat eigenlijk dagelijks doen... uhhmm”

Wij: “Ja.”

CB 2: “Het is niet dat je één gesprek hierover aan kan gaan. Het is niet van dat je er dan even voor gaat zitten en dan gaan we het gesprek aan zeg maar.”

Wij: “Nee.”

Liesbeth: “Ja, dat is al een heel goed punt inderdaad.”

CB 2: “Dat is het al.”

CB 3: “Ja, het is hier heel afhankelijk van het moment van de dag zeg maar, je kunt hier binnen lopen met ik ga vandaag uuh is even dit doen..

CB 1: “Dit, dit en dit doen.”

Wij: “Ja.”

CB 3: “Ja, precies. En dan komt er helemaal niks van terecht om ja.. omdat de sfeer of uuh ja.. omdat er andere dingen zijn zeg maar.”

Wij: “ja.”

CB 1: “Ja, en ook net als met een BIT gesprek afnemen ofzo, dat zijn natuurlijk ook een aantal vragen.. dat gaat bijna nooit in één keer zeg maar.”

Wij: “Nee.”

CB 1: “Soms doe je daar wel 6 / 7 keer over.

Wij: “Ja precies.”

CB 1: “En als je dan de kamer op aan het opruimen bent en je hebt het idee van nu kan het..

CB 2: “Stel je de vraag dan tussendoor.”

CB 1: “dan ga je die vragen van het BIT stellen zeg maar en die neem je dan mee, dus het is wel uuhh

CB 2: "Maar de opzet van deze is natuurlijk dat de jeugdige hem zelf invult."

CB 1: "Ja."

Liesbeth: "Ja dat is het idee van dit, maar het zou veranderd kunnen worden."

Bo: "Ja als jullie zeggen van het is beter inderdaad om het in gesprekvorm te doen of inderdaad net zoals het BIT."

CB 1: "Ik vind het op zich juist, ik vind het wel een mooi idee dat zeg maar gekeken wordt naar..

CB 2: "Dat ze het los kunnen invullen."

CB 1: "..naar de verschillen, vind ik wel

Liesbeth: "ja en het gesprek daarna zou je kijken wanneer dat kan."

CB'ers: "Ja."

CB 1: "En wat ik dan wel een beetje lastig vind is zeg maar als ik.. ik kan niet zeg maar tegen die jongere zeggen.. weet je wat, je hebt hier een lijst en vul hem maar in. Ik denk dat ze wel onze hulp nodig hebben bij het invullen van die vragen zeg maar."

CB 3: "Ja, wat ik dan wel is lastig vind is, stel, als ze dan vragen gaan stellen over de vragen zeg maar, om daar dan een uuh..

CB 2: "objectief."

CB 1: "Ja."

CB 3: "Ja, antwoord op te geven, en dat, wat je kleurt het zo makkelijk in zeg maar he."

CB 2: "Ja, snel."

CB 3: "Daardoor ja.. beïnvloed je ze ook meteen en."

CB 2: "Daardoor moeten de vragen denk ik goed zijn. En als je.. Zij zouden wel zelf in kunnen vullen mijn begeleider luistert goed naar wat ik vertel."

CB 1 en 3: "Ja."

CB 2: "Mijn hulpverlener uuh mijn begeleider komt de gemaakte afspraken na. Dat kunnen ze wel."

CB 1 en 3: "Ja, uhu"

CB 2: "Ik vertrouw mijn hulpverlener in wat hij/zij zegt en doet."

CB 3: "Dat kan wel ja."

CB 1: "Ja."

CB 2: "Dat kan ook nog wel. Het klikt tussen mij en mijn hulpverlener."

CB 3: "Ik zou het woord klikken dan veranderen."

CB 1: "Ja dat zijn vooral deze vragen, ja"

Liesbeth: "Deze?"

CB 2: "Die goed aansluiten zeg maar." Hier, ja en de bovenste ook wel denk ik hoor."

CB 1: "Ja en alles wordt heel letterlijk opgevat."

Wij: "Ja."

Liesbeth: “Ja, dus als de vragen inderdaad zo zijn dat ze het zelf kunnen antwoorden.

CB 2: “Heel concreet moet dat zijn denk ik.”

CB 1: “heel concreet, hele makkelijke taal, heel overzichtelijk.”

Wij: “Ja.”

CB 3: “En een woord als klikken wordt meteen heel letterlijk opgevat. Uh ik hoor der hier nou al twee roepen van ja ik hoor toch niet te klikken of wel.”

Wordt gelachen

Wij en CB'ers: “Ja.”

Liesbeth: “Ja van ik heb je verklikt, ja.”

CB'ers: “Ja.”

CB 1: “En dat maakt ook dat als de vragen dan heel makkelijk zijn dat je ook niet.. anders heb je vaak ook de neiging om juist al in gesprek te gaan zeg maar he.”

CB 2: “Te gaan al ja.”

Wij: “Ja.”

CB 1: “Dat is vaak wat er gebeurt, want de jongere hebben dan ook heel veel vragen, die je ook heel graag wilt beantwoorden.”

Wij: “Ja.”

CB 1: “uhm.. dus dan moeten de vragen echt heel makkelijk zijn ja.”

CB 2: “De manier van werken van mijn begeleider, tempo en praten en doen, past goed bij mij.”

Liesbeth: “Ja nummer 19.”

CB 2: “Ja, vind ik wel weer, maar misschien te veel al in één zin, zeg maar.”

Wij: “Ja.”

CB 1: “Ja misschien wel, gewoon de manier van praten vind ik fijn.. of de manier van... dat zeg maar.”

Wij: “Ja.”

CB 2: “Tempo kennen ze denk ik niet.”

CB 1: “Nee.”

CB 3: “Maar ze kennen wel iets van uuhmm hard en zacht en dat soort dingen. Ik denk ook wel dat ze daar heel gevoelig voor zijn. Van of je nou inderdaad rustig praat of juist heel snel en of je hard praat of zacht. Ja. Lange zinnen, korte zinnen.”

Wij: “Ja.”

CB 2: “Als je vraagt vind je het fijn hoe de begeleider tegen me praat dan kunnen ze daar wel ja of nee op antwoorden.”

CB 3: “Ja, dat kan.”

CB 2: “Ik denk wel dat ze het moeilijk vinden om het op één persoon te richten zeg maar.”

Wij: “Ja.”

CB 2: "Maar, of dat maakt het misschien makkelijker, maar..

CB 1: "Misschien wel."

CB 2: "Want ik hoor ze nu al zeggen ja maar die doet dat wel maar die niet."

CB 3: "Ja."

CB 1: "Daar zitten ook heel veel onderlinge verschillen in ja."

CB 2: "Ja."

Bo: "Dus is het dan ook een idee om er echt duidelijk bij te zetten dan voor wie ze het in moeten vullen?"

CB 2 en 3: "Ja."

CB 1: "Ja, misschien wel."

Bo: "Of inderdaad, of dat jullie zelf de naam van de, van die persoon erop kunnen zetten dat ze zelf uuh

CB 1: "Ja, dat is wel goed."

CB 2: "Dat denk ik wel dat dat belangrijk is."

Bo: "Ja."

CB 2: "Want dan kader je het voor hun ook beter zeg maar."

Bo: "Ja."

CB 1: "Ja."

Liesbeth: "Net als met zo'n vraag van de manier van werken of uhm da praten zeg maar, tempo praten doen uuhm zou je da dan op moeten splitsen in meerdere vragen of gewoon meer algemeen van uuhm de begeleider uuhh de manier van praten past bij mij ofzo of gewoon opsplitsen in het tempo is goed.. Dus ja."

CB 2: "Ik denk niet dat je het op hoeft te splitsen."

CB 3: "Nee denk ik ook niet."

CB 2: "Ik denk dat het dan echt over het praten gaat."

CB 1: "Ja."

CB 1: "Ja precies. En dan kun je dat.."

CB 2: "Ik vind het fijn hoe de manier de begeleider over mij praat, of tegen mij praat."

CB 1: "Ja, dan kun je daarna.. dan kun je daarna wel weer een keer het gesprek daarover aangaan."

CB 2 en 1: "Ja. Wat vind je dan fijn."

CB 2: "Zo gaan wij dat vragen. (lacht)"

Liesbeth: "Ja precies, dat komt dan daarna wel."

Er wordt gelachen.

CB 3: "Ja."

Bo: "En zijn er ook nog dingen in de uuh in de lijst als je het zo ziet die je mist, of waar je denkt van goh als ik nou kijk naar de samenwerking met mijn eigen he jongeren.. ik mis ver-

trouwen.. pff ik noem.. ik weet niet die staat volgens mij wel ergens ertussen hoor maar."

Liesbeth: "Ja bepaalde aspecten inderdaad die je uuh

Bo: "Ja, of die jullie denken die zij belangrijk vinden in plaats van.. of ze altijd vrolijk is, ja is wel heel makkelijk maar kan iemand heel belangrijk vinden dat de begeleiding altijd heel vrolijk is."

CB 3: "Ja (*lacht*) te vrolijk."

Liesbeth: "Ja inderdaad."

Er wordt gelachen.

CB 3: "Oh jij bent vrolijk in de ochtend zeg, ik wordt er niet goed van.. uuhhm."

Even een korte stilte door nadenken

Bo: "Of iets waar je voor jezelf nieuwsgierig voor zou zijn."

CB 2: "Uhnuh.. Misschien een stukje van uuhm (*korte stilte*) hoe ze zich hier voelen zeg maar, misschien niet het voelen maar over het wonen gewoon zelf."

Liesbeth: "Het niet meer thuis wonen of hoe bedoel je?"

CB 2: "Mwja.."

Joyce: "Hoe ze het hier op de groep vinden of?"

CB 2: "Nou, misschien.. of misschien het stukje con.. of het huis open genoeg is of ze zich vrij voelen in hun eigen huis. Veilig is daar alweer moeilijk in zeg maar.. ofuuh."

Bo: "Ja dat kan het heeft natuurlijk ook effect op de samenwerking als iemand zich niet fijn voelt."

CB'ers: "Ja."

Liesbeth: "Dus ja, vragen over het leefklimaat zeg maar ofzo."

CB'ers: "Ja."

CB 2: "Ja, want dit is hun leefklimaat zeg maar. En ik denk dat daar nog best wel snel overheen gestapt wordt of niet gerealiseerd wordt dat het niet ons huis is zeg maar."

Wij: "Uhu."

CB 2: "Het is echt hun huis en ze moeten al samenwonen met drie andere waar ze niet voor hebben gekozen. En dan komt ook nog elke dag iemand binnenstappen in je huis."

Wij: "Ja."

CB 1: "Die ook nog heel veel wil zeggen."

Wij: "Ja."

CB 2: "En ook nog heeft te zeggen."

CB 1: "En waar je.. en waar je ook nog naar moet luisteren."

Wij: "Ja."

Er wordt gelachen.

CB 2: "En wat... hoe voel jij dat mensen daarmee omgaan. En ik denk dat ze daar ook echt wel wat van kunnen zeggen."

Wij en CB'ers: "Ja."

CB 3: "Dat denk ik ook wel."

CB 2: "En zeker op een vraagstelling zoals op dit tussenstukje.. middenblokje."

Wij: "Ja."

CB 2: "Ik denk dat ze daar.. deze jeugdige veel meer mee hebben dan uuhh de doelen zeg maar. En dat zou wel moeten, maar.. ja.. het is voor hun gewoon heel anders.. En het zijn geen kinderen tussen de 12 en 18 want hun IQ en hun emotioneel – sociaal ligt gewoon ver onder de 10."

Wij: "Ja, ja precies."

CB 2: "Dus wat is daarin belangrijk in je leven, hoe je huis is."

CB 1: "Ja en om het gezellig te hebben."

CB 2: "Ja."

Wij: "oke."

Liesbeth: "Goeie."

Bo: "Zullen we die zeker meenemen."

Joyce en Liesbeth: "Ja."

CB 1: "Dat zou fijn zijn."

Liesbeth: "Nog meer punten, waarvan je denkt die vinden de jongeren belangrijk in de samenwerking?"

Korte stilte van nadenken

CB 2: "eenuuh stukje hoe ze het contact tussen begeleiders en hun ouders voelen."

Wij: "Ja."

CB 1: "Ja daar zat ik ook aan te denken."

CB 3: "Inderdaad, ja."

CB 2: "Ik denk dat ze dat ook wel meekrijgen. Uuhm en hoe ze dat ervaren. Dus dat ja, hoe jullie daar vragen op gaan verzinnen."

Er wordt gelachen.

CB 1: "Dat mogen wij toch niet."

Liesbeth: "Ja dat is onze taak he."

CB 2: "Maar ouders is natuurlijk wel hun hebben en houden ondanks dat ze niet meer thuis wonen. Daar zullen ze zo.. hebben ze zo'n loyaliteit aan."

Liesbeth: "Ja precies."

CB 2: "en ja.. wij zeggen wel eens als het tussen de begeleider en ouders goed zit dan kan het kind ook fijn leven. En als dat niet goed zit dan uuh leven ze niet fijn."

Er wordt gelachen en door elkaar gemompelt.

Liesbeth: "Ja dan krijg je eigenlijk zo'n loyaliteitsconflict."

CB 3: "Nee, dat klopt."

CB 1: "Ja inderdaad."

CB 2: "En daar begint het al in het voorafgaande zeg maar."

Liesbeth: "Ja zeker."

Korte stilte

Liesbeth: "En ook dingen die er dan zeker in moeten blijven? Jullie zeggen vooral dat middestuk he?"

CB 1: "Ja."

CB 3: "En ik denk ook wel dat je ervoor uit moet kijken dat ie niet te lang wordt. Want nu doen nu wel allemaal ideeën op zo.."

CB 2: "Maar het moet geen 50 vragen worden."

Wij: "Nee."

Bo: "Nee, nee dat is inderdaad ook niet de uuh"

CB 2: "Want ik denk dat de lengte van de vragenlijst.. Het is niet ineens schrikbarend."

Liesbeth: "Ja, dus wel ongeveer 20 vragen proberen te houden."

CB'ers: "Ja."

CB 3: "Ik denk dat het anders veel te groot wordt ennuuh."

CB 2: "Ik vind uuh 17: Ik kan zelf oplossingen bedenken, mijn hulpverlener helpt mij daarbij wel een hele goeie."

CB 1: "Ja.. een goeie, ja, ja.. En ik vind vraag 1 2 3 en 4 veel hetzelfde als het onderstuk zeg maar. Of het gaat weer steeds over de doelen een beetje."

Liesbeth: "Dus daar zouden we dan iets kunnen schrappen en dan weer iets toevoegen wat jullie benoemd hebben?"

Cb'ers: "Ja."

Wat langere stilte waarop vervolgens meerdere "Ja" zeggen.

Bo: "Ja want wij willen inderdaad eigenlijk deze vragenlijst dan gaan om toveren tot nieuw, maar die willen we dan inderdaad nog wel natuurlijk ook nog gaan kijken of die dan ook echt bruikbaar is zoals wij dat dan strakt bedacht hebben."

CB'ers: "Ja tuurlijk."

CB 2: "En is dat ook uuh uuhmm, misschien gooi ik nu alles in de war he, in papiervorm of denken jullie aan andere vormen?"

Liesbeth: "Ja das uuh ook nog open zeg maar, of er nog dingen voorbij komen of.."

CB 2: "Onze mooie technologie maakt natuurlijk mooie nieuwe sprongen naar internet, apps uuhh.."

Bo: "Ja."

CB 2: "En onze jongeren zijn wel uuh dan weer computertechnisch aangelegd zeg maar."

Er wordt zacht gelachen.

Liesbeth: "Dus in plaats van de lijst printen gewoon op de computer uuh zoiets?"

CB 3: "Of op een mooie app

Bo: "Dan moeten we even ICT benaderen."

Er wordt gelachen.

CB 2: "Het zou wel deze doelgroep trekken zeg maar."

CB 1: "Ja, grote kans van slagen hebben zeg maar."

CB 2: "Want er komt niet weer een papiertje, maar wel iets.. heey een computer."

Wij: "Ja."

CB 2: "Dat is leuk.. Heey een vragenlijst, dat is dan weer jammer, maar vooruit dan."

Liesbeth: "10 minuten langer computeren vandaag."

Er wordt gelachen.

CB 1: "Ja precies. Ik wil nog meer lijsten invullen (*lacht*)"

CB 2: "Nee dat gaat niet van je computertijd af."

CB 3: "Het is extra."

CB 2: "Of op een andere manier maar ik wil em wel meegeven."

Joyce: "Oké."

Liesbeth: "Ja zeker."

CB 3: "Het is wel belangrijk om het aantrekkelijk te maken."

CB 2: "Want allemaal... Dat geldt voor allemaal."

CB 3: "En op welke manier.. ja geldt inderdaad voor allemaal."

Liesbeth: "Dat is wel een mooie ja."

CB 2: "In ieder geval alle jongeren..."

CB 3: "In ieder geval voor de 12 die hier wonen."

CB 2: "Nou ja, en ik er nog wel meer binnen Kleur die het allemaal met computer hebben."

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Goeie, nog meer hulpmiddelen waar je aan denkt voor dat zou misschien ook kunnen...?"

Even korte stilte.

Liesbeth: "Nou dan wordt het de computer."

Er wordt gelachen.

Bo: "Zeggen we hier heb je een digitale file."

Liesbeth: "Nja gaan we mee aan de slag."

CB 2: "Ja dat zeg ik, nja, we weten dat er ook apps zijn zeg maar.. Maar daar ben ik zelf helemaal niet in thuis."

Liesbeth: "Wij ook niet, maar vast wel iemand die uuh..."

CB 1: "We zagen dat uuh.. De hondsberg heeft een tevredenheidsapp uuh gemaakt. Ik zat er toevallig net naar te kijken."

Wij: "Oow."

Liesbeth: "Dat is wel een goeie ja."

CB 1: "Ik zal even kijken of ik hem er nog op heb staan."

CB 2: "Maar het goed om daar misschien eens naar te kijken hoe zoiets eruit ziet."

CB 1: "Mijn meningapp is dat van de Hondsborg."

Bo: "Ik zal hem even opschrijven."

CB 3: "Oh je kon hem niet vinden he in de app store."

CB 1: "Ja ik zie nu wel een uuh een ding staan, mijn meningapp op de ipad zetten. Dus het zal moeten kunnen. Maar in ieder geval dat is wel die echt een app met smilies en uuh."

CB 3: "Ja een leuke, stoere poppetjes en uuh."

CB 1: "Waar in zelfs spraakondersteuning mogelijk is zeg maar. Ik denk niet dat dat voor onze jongeren hoeft, maar dat kan wel."

CB 1: "Neeh."

CB 3: "Nee maar ik kan het me wel voor stellen dat het echt veel aantrekkelijker is als je iets stoers hebt en uuh als er af en toe een poppetje door je scherm rent of uuh weet ik het wat zeg maar."

Liesbeth: "Ja precies, ja is het invullen wat leuker ja."

CB 1 en 3: "Ja."

Liesbeth: "Ook niet zo formeel misschien."

CB 1: "Nee ook dat ja, en als het dan ook nog zeg maar vragen zijn die ze goed kunnen beantwoorden die echt over hun zelf gaan dan.."

CB 2: "Hoeft het ook niet veel tijd te kosten."

CB 1: "Nee.. en als je dan ook nog is een leuk iets hebt wat je in kunt vullen dan heeft het ook meer kans van slagen zeg maar."

Wij: "Ja."

CB 1: "Het is natuurlijk zonde als dit dan ook een lijst wordt die dan zeg maar twee keer gebruikt wordt en maar weer ergens de kast in gaat zeg maar, dat is juist wat je dan niet wil."

Liesbeth: "Ja precies, is het wel een uuh bruikbaar uuh idee zeg maar, zo'n uuh ja dit stappenplan zeg maar.. je vult het in en.. voor jullie als coördinerend begeleiders, is het haalbaar met de werkzaamheden ernaast?"

CB 1 en 3: "Ja het is zeker haalbaar."

CB 2: "En zeker ook omdat je toch de jongeren zelf het wil laten doen zeg maar. En niet weer met ze moet gaan zitten en daarna er ook nog eens over met ze in gesprek gaat zeg maar en eigenlijk dus een gekleurd beeld krijgt. Want dat is wat er vaak gebeurt. Want je gaat toch zeggen.. ow of ze snappen het niet dus dan ga je voorbeelden geven en ja je geeft dan toch de goede voorbeelden vaak in plaats van.. ja er zijn ook vast foute voorbeelden ja die zijn er ook."

Wij: "Ja."

CB 2: "Dus ja, dan is het toch anders denk ik."

Wij: "Ja."

CB 3: "Ik zit wel echt te denken van hoe het iets nieuws toevoegt zeg maar in.. in alles wat we al vragen en doen.. zo hou je het wel maja.. hoe maak je het echt nuttig zeg maar."

Wij: "Ja."

CB 3: "Nu denk ik wel dat je echt moet gaan zoeken in dat onderscheid en dat het geen.. ja aanhangsel is van het BIT dan ofzo. Dat het weluh ja.."

CB 2: "Ja dat maakt het zo lastig."

CB 3: "Ja het moet wel echt iets toevoegen, anders wordt het weer een vragenlijstje en uhm ik denk dat ik ja.. als wij dat al zo voelen dan voelen de kinderen dat ook."

Bo: "Ja."

Liesbeth: "Ja, precies."

CB 3: "Wij denken van nou we moeten weer uuh we zitten dadelijk iedere week aan de tafel om uuh"

CB 2: "Vragenlijstjes in te vullen.."

CB 3: "Vragenlijstjes in te vullen en dat moet niet de bedoeling zijn zeg maar."

Wij: "Nee."

CB 3: "En dan overvraag je ze ook gigantisch."

Bo: "Ja."

Korte stilte

Liesbeth: "Uhm ja.. zijn we nog iets vergeten te vragen?"

Joyce: "Nee ik zit net te kijken, maar volgens mij hebben we alles wel uuh gevraagd."

Bo: "Nee, nog eentje hebben we der."

Joyce: "Ja."

Liesbeth: "Op een schaal van uuh 1 tot 10, een punt voor uuh deze.. en dan binnen de gehandicaptenzorg he, niet binnen de jeugdzorg. Maar echt als je deze zo zou droppen in de gehandicaptenzorg."

CB 2: "Zoals die nu is?"

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Zonder alle aanpassingen."

CB 2: "Oohoow."

Er wordt gelachen.

Liesbeth: "Eerlijk, gewoon hartstikke eerlijk."

Bo: "We willen gewoon gaan kijken.. want nu zeggen jullie van nou dit is echt een dikke vette twee.. ik noem maar iets.."

CB 2: "En of het straks verbeterd is."

Bo: "En of het straks verbeterd is, ja, zodat we kunnen zeggen van nu.."

CB 2: "Oke, dan snap ik het."

Bo: "Dus dan kunnen we ook een mooie vergelijking maken en uuh.. en dan nog verder kijken."

CB 3: "Uhhmm."

CB 2: "Wat zou ik hem geven.."

CB 3: "Ik vind er ook wel goede dingen in zitten, maar ik vind het wel een onvoldoende dan."

CB 2 en 1: "Ik ook een 4."

CB 3: "Een 4."

Liesbeth: "een 4, helemaal goed."

CB 3: "Ja."

CB 2: "Dat was het eerste wat ik dacht, ik heb nog niet eens naar deze kant gekeken."

Er wordt gelachen.

Liesbeth: "Ja, dat is professional, dat hopen we dat het begrijpbaar is."

CB 1: "En jullie passen zeg maar die vragen aan, de vraag die daar staat zeg maar die staat dan ook bij vanuit de begeleider zeg maar."

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Het zijn eigenlijk dezelfde vragen alleen dan voor de professional."

CB 1: "Ja, ja is wel interessant om zo een keer af te nemen, dan ga je wel weer zeg maar, als ik dan naar mezelf kijk, ga je wel weer heel bewust nog een keer weer naar de cliënten kijken.. zo van ja maar luister ik wel echt goed wat ze zeggen of weet ik wel echt wat ze bedoelen."

CB 3: "Ik zou het ook wel leuk vinden dat je inderdaad terug kunt kijken, stel je doet dit drie keer per jaar en dat je dan een soort uuh grafiekje ziet.. maar dat de kinderen dat ook zien, van ow kijk.. want wij zeggen wel is van he goh wat ben je veranderd het afgelopen jaar of wat ben je gegroeid en wat gaat het beter.. Maar als je dat zo kan laten zien uuh.."

Joyce: "Kan laten zien."

CB 3: "dan zeg je kijk is hier ja vorig jaar uuh dacht je hier nog heel anders over.. zie je wel we hebben heel veel.. heel veel bereikt."

Wij: "Ja, ja."

CB 1: "Ik denk dat je ook wel een stukje beeldvorming uit zo'n vragenlijst kunt halen uiteindelijk. Voor zo'n jeugdige, als die zegt van dit vind ik fijn.. ik vind het fijn als die begeleiding zo praat dat je dat ook nog is met je andere collega's kunt delen. Dat je meer... meer kunt pakken zeg maar. Wat we nu wel allemaal denken wat goed is maar dan is het.. dan is het ook echt zo."

Bo: "Ja dan wordt het uuh.."

Liesbeth: "Een soort van realiteits check ofzo, zo van ik dacht dat het goed ging, het gaat niet goed.. of ik dacht dat het niet goed ging, het gaat wel ja."

Cb'ers: "Ja."

Bo: "En hij is dan inderdaad ook gewoon vaker te gebruiken."

CB 1: "Ja dat is fijn."

Bo: "Je kan zeggen we doen het 1 keer per jaar. Maar je kan inderdaad ook zeggen maar ik vind het voor mezelf wel fijn of.."

CB 3: "Ja je kunt dan ook ergens naar toe werken of uuuh."

Bo: "En als het tussendoor al ergens een knik in die kabel zit.. dan spoor.. kun je hem wel sneller opsporen op het moment dan dat je een jaar moet gaan wachten en dat je denkt nou ow we gingen ergens de eerste maand al de fout in en uuh."

CB 3: "Het wordt alleen maar erger."

Wij: "Ja."

Er wordt gelachen.

CB 2: "Hebben jullie de BIT vragen ook gezien?"

Wij: "Ja."

Bo: "Dus daar houden we ook wel rekening mee dat het geen uuh.."

CB 2: "Geen overeenkomende lijst wordt."

Bo: "neh."

Liesbeth: "Nog andere opmerkingen.. dingen waarvan je denkt dat is nog wel.. wil ik nog meegeven.."

CB 1 en 3: "Nee."

CB 2: "Zo even niet."

CB 1: "Nee, ik ben benieuwd hoe het traject nu zeg maar vanuit jullie verder loopt."

Hier werd uitgelegd wat het vervolg onderzoek gaat zijn en welke stappen er daarin genomen gaan worden. Er is uitleg gegeven over hun aandeel hierin. Aan de hand hiervan is er gelijk een vervolg afspraak gemaakt voor testen vragenlijst, interview cliënt en interview co-ordinerend begeleider. Hierna is de bijeenkomst afgesloten.

Samen Sterk!

Bijlage 8: 1^e bijeenkomst Veghel

10-04-'14

De bijeenkomst is gestart met een voorstel ronde, vervolgens heeft de onderzoeksgroep het onderzoek uitgelegd. Vervolgens zijn de vragenlijst van de huidige JAS en het bijbehorende stappenplan uitgedeeld aan de CB'ers. De link naar het kwaliteitskader is benoemd. Daarna is de uitleg gegeven over hoe de bijeenkomst zal gaan plaats vinden, dat de onderzoeksgroep vragen zal gaan stellen over de huidige JAS. De CB'ers geven toestemming om het gesprek op te nemen. Voordat de opname is begonnen gaat het over een enquête die de CB'ers gemaakt hebben voor de jongeren die daar wonen.

CB = coördinerend begeleider. Dit is gedaan om de coördinerend begeleiders anoniem te houden.

Wij = de interviewers, Bo, Joyce en Liesbeth

CB3: "We hebben voor de jongeren bedacht om een enquête via het internet te doen, dat sluit dan meer aan bij de jongere."

Liesbeth: "Hmm ja"

CB3: "Maar uhm, dat is dat dan ook weer zo'n vragenlijstje en uhm die moet straks dan weer afgenomen moet worden en ik denk dat de jongeren daar een beetje de balen van krijgen."

CB2: "Ja maar volgens mij is het ook niet de bedoeling denk ik dat ze dit nog een keer gaan invullen toch of wel?"

Liesbeth: "Uhm ja het is niet de bedoeling dat het allemaal extra extra extra extra werk wordt, we gaan dan inderdaad wel kijken om het zoveel mogelijk binnen 'Ben in tevreden' te integreren en.."

CB1: "Ja want wij hebben gezegd dat onze jongere er niet aan mee doen."

Alle CB'er, wij: "Ja."

Liesbeth: "Ja nu voor het uittesten en meer niet."

CB3: "Nee oke."

Liesbeth: "Alleen ja we kunnen nu niet zeggen hoe zal ik maar zeggen we dit in Ben ik tevreden gaan stoppen."

CB3: "Nee."

Liesbeth: "Dan moeten we nog helemaal kijken als we weten hoe we het aan gaan passen en uh kunnen we kijken hoe we het zoveel mogelijk uh er binnen past."

CB2: "Ja."

Liesbeth: "Dat het niet nog uh extra werk wordt."

CB2: "Ja."

Liesbeth: "Maar als jullie zo kijken naar de vragen opzich van uh de jeugdige zeg maar, uuh van de vragenlijst wat vinden jullie dan van de uuh vorm zeg maar, van het idee van een vragenlijst en uuh."

Korte stilte

CB2: "Ik denk als je deze vragen aan onze kinderen zou stellen..."

Wij: "Hmhm."

CB2: "Of hè als als die zouden lezen ik weet welke dingen ik met ondersteuning van mijn hulpverlener wil veranderen, dat dat heel groot is, dat dat heel uuh breed is zeg maar."

Liesbeth: "Ja precies"

CB1: "Voor al dingen."

CB2: "Ja."

Iedereen lacht

CB2: "Ja voor al het woordje dingen ja (*lacht*) maar.."

Liesbeth: "Concreter."

CB2: "Ja kleiner, concreter ja."

CB3: "Noem eens een voorbeeld?"

CB2: "Nou bijvoorbeeld dat er dan staat uhm ik weet uhm uuh uh wat ik uh uh uuh 's ochtens met mijn uh uuh ondersteuning wil veranderen. Weet je, dat je het kleiner maakt, ik weet wat ik uh wil veranderen met mijn uh ALD of ik weet wat ik wil veranderen met wat ik eet of met wat ik aan trek, of met wat ik uh voor sport ik wil gaan doen of dat ik uh. Dingen is heel vaag."

Allemaal: "Ja."

Korte stilte

CB1: "Maar als er zou staan ik weet wat ik wil veranderen, dan zou het wel al dan moet je het hebben over wat je dan wil veranderen."

CB2: "Hmhm."

CB3: "Dat ik wifi wil."

Iedereen lacht

CB3: "Nog later naar bed."

Liesbeth: "Ja precies."

CB3 en L lachen

Liesbeth: "Krijg je al die onrealistische uh.."

CB3: "Ja." (*lacht*)

Korte stilte

CB1: "Want je hebt natuurlijk bij BIT heb je wel uh een lichamelijk welbevinden en psychisch welbevinden.."

CB2: "Ja heb je alles onderverdeeld."

CB1: "Ja dus ja daar zou wel een vraag aan kunnen koppelen."

CB2: "Ja."

Korte stilte

CB2: "Maar het verschil met het BIT is uuh dat er eigenlijk uiteindelijk uitkomt aan de vragenlijst van uh goed hé wat wil je verbeteren."

CB3: "Hmhm."

CB2: "En hier wordt het al meteen in de vraag mee genomen van uh, dat eigenlijk is het bij de BIT zo dat er uiteindelijk een, een werkdoel, ja een conclusie en een doel wordt uh en hier zie ik het bijvoorbeeld in de vraag staan van uh dat je uh het eens bent over de doelen."

Liesbeth: "Ja uit Ben ik tevreden komen doelen en die evalueer je inderdaad of dat wel.."

CB2: "Ja."

Bo: "Zijn het inderdaad wel echt de doelen die ze zelf, of het inderdaad wel ja, dus eigenlijk een hele kritische zelfreflectie zeg maar. Of je inderdaad ook voor jezelf als professional omdat je zelf de vragenlijst ook moet invullen van heb ik wel echt geluisterd is het wel echt.."

CB2: "Ja."

CB3: "Zijn ding."

Bo: "Ja."

Korte stilte

CB2: "Ja het is, het werkt natuurlijk heel vaak zo dat wij doelen bedenken zeg maar, als hulpverlener."

Joyce: "En zijn de kinderen ook op de hoogte van uuh van de doelen die jullie dan bedenken?"

CB2: "Soms wel en soms niet."

Bo: "En waar ligt dat dan aan?"

CB2: "Ja ligt ook een beetje het niveau van het kind zeg maar."

CB3: "En of ze het aan kunnen."

CB1: "En welke doelen."

CB2: "Ja."

CB1: "Ook wel."

CB2: "Ja."

CB3: "Ja."

Korte stilte

CB3: "Maar als je bekijkt vanuit de BIT als je eerst de BIT gedaan hebt dan zijn deze vragen nog niet zo raar."

CB2: "Nee dat klopt nee."

CB3: "Snap je?"

CB2: "Nee ik vind.."

CB1: "Als vervolg."

CB3: "Als vervolg ja."

CB2: "Ja."

Korte stilte

Joyce: "En qua aantrekkelijkheid van de lijst voor de uh voor de jeugdige?"

CB2: "Denk dat wij een aantrekkelijker lijst hebben."

Iedereen lacht

Liesbeth: "We zeiden inderdaad al op internet dat scheelt al een hoop achter de computer."

CB2: "Ja, ja, we hebben daar natuurlijk ook over nagedacht van hoe kunnen we het voor de kinderen zo leuk maken om mee te werken aan iets. En als ze zo moeten gaan zitten dan uh haken al heel snel af, kunnen ze het uh online via de computer. Dan heb je interesse al iets beter gewekt."

CB3: "Ja."

CB2: "En ze hoeven dan alleen maar te klikken met de muis en uh.."

Bo: "Ja want jullie zeiden dat jullie ook al bezig waren met die enquête online hé? Hoe hebben jullie dat dan gedaan? Moet je dat ergens aanvragen of is dat dan, want moet natuurlijk wel, gegevens moeten natuurlijk wel kunnen niet zo ergens op internet staan."

Wordt gelachen

CB3: "Ben jij nog aangemeld? Kijk eens heel even."

Bo: "Ja want ik vraag me dan af uh, hoe je..in verband met privacy zeg maar."

CB1: "Ja het is gewoon via gmail."

CB3: "Want je krijgt als uh we sturen dan een mail naar uh uh alle uuh jongere of naar ouders sommige kinderen kunnen het gewoon niet invullen uuh.."

CB2: "Alle jongeren hebben hun eigen mail adres."

CB1: "Dan moet jij even inloggen hoor."

CB3: "Wat zeg je?"

CB1: "Jij moeten even inloggen."

CB3: "En uh als iedereen dat ingevuld heeft krijg je ook nog eens een keer een samenvatting."

Wij: "Oke."

CB3: "Dan krijg je een overzicht over uuh wat ze allemaal vinden ook van elkaar eventueel ook cijfers uuh.."

Wij: "Aah oke, ja."

Bo: "Oh dat is een mooi systeem."

CB2: "Ja dat werkt echt heel mooi."

Wij: "Ja."

Er wordt door elkaar gepraat

Liesbeth: “Ja want als je bijvoorbeeld een site maakt, dan staat het op heel internet en dan kan iedereen het lezen dat is natuurlijk bij de cliënt niet handig.”

CB2: “Nee precies.”

CB1: “Maar over privacy ja en dan uh..”

Wij: “Ja.”

Bo: “Ja het is meer dat het via internet wordt gemaakt zeg maar, iemand met verkeerde bedoelingen.”

CB1: “Ja nou dat ja dat weet ik niet hoe dat uiteindelijk zit.”

Bo: “Nee ik bedoel als je het echt wil hacken lukt dat toch wel, meer van inderdaad sommige dingen heb je via google opgezocht of uh..”

CB1: “Nee het is wel dat je echt de link door moet sturen, niet iedereen kan dat bekijken.”

Wij: “Ja oke.”

Cb1: “Maar ik vind persoonlijk deze kant leuker, dan deze kant.”

Cb2: “Voor de professional?”

CB1: “Ja, gewoon omdat ik dan denk, Ohja. Ik denk dat dat mensen wel weer bewust maakt van uh hoe het eigenlijk soms ook wel kan gaan.”

CB2: “Hmhm.”

Cb1: “Snap je wat ik bedoel?”

Cb3: “Eens even kijken..”

Liesbeth: “Dus het meer kritisch naar jezelf kijken dat uh spreekt jou wel aan?”

CB1: “Ja dat vind ik wel goed aan deze lijst denk dat dat misschien voor professionals wel uh. Ja als dat één keer per jaar zo dan uh ja. Zet je wel even aan het denken, denk ik.”

Wij: “Ja.”

Bo: “Zou je de lijst bijvoorbeeld één keer per jaar, of zou je zeggen van nou ik zou het dan ook wel fijn vinden om hem misschien vaker af te nemen gewoon om als tussendoor zeg maar, van goh: zijn we nog op de goede weg of gaat het nog zoals het hoort of?”

CB2: “Hmm.”

Bo: “Of zou je zeggen van nou ik vind eigenlijk uh een keer per jaar uh?”

CB1: “Nou ligt er aan als je hem aan het BIT koppelt dan zal het denk ik één keer per jaar doen maar.”

Korte stilte

CB3: “Ik kom er even niet in..”

Joyce: “En daarboven heb je dan de vijf, die vijf schaalvragen uuh staan, en voor cliënt staat er bijvoorbeeld uuh helemaal mee eens en helemaal mee oneens zouden ze dat uuh kunnen begrijpen?”

CB2: “Ja dat kunnen ze uuh wel ja. Meestal wat wij hebben met cijfertjes gedaan hé?”

CB1: "Ja."

Cb2: "Van 1,2,3,4, 5, en dan vijf is uh helemaal eens, ja."

Liesbeth: "Dus eigenlijk wel dezelfde uitleg alleen dan uuh cijfertjes?"

CB2: "Ja."

CB1: "Ja."

CB3: "Nou zeg, hoe kom ik hier in godsnaam in?"

CB1: "En we zouden ook wel met uh blij en verdrietige poppetjes."

CB2: "Ja je kunt ook met uh.."

CB1: "Visueel maken kan ook."

Liesbeth: "Smilies ofzo?"

CB2: "Emoticons ofzo?"

CB1: "Spreekt denk ik ook wel al gauw aan."

Cb2: "We overschatten ze heel vaak ook, ook al zijn het LVB'ers."

Joyce: "Hmhm."

CB1: "Ja, willen jullie het ook nog over de inhoud hebben van de vragen die er staan?"

Wij: "Ja."

CB1: "Want ja als er dan bij vraag 8 staat, het klikt tussen mij en mijn hulpverlener ja, ik denk niet dat ze dat echt dat uh.."

Joyce: "Dat ze dat begrijpen?"

CB2: "Ik denk dat je dat beter anders kunt omschrijven."

CB1: "Ja, misschien wel bij meer vragen zou dat kunnen."

Wij: "Ja."

CB1: "Dat is eigenlijk zo'n zelfde als dingen."

CB2: "Ja."

Liesbeth: "Ja precies."

Cb3: "Ah, hij doet het."

Iedereen lacht

CB3: "Uhm.."

Liesbeth: "Dit zijn dan die vragen die ze uh in moeten vullen of?"

CB3: "Ja en dan krijg je dus zo'n lijst."

Bo: "Wel gezellige kleurtjes."

Iedereen lacht

CB3: "Nou dan krijg je dus uh dit allemaal, dit is kijk naar de zorg. Dan krijgen ze een paar mogelijkheden met ben ik tevreden over wonen, ben ik tevreden over de begeleiding, over eten en drinken, school en sport, over dingen in huis doen, ze kunnen dan nog een cijfer geven. En uh dan krijg je uiteindelijk dit, bij reactie. Dan krijg je dus dit *laat samenvatting zien van de uitkomsten.*"

Liesbeth: "Oh ja je krijgt dus echt een schema."

Joyce en Bo: "Oh ja."

CB3: "Dit is van alle kinderen, en dan heb je hier dus de cijfers."

Wij: "Ja."

Bo: "Dit is inderdaad echt gericht op hoe zij het hier vinden om uh.."

CB3: "Ja."

Bo: "Het welbevinden zeg maar."

CB3: "Hmhm."

Joyce: "Mooi overzichtelijk."

CB3: "Ja, en die enquête hebben we gemaakt naar aanleiding van dat ik een andere enquête kreeg van uh iemand, en daar stond in gelijk bij dan je uh zelf een enquête kunt maken dus ik weet ook niet welke, via welke site dat uh *lacht* is, maar ik zou bijvoorbeeld zo'n formulier naar jullie kunnen sturen en dan krijgen jullie als het goed is ook zo'n zelfde melding. Dat je zelf een enquête kunt uh.."

Joyce: "Oh oke."

Liesbeth: "Ja dat is wel handig."

CB3: "Ja."

Bo: "Is misschien wel even leuk om naar te kijken."

Joyce: "Ja."

Bo: "Als je zou willen doen?"

CB3: "Ja dan stuur ik hem gewoon, ja."

Wij: "Ja."

Bo: "Zitten er nog vragen bij waarvan je denkt nou die uh die kunnen er echt helemaal uit want die uh die zijn voor ons of niet uh van toepassing of dat uh minder van belang?"

Korte stilte

CB3: "Ja ik denk mijn hulpverlener vraagt goed door, om mij en mijn situatie beter te begrijpen. Denk niet dat ze daar iets mee kunnen hier. Denk je wel?"

CB2: "Nee, nee."

Bo: "Dat is vraag nummer?"

CB3: "10."

Bo: "Oh ja."

CB1: "Ja dat past eigenlijk wel bij 5. Mijn hulpverlener luistert goed naar wat ik vertel."

CB3: "Ja."

Liesbeth: "Ja."

Korte stilte

CB1: "En dan, er staat hier ook bij vraag 7, ik vertrouw mijn hulpverlener dat hij zegt ook doet. Dan zou ik de vraag meer er neer zetten bijvoorbeeld van uh, mijn hulpverlener uh ja

zegt.”

CB2: “Wat hij/zij doet.”

CB1: “Ja.”

CB3: “Ja.”

Wij: “Ja.”

Cb1: “Zo ja, ik denk dat je hem dan zo kan vereenvoudigen. Dat bij meer uh meer vragen kan.”

Cb2: “En ik vind ook bij vraag 13, in de samenwerking ben ik net zo belangrijk als mijn hulpverlening, dan suggereer je al iets. Of hoe zeg je dat?”

CB1: “Dan zeg je al dat het zo hoort.”

CB2: “Ja.”

Joyce: “Dus die zou er helemaal uit moeten of?”

CB2: “Nou die kun, die zou ik ook anders uuh anders dan neerzetten.”

CB1: “Ja.”

CB2: “Want zo geef je ze al het gevoel van uh dat cliënten vaak het gevoel hebben dat ze niet zo belangrijk zijn. Snap je?”

CB3: “Ja.”

Wij: “Ja.”

Korte stilte

CB1: “Ja zo’n vraag 16, zo zien hun dat helemaal niet. De kennis van mijn hulpverlener helpt mij, niet in die, niet zo gesteld zeg maar.”

Joyce: “En hoe zou dat dan wel uh wat zou dan wel een vraag zijn wat voor hun uh te begrijpen is? Of dat in ieder geval uh wel duidelijk is?”

CB2: “Wat bedoelen jullie daarmee? Wat bedoelen jullie met die vraag?”

Liesbeth: “Hmm ja dat uh uhm de kennis die de hulpverlener heeft uh over de cliënt over uh uh de ja beperkingen, stoornissen.”

Bo: “Want deze lijst is vanuit de reguliere Jeugdzorg.”

CB2: “Oh ja, ja jullie hebben hem nog niet aangepast.”

Bo: “Vandaar dat die uuh, nee ja wij gaan m nog uh..”

CB2: “Oh ja oke.”

CB3: “Ja.”

CB1: “Ik vind hem eigenlijk niet nuttig eerlijk gezegd.”

CB3: “De vraag?”

Cb1: “Ja, want staat er bij 16 de cliënt heeft iets aan de vakkennis die ik als hulpverlener in huis heb, ja dat is zegt dan meer over, dat je up to date bent ofzo, maar ja dat is meer voor ja.”

Wij: “Ja.”

Bo: “De cliënt ligt er zeg maar niet wakker van als je een keer een training mist een keer, zeg maar.”

CB1: “Ja, en ik vraag me echt ook af of dat ja, ze zeggen wel van: Jullie hebben er voor gestudeerd.”

CB3: “Ja.”

Wordt gelachen

Liesbeth: “Zeggen ze dan meer om te plagen zeg maar.”

CB1: “Ik denk niet dan hun uh inzicht hebben in welke kennis wij hebben.”

CB3: “Kennis wij hebben, nee nee. En uh ik denk dat het gewoon iets als logisch is, dat wij die kennis hebben.”

Liesbeth: “Ja precies.”

CB3: “Ja . Ik zou ook het woordje hulpverlener iets anders mee willen doen.”

Liesbeth: “Want hoe noemen ze het hier?”

CB3: “Uuh..”

CB1: “Leidings.”

Wordt gelachen

CB3: “Waterleidings.”

Wordt gelachen

CB3: “Nou uh wij zijn dan CB’er, coördinerend begeleider.”

Joyce: “En de cliënten noemen jullie je ook zo, of?”

CB3: “Gewoon noemt voornaam, lacht, nee maar ze weten wel dat wij CB’er zijn zeg maar.”

Joyce: “Ja, ja, oke.”

CB3: “Maar uh, het zou ook kunnen dat uh dat iemand van de medewerkers uh de vragenlijst uh in zou vullen, hoe zou je dat dan moeten noemen?”

CB2: “Ja wij noemen, gebruiken altijd het woordje begeleider.”

CB3: “Ja, ja.”

Liesbeth: “Ja.”

CB2: “Ik denk dat dat voor de kinderen het duidelijker is als hulpverlener.”

CB3: “Hulpverlener ja.”

CB1: “Ik zou hetzelfde aanhouden in het BIT, volgens mij staat daar ook gewoon begeleider.”

CB2: “Ja.”

CB3: “Ja.”

Liesbeth: “Ja.”

CB3: “Ja.”

Korte stilte

Bo: “En als jullie het zeg maar met de uh cliënten over de doelen hebben zeg maar noemen jullie dat dan leerdoelen of , want hier gaat het constand over doelen zeg maar.”

CB'ers: "Ja."

CB3: "Werkdoelen."

Bo: "Werkdoelen?"

CB3: "Ja."

Bo: "Ja want soms wordt het ook nog wel eens anders genoemd. Dus dan uh.."

CB3: "Ja."

CB3: "Ik zou de vraag 19, de manier van werken van mijn hulpverlener tempo, praten en doen past goed bij mij."

Beginnt te lachen

CB2: "Ja die kan je gewoon op twee manieren interpreteren."

CB3: "Ja lacht, ja."

CB1: "Het tempo van de doelen of het tempo waarop die gene werkt."

Liesbeth: "Die werkt heel langzaam lacht."

CB1: "Om maar even heel autistisch te denken."

CB2: "Ja en wat is, wat is de meerwaarde om uh.."

CB3: "Die vraag te vragen?"

CB2: "Ja."

CB3: "Ja."

CB2: "Die begeleiders die werken hier gewoon, iedereen in zijn eigen tempo, iedereen op zijn eigen manier van praten en doen."

Liesbeth: "Ja het kan ook natuurlijk dat uh um de ene begeleider heeft een andere manier van werken dan de andere begeleider. Het kan zijn dat de een beter aansluit bij de cliënt dan bij de ander. Dat zouden ze hier dan kunnen aangeven van nou, ik zou het fijner vinden als ie wat duidelijker praat of wat langzamer praat of wat, ja."

CB2: "Ja."

CB3: "Ja."

Joyce: "Of juist wat sneller."

Liesbeth: "Ja."

Iedereen begint te lachen

CB1: "Of niet te kinderachtig."

CB3: "Oke."

Korte stilte

CB1: "Ja en dan bij zo'n vraag 20."

CB2: "Maar hier is het ook uh vanuit de jeugd, uh zijn ze ook heel erg gericht denk ik op de uh werken met werkdoelen."

Liesbeth: "Ja."

CB2: "Wij ook, maar anders denk ik. Hé, hier is het toch de kinderen wonen hier, die gaan

niet meer naar huis, die gaan niet meer uh die blijven hier wonen. We proberen ze wel zo zelfstandig mogelijk te maken maar hun verstandelijke beperking die blijft.”

Liesbeth: “Ja dus het is niet als je je werkdoelen gehaald hebt dan uuh...is de begeleiding klaar, ja precies.”

CB2: “Nee en de jeugd die gaat werken aan werkdoelen en terug in de maatschappij, om terug in de maatschappij te kunnen uuh hé.”

Liesbeth: “Ja dan zijn de doelen belangrijker voor de jeugdige denk je, ja.”

CB2: “Ja, hier ook maar wij vinden het hier ook vooral belangrijk dat ze zich thuis voelen, dat ze zich veilig voelen, dat ze een bepaalde structuur krijgen, uuh waardoor ze zich veilig kunnen voelen.”

Liesbeth: “Ja.”

Joyce: “Zou zoiets dan ook in de vragenlijst moeten komen te staan? Vragen over bijvoorbeeld hoe ze hier wonen of uuh..”

Liesbeth: “Of ze zich thuis voelen of ze zich veilig voelen, zulke vragen?”

CB2: “Ja, maar dan heb je, dat wordt ook vermeld in het BIT.”

CB3: “Dat staat in het BIT.”

Liesbeth: “In het BIT, ja precies.”

CB2: Ja

Liesbeth: “Ja.”

Cb2: “Ja dit is echt heel erg gericht op uh ja op die doelen.”

CB1: “Op de hulpverlening.”

CB2: “Ja, wat gaan we bereiken, wat willen we bereiken, gaat het goed.”

Liesbeth: “Ja.”

Cb2: “En wij uh..”

CB3: “Ja en daarbij hebben wij, en doelen waar een jeugdige aan kan werken maar soms hebben we ook gewoon begeleidingsdoelen.”

Cb2: “Ja.”

Liesbeth: “Ja.”

Cb3: “Dus waar iemand zelf dan niks mee doet.”

CB2: “Hmhm.”

Korte stilte

CB2: “Ja, dus ik ja, ik denk dat het voor onze kinderen ook iets minder de nadruk daarop zou moeten liggen, op het uh..”

CB3: “Op de doelen.”

CB2: “Ja.”

Liesbeth: “Ja.”

CB2: “Ja.”

Liesbeth: “En zijn er ook vragen waar je denkt van die zijn wel ook belangrijk voor onze uh onze cliënten?”

Korte stilte

Cb2: “Nou ik denk misschien dat wij wel uh dat wij dat misschien te makkelijk overheen stappen, ik zeg al, wij maken vaak de doelen en uh misschien kunnen wij dat wel wat meer naar toe omdat samen met de kinderen te doen. We hebben wel die BIT voor maar uh ook uh om met alle uh echt in het ondersteuningsplan te zetten dat we daar mee in, in samenspraak met de kinderen zouden kunnen doen.”

CB3: “Ja.”

Cb3: “Dat gebeurt wel al meer bij C (*andere afdeling*).”

CB1 en CB2: “Ja.”

Cb3: “We zijn uh, we hebben een uh interne verhuizing gehad hier, en nou zijn de uh vier oudste twee jongens van 18 en 19 en twee van 15 en 16 zijn, naar waar jullie binnen kwamen, en dat is een beetje een uh huis waar heel erg aan de zelfstandigheid uh het zelf de was doen, uuh wasmachine bedienen, droger bedienen, uuh nou ja alles wat ze zelf kunnen doen.”

Liesbeth: “Ook al omdat die wat ouder zijn.”

CB3: “Ja, en daar uuh hebben we een huiskamer vergadering, tijd geleden hebben ze daarna aangegeven dat ze dat heel graag willen leren.”

Wij: “Ja.”

CB3: “Ja dus dat is wel uh..”

Joyce: “Dus daar wordt ook meer bezig zijn of meer de doelen communiceren uh met de jeugdige?”

CB3: “Ja.”

Korte stilte

Bo: “Oh CB1, jij had trouwens nog iets over vraag 20?”

CB1: “Ja ik denk gewoon dat er gewoon goed gekeken moet worden naar hoe de vragen er inhoudelijk staan.”

Bo: “Ja.”

CB1: “Mijn hulpverlener vraagt me regelmatig of we op de goede weg zitten, ja.”

CB2: “Ja, wat is de goede weg?”

Bo: “A50.”

Iedereen lacht

Liesbeth: “Ja als je dat letterlijk opvat dan uh..”

Wordt door elkaar heen gepraat en gelachen

CB1: “Het is te vaag.”

CB2: “Ja, dat zijn dingen die onze kinderen niet zouden begrijpen nee.”

Liesbeth: "Nee."

Bo: "En als je uh kijkt naar de vragenlijst naar bijvoorbeeld de aspecten dus bijvoorbeeld inderdaad de doelen worden genoemd en ook nog bijvoorbeeld uuh, staan er dingen in waarvan je zegt van nou die aspecten die er in staan die zijn overbodig of juist heel goed in de samenwerking zeg maar? Of welke?"

Korte stilte

Bo: "En bijvoorbeeld vinden ze het inderdaad belangrijk dat jullie doen wat jullie zeggen of hebben ze liever dat je de hele dag fluitend rondloopt, noem maar even iets heel overdreven."

CB2: "Nee voor kids is het heel belangrijk dat je doet wat je zegt, ik denk voor de meeste hoor."

Liesbeth: "Ja voor de structuur."

Cb2: "Ja."

CB3: "Ja weet je, je hebt inderdaad wel een verschil in, als ik dan zo kijk naar de jongens van C, die zouden hier uh over het algemeen wel iets mee kunnen. Omdat je het dan inderdaad hebt over de praktische doelen, snap je?"

CB2: "Hmhm."

CB3: "Terwijl voor A en B het wat minder is."

Cb2: "Ja."

Liesbeth: "Ja."

Cb2: "Ja en nu hebben we het vooral over de LVB jeugd."

Cb3: "Ja."

CB2: "Dus dan heb je het over de kinderen van C."

CB3: "Ja."

Korte stilte

Joyce: "Dus die zouden zo'n lijst bijvoorbeeld wel alleen kunnen invullen uh?"

Liesbeth: "Als je ze aanpast maar.."

CB3: "Ja, die zouden een eerste aanzet kunnen doen en dan moet je er daarna inderdaad nog met elkaar er over uh.."

Wij: "Ja."

Cb3: "Ja."

Cb1: "En vooral zo'n vraag als mijn hulpverlener luistert goed naar wat ik vertel, ja dat is wel best concreet, daar kunnen ze wel antwoord op geven."

CB3: "Ja."

Liesbeth: "Ja."

Korte stilte

Bo: "En zitten er nog dingen bij jullie echt missen in deze lijst? Dus het gaat dan over de sa-

menwerking met cliënten, dat je denkt van goh, dit komt eigenlijk helemaal niet terug of wat je zelf misschien wel interessant vindt om te weten of uuh..”

L: “Of wat wel echt belangrijk is om een goede samenwerking te krijgen?”

Korte stilte

Cb2: “Nou ja ik denk dat je als voordinges de BIT hebt.”

CB3: “Hmhm.”

CB2: “Dan heb je denk ik wel alles geraakt wat je, alles benoemd wat je uuh wat belangrijk is.”

Liesbeth: “Ja.”

Korte stilte

CB2: “Of niet CB1?”

Wordt door elkaar heen gelachen en gepraat

Cb1: “Nee ik ben me dan af aan het vragen, want je hebt het dan over jeugdigen maar wij hebben dan ook wel kinderen die het niet in kunnen vullen, of dat het ook zo bij ouders is dat ze dit dan uh voor hun kind kunnen invullen want dat doen ouders nu ook.”

CB2: “Ja, want wij proberen altijd heel erg samen te werken in een driehoek, dus vooral ook die ouders en die gaan, die zijn al altijd al heel erg belangrijk geweest maar die worden nog veel belangrijker want die moeten dadelijk uh, ja hun rol ook al wonen de kinderen hier, wordt gewoon steeds groter. Die moeten, waar ze voorheen alle handen er af, vanaf konden trekken, dat gaat niet meer in de toekomst. Dus wij proberen ook heel erg dat samen met ouders, uh te doen allemaal. En ik weet niet of je die, of je daarin nog wat zou kunnen doen. Het is niet alleen de samenwerking tussen de hulpverlener en het kind, maar ook die ouders die uh zijn gewoon heel erg belangrijk.”

Wij: “Ja.”

Bo: “Ja en het is natuurlijk dan ook op het moment dat het met ouders minder klikt of daar spanning onstaat heeft dat ook wel effect op..”

CB2: “Ja, ja en plus je zoekt toch samen met zijn alle, dat ze wel dat doel voor ogen moeten hebben.”

Bo: “Ja.”

Korte stilte

Liesbeth: “Dus dat er ook een lijst voor ouders komt zeg maar, of?”

CB2: “Ja, dat zou kunnen of een aantal vragen over, of gericht op ouders.”

Liesbeth: “Ja.”

Joyce: “Oke.”

CB1: “Ja als het dan over de samenwerking gaat, is dat wel uh belangrijk.”

CB2: “Ja.”

Bo: “En omdat het inderdaad steeds belangrijk wordt. Is het denk ik sowieso wel uh..”

CB2: "Ja."

Liesbeth: "Ja."

Bo: "En het aantal vragen, is dat genoeg of is dat te veel of is dat uh.."

CB1: "Ik vind het best veel, als je dan ook nog een BIT vooraf moet invullen."

CB2: "Nee maar ze gaan het toch kijken hoe je dit kunt integreren?"

Wij: "Ja, dat is wel de bedoeling ja."

CB2: "Als dit er nog bij, als er nog 20 vragen komen bij de BIT dan is het veel te veel. Dan moet je het veel kleiner gaan maken denk ik ja."

Cb1: "Maar een kopje bij het BIT is maar 5 vragen ofzo, toch? Per onderdeel?"

CB2: "Ja."

Cb1: "Dus."

CB2: "Ja, dan zou ik het inderdaad wel heel flink terug brengen ja."

Joyce: "En waar zitten jullie aan te denken wat, wat flink terugbrengen..?"

CB2: "Nou als jij een kopje er bij maakt van samenwerking."

Liesbeth: "Ja dat je dat..."

CB2: "Dan zou ik hem een vraag of 5 stellen."

Wij: "Ja, oke."

CB2: "Anders wordt het uh dan gaat de aandacht weg. Die gaat nou al weg."

Wij: "Hmhm."

CB2: "Wat dat doel, de bedoeling van het BIT is echt om met elkaar in gesprek te gaan hé?"

Liesbeth: "Ja dus de, eerste vragen zijn ook algemeen en dan in gesprek gaan."

Cb2: "Ja, nou ja dat is dat er niet alleen gevraagd wordt van uh.."

CB1: "Vind je het eten lekker?"

CB2: "Vind je het eten lekker? Ja nee, maar wat vind je dan lekker of wat.."

Liesbeth: "Ja precies."

Joyce: "Ja."

Cb2: "En als je daar ook met alle vragen moet doen dan ben je zo uh een uurtje of twee bezig. Wil je een goed, goed in gesprek gaan met de uh.."

Liesbeth: "Ja."

Liesbeth: "Dus het is niet alleen dat ze dan inderdaad hun aandacht bij het invullen van de vragen kwijtraken maar ook het gesprek daarna zou dan te moeten lang duren, wil je zoveel vragen nog..."

CB2: "Ja, ja."

CB3: "En dan ligt er ook nog eens een keer aan met welke, met welk niveau je het hebt."

CB2: "Hm, ja."

Cb3: "Want we hebben wel, ja ja, want we hebben wel verschillende, als.."

CB2: "Ja, ja."

CB3: “Ik neem aan dat als dit integreerd gaat worden in het BIT dat het voor iedereen geldt.”

Cb2: “Ja, nee dan heb je ook van de verschillende uh BIT..”

Cb3: “Lijsten he, bij de ene uh bij de ene uh niveau wordt het uuh heel uitgebreid uuh bij de ander uh bij een hoger niveau bijvoorbeeld staan er maar 2 of 3 vragen. Dan moet je zelf uh..”

Wij: “Ja.”

Korte stilte

Cb2: “Ja.”

Bo: “Zouden jullie het wel zien zitten, stel dat uh nou laten we zeggen volgend jaar of over twee jaar, dat is natuurlijk nog helemaal, dit is de eerste opzet natuurlijk. Maar zouden jullie het dan zien zitten om deze uh, om dit zo te gebruiken zeg maar op de manier waarop het past.”

CB3: “Als het inderdaad uuh aansluit bij de BIT en uh dan wordt het één geheel, ja waarom niet.”

CB2: “Ja.”

CB1: “Maar dan, dan heb je niet de reflectie of de evaluatie van uh van de professional in de BIT.”

CB2: “Nee.”

CB1: “Dus dat is dan wel, anders. Denk ik.”

Bo: “Ja, ja daar moeten inderdaad we nog even een weg in vinden hoe we dat, hoe je dat wel als, dat het wel geïntegreerd is maar dat...”

CB1: “Ja, het is wel een evaluatie.”

Joyce: “Want je zegt dus dat eigenlijk dat gedeelte van de professional er wel uh wel moet blijven zeg maar? Dat het voor de professional goed is om terug te kijken op..”

CB1: “Ja, ja ik denk van wel. Ik weet dan niet of dit het juiste instrument is maar, ik denk zeker dat het soms wel goed is om je even bewust te zijn van, van uh. We hebben toen zo’n uh, is mij heel erg bij gebleven van Menslievende Professionalisering was zo’n uh hoe noem je dat, cursus?”

CB2: “Hmhm.”

Cb1: “En uh daar ging het toen over uh, ik luister goed naar wat de cliënt verteld, en dat uh, ja dat uh er eigenlijk toch wel ja, niet altijd echt geluisterd wordt. Bijvoorbeeld zo dat je daar wel weer even doet denken van, uh ja doe ik dat ook wel?”

Wij: “Ja.”

Cb1: “Maar ze zouden het ook als uh in een teamvergadering als uh stellingen kunnen gebruiken, het hoeft niet per se een instrument te zijn om iets te meten denk ik.”

CB2: “Nee want hoeveel wil je er dan doen hé? Ga je dan elke professional voor elke cliënt, zo’n lijst in laten invullen.”

Liesbeth: “Nee daarom hebben we nou ook gezegd wij maken dan voor coördinerend begeleiders cliënt en dat inderdaad niet uh 10 uh..”

CB2: “Ja maar dan, terwijl ik eigenlijk vind dat het. Als ik in ons team kijk meer gericht zou moeten zijn op het begeleiders.”

Liesbeth: “Begeleiders.”

CB1: “Ja.”

Cb2: “Hé?”

CB3: “Hm.”

Liesbeth: “Ja, want die hebben dan een betere uh of vaker contact.”

CB2: “Nou sowieso zijn er hier begeleiders die veel meer werken als ons.”

Liesbeth: “Ja.”

CB1: “Ja.”

Cb2: “En plus dat ik denk dat wij met onze overhead al wel regelmatig, wij schrijven de ondersteuningplannen, uh dus wij zijn al regelmatig bezig met de verder denken, door denken uh, stil staan bij uh doelen bedenken.”

Liesbeth: “Ja.”

Cb2: “Dus dan denk ik dat het meer gericht zou moeten zijn juist op de die begeleider die altijd praktisch aan de gang is met de kinderen.”

Liesbeth: “Ja.”

CB3: “Hm.”

Korte stilte

Liesbeth: “Ja en dan zit je inderdaad met zovaak moet het dan ingevuld worden.”

CB1: “Ja want als je het voor jeugdige doet en je doet voor professionals krijg je, ja krijg je bij een zo’n ding twaalf lijstjes, ja.”

CB2: “Bij elke cliënt.” *lacht*

Iedereen lacht

CB1: “Als wij het als coördinerend begeleiders zouden doen, ja dat is ook een beetje, ja.”

CB2: “Dan heb je nog geen beeld.”

Cb1: “Nee, dan heb je nog geen reëel beeld.”

CB2: “Nee, nee.”

CB1: “Geen compleet beeld.”

Liesbeth: “Ja.”

Joyce: “Oke.”

Liesbeth: “Gaan we over nadenken.”

Iedereen lacht

Joyce: “Leerstof”

Cb2: “Wanneer moeten jullie je..”

Liesbeth: "Afstuderen?"

Liesbeth: "Nee uh ja, eind juni moet alles klaar zijn, product en al."

CB2: "Dan moet je ook een product hebben liggen?"

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Dus uh.."

Cb2: "En krijgen wij daar ook nog iets van te horen? Een terugkoppeling?"

Hierna wordt uitgelegd hoe het vervolg van het onderzoek zal plaats vinden en welke stappen er ondernomen gaan worden. De CB'ers krijgen te horen dat zij aanwezig mogen zijn op de eindpresentatie en dat zij hierover nog een uitnodiging via de mail. Hierna worden de CB'ers bedankt voor hen tijd en wordt de bijeenkomst afgesloten.

Bijlage 9: Codering bijeenkomsten Nijmegen en Veghel

Aan de hand van de theorie uit Migchelbrink (2009, p. 115 – 116 – 117) zijn de interviews gecodeerd.

	Positief over huidige JAS	Negatief over huidige JAS
Vorm	* Hoeveelheid vragen (20). (Nijmegen) * Schaal van vijf. (Beide) * Kaderen, invullen voor één begeleider. (Beide)	* Antwoordmogelijkheden zijn te basaal, mogen visueel gemaakt worden. (Beide) * Saai. (Nijmegen) * Spannender. (Nijmegen) * Pakkender. (Nijmegen) * Onduidelijk. (Nijmegen) * Overzichtelijker. (Nijmegen) * Lap tekst. (Nijmegen) * Aantrekkelijker. (Beide) * Te veel vragen. (Veghel)
Inhoud: Taalgebruik	* Vraag 5 en 6. (Beide)	* Concreter. (Beide) * Hele makkelijke taal nodig. (Nijmegen) * Vragen zijn groot / breed. (Veghel) * Meervoudige vragen. (Nijmegen) * Sommige vragen zijn op meerdere manieren te interpreteren. (Veghel) * Suggestieve vragen. (Veghel) * Hulpverlener = begeleider. (Beide) * Doelen = werkdoelen. (Beide) * Vraagstelling is lastig omschreven. (Beide) * Vaag. (Beide) * Anders formuleren. (Beide) * Clienten hebben niet het overzicht om het te begrijpen. (Beide) * Duidelijkere vraagstelling, vatten de woorden letterlijk op. (Beide) * Vereenvoudigen. (Beide)
Inhoud: Aspecten	* Vraag 5 t/m 12 sluiten aan bij leefwereld client. (Nijmegen)	* Te veel vragen over de doelen. (Beide) * Doelen zijn minder belangrijk voor clienten, meer voor de begeleider. (Beide) * Hoe ervaren clienten het contact tussen begeleider en ouders. (Beide)

		* Hoe wordt er met hun huis omgegaan; missen vragen over leefklimaat, veiligheid. (Beide) * Gezellig op de woongroep hebben is belangrijk. (Nijmegen)
Bruikbaarheid	* Interessant. (Nijmegen) * Stukje beeldvorming. (Nijmegen) * Bewuster worden van eigen handelen, door het deel van de professional. (Beide) * Terugkijken op het proces. (Nijmegen) * Haalbaar. (Beide) * Het idee van zelf in laten vullen door client is fijn. (Nijmegen) * Als vervolg op 'Ben ik tevreden' hebben de vragen de goede insteek. (Veghel)	* Begeleiders hebben het gevoel 'weer een lijstje' te krijgen en het gevolg kan zijn dat cliënten overvraagd worden door alle lijsten. (Beide) * Vernieuwend. (Nijmegen) * Nuttig. (Beide) * Zonder hulp in kunnen vullen, anders kleuren begeleiders het al in, beïnvloed objectiviteit. (Nijmegen) * Het dialoog moeten meerdere gesprekken worden. (Beide) * Het is ook interessant om in te vullen voor de 'gewone' begeleider. (Beide)

	Positief over huidige JAS	Negatief over huidige JAS
Vorm	* Hoeveelheid vragen (20). (Nijmegen) * Schaal van vijf. (Beide) * Kaderen, invullen voor één begeleider. (Beide)	* Antwoordmogelijkheden zijn te basaal, visueel maken. (Beide) * Aantrekkelijker. (Beide) * Onoverzichtelijk. (Nijmegen) * Te veel vragen. (Veghel)
Inhoud: Taalgebruik	* Vraag 5 en 6 zijn concreet. (Beide)	* Hulpverlener = begeleider. (Beide) * Doelen = werkdoelen. (Beide) * Concretere formulering van de vraagstelling. (Beide) * Meervoudige vragen. (Beide) * Suggestieve vragen. (Veghel) * Vereenvoudigen. (Beide)
Inhoud: Aspecten	* Vraag 5 t/m 12 sluiten aan bij leefwereld client. (Nijmegen)	* Te veel vragen over de doelen. (Beide) * Het contact tussen begeleider en ouders mist. (Beide) * Leefklimaat (veiligheid) mist. (Beide)
Bruikbaarheid	* Bewuster worden van eigen handelen. (Beide) * Er is zicht op het proces tussen coördinerend begeleider en client. (Nijmegen) * Stukje beeldvorming. (Nijmegen) * Het idee van zelf in laten vullen door client is fijn. (Nijmegen) * Als vervolg op 'Ben ik tevreden' hebben de vragen de goede insteek. (Veghel)	* 'Weer een lijstje' voor client en begeleider. (Beide) * Moet van toegevoegde waarde zijn. (Nijmegen) * Client kan het nu nog niet zelfstandig invullen. (Beide) * Het dialoog moeten meerdere gesprekken worden. (Beide) * Het is ook interessant om in te vullen voor de 'gewone' begeleider. (Beide)

Bijlage 10: Bijeenkomst Gennep

22-04-'14

CB = coördinerend begeleider. Dit is gedaan om de coördinerend begeleiders anoniem te houden.

Wij = de interviewers, Bo, Joyce en Liesbeth

Liesbeth: "Ik zal de papieren even erbij pakken, zoals je ziet hebben we al in plaats van die vijfpuntsschaal de smileys gedaan, ennuh de vragen zijn wat groter kijk maar even door"

CB: "Hm hm ja"

Bo: "Het is de bedoeling dat hij dan uiteindelijk in kleur uuhh, het is nu erg zwart wit maar vanwege de printkosten. Zo zwart wit is ook niet zo gezellig".

CB: *Lacht* "Ja".

CB: "Wat ik mij ook bij deze afvroeg uhm, op welke manier wordt die vragenlijst geïntroduceerd bij de cliënten? Uhh, heb je daar bijvoorbeeld een gesprekje voorafgaand? En en zeg je dan; Nou wil een gesprekje met je we gaan er even voor zitten of of?".

J: "Het is de bedoeling dat uuhh deze vragenlijst uhm deels wordt geïntegreerd in het BIT, wat jullie al gebruiken. Dus uhm, ja kan ik bijna zeggen dat hij aansluit uhh op de vragenlijst van het BIT zeg maar. En het is nu aan ons of eigenlijk aan jou nu om te kijken sluit het ook echt daadwerkelijk aan of worden er moeilijke vragen gesteld?"

CB: "Ja".

CB: "Want die link had ik inderdaad zelf ook met het BIT uhh maar goed. Vandaar dat ik jullie net de vraag had gesteld in hoeverre zijn jullie vanuit Dichterbij uhhh. Maar goed daar zijn jullie helemaal van op de hoogte".

Wij: "Ja".

Liesbeth: "Ja ook het kwaliteitskader enzo".

CB: "Oké".

Liesbeth: "Alleen uhh het is nou alleen dus ook als je deze vragen, zoals die nu is zeg maar. Dat kan ook aangepast worden maar het is de bedoeling dat ze de vragenlijst krijgen. Ennuh ja dan kan je erbij zetten van goh de vragen uhh die uhh gaan over de samenwerkingsrelatie tussen uhh jou en de coördinerend begeleider zeg maar".

CB: "Hmm hmm".

Liesbeth: "En dan is het de bedoeling dat ze hem helemaal zelfstandig invullen en dat je daarna pas over in gesprek gaat".

CB: "Oké".

Liesbeth: "Dus de introductie is in het begin niet heel uhh lang".

CB: "Hmm hmm".

CB: "En je zegt specifiek coördinerend begeleider terwijl het hier over begeleider gaat".

Liesbeth: "Ja enuhh wij ja. Werd dus in Nijmegen en Veghel al benoemd dat uhh de uhh het ook interessant is om het van de begeleiders te weten in plaats van alleen coördinerend begeleiders. Uhhh maar wij hebben ons onderzoek ingezet op coördinerend begeleiders, omdat het anders heel uhh ja dan kan ga je van uhhh tien mensen een lijst moeten invullen. En dat is al heel wat. Dus we hebben het nu bij coördinerend begeleiders gelaten".

CB: "Hmm hmm ja oke. Zijn inderdaad wel vaak de mensen als je het hebt over een BIT ofzo waarbij dit terecht komt".

Liesbeth en Joyce: "Ja precies".

Bo: "En ook inderdaad om deels aan te sluiten op Lindenhout. Daar hebben ze bijvoorbeeld mentors, dat is een andere benaming. Maar die doen eigenlijk hetzelfde en dan inderdaad om ook een beetje aan te sluiten en het te kaderen anders wordt het inderdaad heel groot en ja, de tijd is helaas niet genoeg om het helemaal voor iedereen uhh. Dus we hebben daarom inderdaad besloten om de coördinerend begeleiders staat gewoon in principe centraal in het contact met ouders en cliënten ook".

CB: "Ja klopt".

Bo: "Dus vandaar dat we het inderdaad hebben toegespitst op uhh..".

Liesbeth: "En wat vind je van de uhh vorm hoe die er nu uit ziet zeg maar..".

CB: "Ik denk dat het heel goed is om inderdaad te werken met uhh met picto's. Smileys ik denk dat dat ook wel heel erg aanspreekt. Uhm.. ik zat heel even te denken. Althans met die cliënt, want de meeste hier zijn van lager niveau we hebben dan eentje inderdaad die voor jullie onderzoek in aanmerking zou komen. Maar dan ook nog wel aan de lage kant eigenlijk hé net 55 was het volgens mij".

Bo: "Net op het randje".

CB: "Ja precies, waardoor ik denk hoe overzichtelijk zijn die vragen dan voor haar hé. Want die smileys komen heel erg uit en dat die vragen er ook wel tussenstaan is dan ook uhm, lijkt in eerste instanties bijzaak te zijn. Is er ook bewust voor gekozen om stellingen te gebruiken in plaats van vragen?".

Liesbeth: "Uuhh, ja ook omdat je antwoordmogelijkheden hebt zeg maar, hebben we voor stellingen gekozen".

CB: "Hmm hmm".

Liesbeth: "Zodat ze het er ook echt niet eens of eens kunnen zijn zeg maar".

CB: "Hmm hmm".

Joyce: "En ook uhh hebben we er deels voor gekozen dat ze deze lijst uhh is het de bedoeling dat ze deze zo veel mogelijk zelf invullen zeg maar. Dus dat er ook zo min mogelijk invloed bij komt van een coördinerend begeleider".

CB: “Ja, dus ook echt ook gewoon zelf op hun kamertje niet eens dus met mij erlangs uhh zitten zo van uhh wat ben je aan het doen”.

Bo: “Ja en is inderdaad dan ook inderdaad ja van willen kijken of het dan inderdaad ook zo zelfstandig ingevuld kan worden of dat je misschien inderdaad zegt van die vragen dat uuh dat is nog te onduidelijk of uhh dat komt dajik nog wel aan bod”.

CB: “Ja, één van de dingen waar ik bij het BIT tegenaan loop dat zou bij dit ook kunnen zijn is uhm, dat ik het soms lastig vind om uhh onderscheid te maken in antwoorden die sociaal wenselijk of vragen die sociaal wenselijk beantwoord zijn geworden en vragen waarvan je denkt van ja dat is gewoon echt eerlijk en oprecht uhh. Ik vind dat echt een hele moeilijke doelgroep uhh, om meteen maar te zeggen van klakkeloos van oké dit is wat er geantwoord is dus daar gaan we maar meteen vanuit”.

Wij: “Ja”.

CB: “Want ik ken meerdere cliënten die op alles zouden zeggen ‘helemaal goed’ of omdat ze bang zijn dat ze uhh verkeerd antwoord hebben gegeven of omdat ze begeleiding niet af willen vallen of weet ik veel wat..”.

Bo: “Ja”.

Joyce: “Hmm hmm”.

CB: “Dus de validiteit vind ik soms wel lastig bij zo’n vragenlijst hoor”.

Wij: “Hmm hmm ja”.

Joyce: “Dus dan zeg je als de cliënten het zelf in kunnen vullen dan zou die validiteit ook beter zijn?”.

Liesbeth: “Dan kan je nog sociaal wenselijk antwoorden”.

CB: “Hmm ja, maar goed ik denk wel dat het scheelt dat uhm dat het gewoon ingevuld kan worden op moment dat uhh dat hun alleen zijn. Hé dat er niemand uhh over de schouder mee zit te kijken”.

Wij: “Ja”.

Bo: “Ja en het is natuurlijk wel inderdaad het moment dat ze bijvoorbeeld invullen van uhh ik vind mijn begeleider aardig en daar staat helemaal goed terwijl je bijvoorbeeld zelf weet van nou af en toe.. Want dan ga je natuurlijk zelf ook nadenken dan kan je alsnog in gesprek gaan van goh waarom vind je dat dan?”.

CB: “Ja, ja”.

Liesbeth: “Want ik dacht dat het juist een of ja..”.

Bo: “Ja, nouja ik noem dus maar de eerste vraag. Maar het nodigt dus wel ook weer uit tot een gesprek en ook al ondanks dat je inderdaad misschien ook wel denkt van nou.. ik weet niet zeker of dat inderdaad wel.. Ja jullie kennen natuurlijk de cliënten beter dan uhh..”.

CB: “Ja precies”.

Lange stilte.

Liesbeth: “Maar je zei zelf al is er bewust gekozen om stellingen te gebruiken in plaats van vragen”.

CB: “Hmm hmm”.

Liesbeth: “Uhh, wat denk jij zelf wat beter is vragen of stellingen voor deze doelgroep? Dus ik vind mijn begeleider aardig of vind je je begeleider aardig?”.

CB: “Uhhh, nou het was gewoon een constatering die ik deed”.

Liesbeth: “Ja oké, het maakt voor de rest niet uit voor de doelgroep”.

CB: “Nee, nee”.

Liesbeth: “Oké”.

CB: “Ik vind dit een lastige hoor, ‘mijn ouders vinden mijn begeleider aardig’.

Joyce: “Lastig als dat ze die niet kunnen beantwoorden of uhh”.

CB: “Uhm..”.

Joyce: “Of dat de vraagstelling moeilijk is?”.

CB: “Wat wil je ermee bereiken dat het gevraagd wordt?”.

Joyce: Uhh of de uhh samenwerkingrelatie tussen uhm nouja jullie en de ouders goed zit”.

CB: “Moet dat via het kind gevraagd worden dan?”

Liesbeth: “Uhh nouja, het kind uhh kan een gevoel erbij hebben uhm.. Ja ook een soort loyaliteit zeg maar..”.

CB: “Hmm hmm”.

Liesbeth: “Want ook al denken jullie van goh de relatie tussen jullie en ouders zit goed en het kind heeft daar een ander beeld van..”.

CB: “Hmm hmm”.

Liesbeth: “Uhh, dan kan dat ook invloed hebben op de relatie tussen de begeleider en het kind”.

CB: “Dat klopt”.

Liesbeth: “Het is meer hoe het kind het ervaart dan ook meer hoe de relatie ook echt zit. Dus wat ouders en wat jullie ervan vinden, maar meer de ervaring van het kind zeg maar..”.

CB: “Hmm hmm”.

CB: “Want ik hé, wat bij ons bij die ene cliënt uhh die inderdaad in dit onderzoek zou passen uhh speelt dus dat vader bijvoorbeeld één keer een opmerking over een bepaalde collega gemaakt heeft. Nouja, dat blijft haar heel erg lang hangen hé en dat trekt zich dan ook door in hoe zij zich opstelt tegenover die collega. Terwijl vader dat is eigenlijk gewoon al helemaal uit de wereld geholpen. Maar goed, dat blijft wel terugkomen hé..”.

Wij: “Hmm hmm ja”.

Liesbeth: “En dat kan dan wel een reden zijn om de samenwerkingsrelatie tussen die collega en de cliënt niet goed loopt”.

CB: “Ja precies”.

Liesbeth: “Het is wel iets wat de samenwerkingsrelatie beïnvloed”.

CB: “Ja, ja in zo’n voorbeeld wel. Maar ik kan mij bijvoorbeeld ook voorstellen als deze gewoon zo zonder de uitleg inderdaad bij een kind komt met ‘mijn ouders vinden mijn begeleider aardig’ uhm.. Ja, in eerste instantie zonder uitleg zou ik daar denken die vraag hoort niet bij het kind thuis. Dat zijn zaken daar heeft een kind eigenlijk uhh.. moet zich daar niet druk over maken.

Wij: “Ja precies”.

CB: “Maar met zo’n uitleg snap ik hem helemaal”.

Liesbeth: “Dan zouden ze hem ook wel kunnen beantwoorden denk je? Ook zonder uitleg?”.

L lacht.

CB: “Nouja, ze zouden het wel kunnen beantwoorden hoor. En hun denken natuurlijk niet van wat heb ik er nou aan dat die vraag gesteld wordt”.

Liesbeth: “Ja precies”.

CB: “Het is gewoon mijn idee van waarom moet die vraag bij hun komen. Nee dat zullen hun nee dat zouden ze zeker niet afvragen”.

Liesbeth: “Ja”.

CB: “Ja, ja ik zit een beetje met wat ik net ook zei. En dan zeker als ik het doorsla dat ik denk hoe overzichtelijk is het nog, omdat die smileys echt op de voorgrond staan. Dus ik weet niet wat er zou kunnen in de lay-out maar..”.

Korte stilte.

Liesbeth: “Ja”.

Korte stilte.

CB: “Ja”.

Bo: “Misschien de smileys kleiner dan, omdat ze nu zo groot zijn of meer afstand tussen de vragen?”.

Liesbeth: “Ja of net zo’n lay-out als daar dat je het ernaast doet”.

CB: “Ja, maar dan zouden de smileys wel heel klein worden hé”.

Liesbeth: “Ja precies”.

CB: “Want we hebben het hier wel over een bepaald niveau uhm die uhh toch wel kunnen lezen en toch wel zelfstandig hun ding kunnen doen. Waardoor het kleiner nu iets minder opvallend alleen die smileys, denk ik dat ze dat wel aan zouden moeten kunnen”.

Joyce: “Hmm”.

Liesbeth: “En of ze er dan eronder of ernaast staan maakt dat nog uit?”.

CB: “Hhmm zo zou het overzichtelijker zijn denk ik”.

Liesbeth: “Hmm”.

CB: “Ja, of inderdaad meer ruimte ertussen wat jij volgens mij net zei. De smileys iets kleiner en meer ruimte ertussen ja”.

Korte stilte.

CB: Maar goed verder ja staat hier inderdaad mijn hulpvrager terwijl dat uhh mijn hulpverlener moet zijn. Maar die is hier dan ook uhh allemaal veranderd naar mijn begeleider”.

Wij: “Ja”.

Joyce: “En de hoeveelheid vragen?”.

CB: “Nee, dat is prima dat kunnen ze wel aan. Het hoeft ook niet meteen in vijf minuten afgerond te zijn natuurlijk hé”.

Wij: “Nee”.

Bo: “Desnoods delen ze het op in twee keer”.

CB: “Ik wou net zeggen, ik kan me ook voorstellen dat ze denken van goh hé ik heb nou geen zin meer ik laat het liggen tot morgen ofzo uhh”.

Joyce: “Ja”.

Korte stilte.

CB: “Nee inhoudelijk qua vragen denk ik dat ze daar echt wel mee weg kunnen hoor”.

Joyce: “En ook mee weg kunnen alleen? Dat ze het alleen invullen”.

CB: “Ik denk dat dat heel erg afhankelijk is van de cliënt hé ik denk niet dat ze van die hele groep van de 50 tot de, wat was het, 70. Dat je inderdaad van die doelgroep kunt zeggen van dat kunnen ze, ik denk dat dat ook heel erg afhankelijk is van de situatie van de stemming van alles of een cliënt op dat moment wel of niet kan. Ja dat kan heel erg per dag wisselen als ik dan bij (naam client) kijk, zou ze dat in één moment klakkeloos kunnen doen en het andere moment denk ik van nou hé ik moet nou aan Jezus vragen of ik wacht er gewoon nog eventjes mee”.

Wij: “Ja”.

Liesbeth: “Dan is het aan de begeleider om het moment te kiezen van nu kan het ennuh..”.

CB: “Ja, ja, ja”.

CB: “Over het algemeen denk ik dat ze wel zelf zou kunnen ja”.

Liesbeth: “En denk je dat ze uhh uhh bij alle vragen zeg maar dat ze dan genoeg uhh over de samenwerkingsrelatie kwijt kunnen en dat dan alles wel gezegd is als ze deze vragen beantwoord hebben?”.

Korte stilte.

CB: “Ja ik uhm..

Liesbeth: “Of mis je iets”.

CB: “Nee uhm nee. Ja er wordt dan op de doelen ingegaan, ja wij noemen het geen leerdoelen hé?”.

Liesbeth: “Ja, werkdoelen volgens mij we moeten dat nog aanpassen”.

L. lacht en korte stilte.

Bo: “Ja”.

CB: “Nee ik denk dat wel heel uhh, dat ze hier wel heel veel in uhh weten te vangen zo hoor. Zonder dat het heel erg dubbel op is met het BIT.

Korte stilte.

CB: “Ja, ja ik zat even te denken om iets, iets van toekomstperspectief ofzo erin te zetten maar ik krijg hem dan zelf ook niet concreet hoor wat ik ermee zou willen. Dus dat was even-tjes iets dat ik denk van.. Maar meer vanuit hé dan kijk ik vanuit het BIT, het BIT is natuurlijk gekoppeld aan het ondersteuningsplan.

Joyce: “Ja”.

CB: “En iets wat ik in het ondersteuningsplan mis, vergeleken met vroegere ondersteuningsplannen die ik van een paar jaar terug ken van hier, is dat er gewoon heel concreet dat toekomstperspectief. Dus vandaar dat die hé op de vraag van net, mis je iets..”.

Wij: “Ja”.

CB: “Het is minder specifiek als wat er vroeger gevraagd werd. Dat was echt wel een heel duidelijk kopje. En dan ook het toekomstperspectief van durf te dromen hé of waar zie je jezelf over vijf jaar bijvoorbeeld. Dan mogen dat gewoon dromen te zijn dat hoeft niet realistisch te zijn uhh. Zo specifiek staat het er nou niet meer in, waardoor ik laatste besepte dat ik dat eigenlijk wel miste. Waardoor ik dacht zo dat hier nog iets uhh.., maar ik denk dat dat hier niet echt van toegevoegde waarde bij deze vragenlijst zou zijn. Nee..”.

Korte stilte.

Liesbeth: “Maar er staan niet echt meer moeilijke woorden meer tussen uhh?”.

CB: “Nee, ik denk dat ze dit wel kunnen nee”

Liesbeth: “Mooi”.

CB: “Ik probeer ook een beetje, want wij hebben eerst deze groep had eerst een andere samenstelling van cliënten en die waren allemaal van een hoger niveau. Dus en dat probeer ik ook een beetje terug te halen”.

Iedereen lacht.

CB: “Van hoe was het toen met die en die, nee dan zou het echt wel makkelijker geweest uhh.. Want dan zou de tutor en die waar het ik nu dan over heb zou aan de lagere kant zitten en als ik dan de andere erbij pak denk ik nou die zou die vraag makkelijker mee kunnen doen ja”.

Joyce: “Zou je het zelf ook als meerwaarde zien om als de vragen beantwoord worden over jullie samenwerking?”

CB: “Ja, maar goed ik blijf dan wel uhm dat stukje van sociaal wenselijke antwoorden. Daar blijft bij mij iets van in hoeverre uhh..”.

Wij: “Ja”.

CB: “In hoeverre kun je daar nou heel erg veel mee. Maar goed uhh wat ik en dat vind ik bij het BIT ook wat ik gewoon het grootste pluspunt vind is dat het inderdaad aan hun is om de

antwoorden te geven hé. En niet aan ons wat wij denken wat hun zullen vinden. Nee, ze geven zelf het antwoord. En bij het BIT is het dan zo, als je het nog hebt over een lager niveau, dat je het dan wel zelf invult hé samen met ouders of samen met twee collega's bijvoorbeeld. En dan in gesprek gaat met elkaar over uhh dingen die anders ingevuld zijn. Het heeft gewoon wel zijn meerwaarde om vanuit de cliënt zelf uhh te weten en te horen".

Wij: "Ja precies".

Liesbeth: "Je hebt bij de JAS dan ook een gedeelte voor de professional".

CB: "Ja".

Liesbeth: "Met dan uhh dezelfde vragen uuh alleen dan gericht op wat de professional vind van de samenwerking en dan is de het idee om het met elkaar te vergelijken, wat vind de cliënt en wat vind de professional en daar dan het gesprek over aan te gaan. Van goh ik zie dat jij hier heel anders over denkt dan mij en hoe komt dat of uhh of ja".

CB: "Hmm, ja. En het is dan ook gewoon de CB'er die dat dan zelf inzet en zelf uhh.. ja".

Wij: "Ja".

Liesbeth: "Dus de uhh CB'er analyseert dan van goh ik heb dit ingevuld en de cliënt dit".

CB: "Ja".

Liesbeth: "Waar we over welke vragen in gesprek willen gaan en dat zijn juist de vragen die uiteen liggen".

CB: "Ja, zoals het nu bijvoorbeeld gaat bij lager niveau en het BIT als het ingevuld vraag ik het ook wel eens aan ouders om het in te vullen en zelf laat ik hier een collega doen en doen ik het zelf. De verschillen die daaruit komen ga je dan ook over met elkaar in gesprek uhh.. ja".

Bo en Joyce: "Ja".

Liesbeth: "Dan kan je ook tijdens het gesprek zo van goh hoe uhh bijvoorbeeld uhh ja.. De eerste vraag dan; 'ik vind mijn begeleider aardig' van uhh en dat wordt dan uuh 'nee' ingevuld dan kan je ook in dat gesprek vragen van; goh wat kan ik eraan doen dat je uhh de begeleider wel aardig vind of of je mij wel aardig vind".

CB: "Hmm hmm".

CB: "En toch is dat weer zo'n vraag dat ik denk daar zal niemand 'nee' op zeggen, kan ik me niet voorstellen dat dat gezegd wordt".

Liesbeth: "Nee sociaal uhh..".

CB: "Ja, ja. En zeker als ze dan toch weten wat de bedoeling is dat er uiteindelijk een gesprek met de begeleider komt, kan ik me niet voorstellen dat daar 'nee' ingevuld wordt".

Liesbeth: "Dan zou ik tijdens het gesprek dan ook vragen van goh uhh.. Wat vind je dan eigenlijk van mij, dat ze al voorbeelden moeten geven dat je kan meten wat goed en niet goed is".

CB: "Ja, ja".

Liesbeth: “Het sociaal wenselijke uhh.. Moet dan echt wel in dialoog terugkomen”.

CB: “Ja, ja ik denk dat dat dan een goede uhh bijlage is bij de vragenlijst als uhh handleiding. Hoe te gebruiken uhh ja..”.

Wij: “Ja precies”.

Liesbeth: “Dat je dat dan bewust uhh in mee neemt en aanstipt tijdens het gesprek moet je wel echt uhh..”.

CB: “Ja precies, dat je dan diepgang uhh op gaat zoeken ja.. En op welke manier ook hé, want kan me ook voorstellen dat uhh ja.. De ene persoon is de ander niet, de ene CB’er is de andere CB’er niet. Dat uhh dat het met voorbeelden ook wel prettig kan werken, zo van goh als je verdieping wil zoeken denk dan aan dit soort vragen ja..”

Bo en Joyce: “Ja precies”.

Bo: “Zo’n klein handleidinkje voor de CB’ers”.

CB: “Ik neem aan dat die er voor uhh de hulpverlening al wel al is”.

Liesbeth: “Die is er al wel”.

Wij: “Ja”.

Liesbeth: “Er is een stappenplannetje uhh en inderdaad een uitleg om te gebruiken”.

CB: “Ja”.

Liesbeth: “Ja”.

CB: “Ja, hij lijkt mij verder eigenlijk wel duidelijk uhh”.

Joyce: “Fijn dat die duidelijk is”.

CB: “Ja”.

Liesbeth: “Dat je alleen dan inderdaad dat overzicht met de smileys”.

CB: “Ja, de lay- out inderdaad de handleiding uhh.. ja”.

Liesbeth: “Ja”.

Bo: “Ja, want we hebben er nu wel bewust voor gekozen zeg maar om per vraag. Omdat daar is het iedere keer terug kijken naar beneden. Ja, het zal op een gegeven moment als het teveel wordt. Ja als ik dan bij mezelf denk dan vind ik het al irritant van ja wat was het ook alweer”.

CB: “In het midden zit je altijd goed, dat weten wij maar weten hun dat ook. Maar goed de smileys kunnen ook achter de vraag hé. Ze kunnen nog wel hierachter uhh..”.

L. praat onduidelijk door het gesprek heen.

Liesbeth: “Ja”.

CB: “Op zich denk ik dat ze dat best moeten kunnen met hun niveau... ja. Hé en het is dan best wel een niveau waar je het over hebt, waar ook kinderen bijzitten die het toch uhh lastig vinden om begrijpen te lezen ofzo. Uhh, jullie gaven net aan van het wordt door hun zelf ingevuld, hé met zo min mogelijk begeleiding eigenlijk. Uhh, kan me voorstellen dat dat soms

wel lastig kan zijn toch. Het staat er op zich allemaal wel kort en duidelijk, maar kan me voorstellen dat er cliënten zijn die begrijpend lezen iets minder makkelijk vinden”.

Bo en Joyce: “Ja”.

Liesbeth: “Hmm hmm en waar zouden ze dan moeite mee hebben denk je? Als ze begrijpend lezen moeilijk vinden. Om de vragen te begrijpen of..?”.

CB: “Ja, of dat er heel veel tijd in gaat zitten waardoor ze soms sneller afgeleid zijn en minder geconcentreerd bezig kunnen zijn. Hé omdat het heel veel energie vraagt om de vragen te lezen en als je dan doorslaat en ziet van ‘O god, dat hele blad staat nog vol’”.

Liesbeth: “Dat je het dan per pagina aanbiedt ofzo?”

CB: “Ja”.

Liesbeth: “Zo van goh vandaag dit, morgen dat”.

CB: “Ja en dit ziet er sowieso wel overzichtelijker uit weer hé. Dit is dan weer heel klein hé en dit is weer wat groter uhh..”.

Joyce: “Ja”.

Liesbeth: “Dat het gewoon op één A4 staat bedoel je?”

CB: “Weet je dat het een hele korte lijst is, terwijl je dit ziet is toch wel heel veel”.

Liesbeth: “Ja, het zijn evenveel vragen, maar het lijkt een stuk meer”.

CB: “Ja en is het ook al getoetst uhh in de praktijk?”.

Wij: “Nee, nee”.

Liesbeth: “Er is niet de mogelijkheid om cliënten te betrekken bij ons onderzoek”.

CB: “Nee, want ik begreep ook iets uit het mailtje van volgens mij moet er nu alleen op de begeleiders gericht worden, maar er is niet blijven hangen uhh..”.

Liesbeth: “Ja, we waren bezig met toestemming vanuit de adviescommissie vanuit Dichterbij zeg maar. En daar moet je eerst toestemming hebben, wil je de cliënten kunnen spreken en betrekken bij je onderzoek en uhh daar is een tijd overheen gegaan. Uiteindelijk hebben ze ons onderzoeksopzet beoordeeld en uhh hebben ze gezegd van goh, het is wel een relevant onderzoek uhh alleen ze miste nog een lijst die we moesten regelen”.

Joyce: “Ja, een psychologische vragenlijst”.

Liesbeth: “Dat moest dan binnen vier weken, dus dan kan niet meer verwerkt worden in ons onderzoek, dus het lukt voor ons niet meer”.

CB: “Nee, nee”.

Liesbeth: “Misschien een andere keer met andere studenten”.

CB: “Ja, ja. Want dit komt weer wat een onderzoeksgroepje voor jullie gedaan heeft:

Wij: “Ja, precies. Daar zijn echt al tien onderzoeken vooraf gegaan, voordat ze met die lijst kwamen volgens mij”.

Joyce: “En die ligt er pas sinds twee jaar geleden ongeveer”.

Liesbeth: “Sinds 2013 volgens mij”.

CB: “Dus hij wordt al in de dagelijkse praktijk gebruikt uhh”.

Liesbeth: “Ja, bij Lindenhout en die wordt ook wel door studenten nu zeg maar getoetst op andere uhh..”.

Bo: “Ja, op de bruikbaarheid geloof ik inderdaad. Want hij werd uiteindelijk toch minder gebruikt, dus nu willen ze opnieuw dat gaan kijken hoe ze dat opnieuw kunnen implementeren”.

CB: “Ja, precies”.

Er wordt door elkaar heen gepraat.

CB: “Ja dat willen wij ook met dingetjes hé.. Ja, leuk initiatief en op gegeven moment uhh wat was het ook alweer”.

Liesbeth: “Daarom willen wij ook zoveel mogelijk het BIT erbij betrekken, omdat het toch al in de werkwijze is”.

CB: “Ja, precies”.

CB: “Dan komt dat gewoon in het rijtje van wat moet je doen om het IOP samen te stellen”.

Wij: “Ja”.

Liesbeth: “Dus hopelijk uhh..”.

Bo: “Ja, en dit kan ook een beetje gezien worden als toetsing op uhh op het plan wat gemaakt is”.

CB: “Ja”.

Bo: “Omdat je daar inderdaad kan uiten van luister heb ik echt wel goed begrepen wat hij vertelt of wat hij wil”.

CB: “Ja”.

Liesbeth: “Want de vraag ‘ik weet wat mijn werkdoelen zijn’, ja als je daar ‘helemaal niet’ aankruist dan is er ook iets mis gegaan in het proces dus..”.

CB: “Maar goed, dan zit er nog wel een verschil tussen iemand die.. Want het richt zich op iemand van 12 tot 18 ofzo.. Iemand die 12 is die begint eigenlijk pas net met die betrokkenheid, dan iemand die 18 is natuurlijk uhh..”.

Bo en Joyce: “Ja, precies”.

Liesbeth: “Ja, zeker”.

Bo: “Maar goed, dat zou je dan wel in de antwoorden kunnen verklaren, van ‘helemaal niet’ nouja dan kun je wel zeggen van hé uhh.. die is pas 12 dan kan je dat wel weer terug uhh..”.

CB: “Ja, precies. inderdaad als het BIT zal ik inderdaad dan ook jullie wens zijn om het uhh in ons rapportage systeem te verwerken. BIT is dan onderwerp van het OP, het OP staat in Qura bij ons uhh, om het die manier ingebed te krijgen. Of of wat gebeurd er daarna mee, hé je hebt uhh allebei de vragenlijst ingevuld, je gaat er in gesprek met elkaar over. Is er daarna nog iemand die toetst of het gebeurd is en wat er uit is gekomen en wat daarmee gedaan wordt?”.

Liesbeth: “Ja, het leukste zou zijn als het dan inderdaad gewoon een uhh rapportage zou komen van het gesprekje. En dat de lijsten ook bij de rapportage komen, zo van goh deze lijsten zijn ingevuld, dit is het een rapportage van het gesprekje daarna. Dat je het daarna ook verwerk in bijvoorbeeld ‘de beeldvorming’ van de cliënt vindt dit en dit wel fijn en dit niet en dit wel verwerkt in het geheel”.

CB: “Ja”.

Bo: “En eventueel kunt zeggen na een half jaartje van goh we nemen hem nog een keer af, buiten het BIT om”.

CB: “Ja”.

Bo: “Het is niet dat het perse in het BIT moet, maar we nemen het een keer los af en gaan we kijken of het misschien verbeterd is. Of allemaal erger geworden is of uhh..”.

CB: “Maar het zijn inderdaad ideeën die jullie nu hebben, maar nog niet in het format opgenomen ofzo uhh..”.

Liesbeth en Joyce: “Nee”.

Bo: “Wie hebben nog inderdaad uhh zijn bezig”.

Liesbeth: “Een soort van aanbevelingen en dan uhh ja..”.

CB: “Oké, duidelijk”.

Liesbeth: “Hebben jullie nog uhh vragen. Volgens mij heb ik ze allemaal”.

Joyce: “Ik heb ze allemaal al uhh gehad”.

Bo: “Nog eentje kan ik mij er bedenken”.

Joyce: “Stel hem maar”.

Iedereen lacht.

Bo: “Als je deze lijst een cijfer zou moeten geven, van 1 op 10 op bruikbaarheid/ vorm/ inhoud in zijn totaliteit, wat zou je hem dan geven? Gewoon zoals die er nu ligt”.

CB: “Zoals die er nu bij ligt zou ik op een 7 uitkomen en dan zit die 7 vooral in uhh uhh in de lay- out anders zou die hoger uitkomen”.

Wij: “Ja, mooi”.

CB: “Ja, ik zou hem kunnen gebruiken”.

Bijlage 11: 2de bijeenkomst Veghel

24-04-'14

CB = coördinerend begeleider. Dit is gedaan om de coördinerend begeleiders anoniem te houden.

Wij = de interviewers, Bo, Joyce en Liesbeth

Lange stilte om vragenlijst te bekijken.

Liesbeth: "Wat is jullie eerste indruk als je hem zo uuuh bekijkt?"

Korte stilte

CB1: "Ik vind de poppetjes vooral dramatisch."

(Er wordt gelachen)

CB3: "Ik vind die erg leuk."

CB1: "Ja, maar ik weet niet of die echt overkomt."

CB2: "Nee, Nou, ja, ik denk ook niet dat uuh dat ze zich serieus genomen voelen. Bij uuh, bij zo'n smilies. Ik weet het niet. Ik denk dat uh dat als je praat over onze kinderen, die kunnen prima met 1, 2, 3, 4, 5 omgaan bijvoorbeeld."

Wij: "Ja."

CB2: "En LVG is jullie doelgroep, dus"

Liesbeth: "Ja precies."

CB2: "Ik kan mij voorstellen dat hier kinderen denken, nou ja zeg, komen ze nou uh met smilies werken hier."

CB1: "Ja, ja maar dan ligt het ook aan."

CB2: "Ja jij bent natuurlijk voorstander van smilies."

Er wordt gelachen

CB2: "Jij gebruikt in elke zin smilies."

CB1: "Maar het is wel zo, heb je het dan over kinderen van 8 die vinden dit dus wel leuk, maar kinderen van 16, ja."

CB2: "Ja."

CB3: "De enige die dit leuk vind, hier zou vinden dat is (naar client).

CB1: "(naam client)."

CB3: "(naam client) ook, ja."

CB2: "Maar dat zijn geen LVG kinderen."

CB'ers: "Nee, nee."

Liesbeth: "Oke."

Korte stilte.

CB2: “Moet je, jullie moeten heel even ophelderen uhm, wat de opdracht was. Wat, wat het, wat de opdracht is.”

Liesbeth: “Voor jullie of voor ons?”

CB2: “Voor jullie, voor jullie.”

Liesbeth: “Ja, we hebben dan de JAS, dat was die vragenlijst van vorige keer.”

CB2: “Ja.”

Liesbeth: “En die is voor de uuh de jeugdzorg, voor de reguliere jeugdzorg.”

CB2: “Ja, en waar.”

Liesbeth: “Die gaan wij nou aanpassen voor de LVB doelgroep.”

CB2: “En om wat te scoren.”

Liesbeth: “De samenwerkingsrelatie tussen hulpverlener en client.”

CB2: “Ohja.”

CB3: “Uuhhm, dus even logica hoe, denk ik, de LVG uuh denkt.”

Wij: “Ja zeker, uhu.”

CB3: “Uuhm, als je, als ik zeg van ik mag mijn mening vertellen aan mijn begeleider, dan zou dat hetzelfde zijn als dat de mijn begeleider luistert naar mijn mening. Snap je?”

Wij: “Ja.”

CB3: “Ja, dat is eigenlijk lood om oud ijzer denk ik. Dat zou je één vraag moeten zijn.”

Liesbeth: “Ja.”

Bo: “Even kijken, welke is dat? Kunnen wij hem even aan.”

CB3: “10 en 11.”

Bo: “10 en 11, kunnen we hem heel even aankruisen.”

Korte stilte.

Bo: “Ohja, ja.”

Joyce: “Uhu, ja.”

Bo: “Klopt ja.”

Korte stilte.

CB3: “Ja, en inderdaad voor LVG zou je gewoon 1 tot en met 5 moeten gebruiken.”

Wij: “Ja.”

CB2: “En uhm, dat had ik volgens mij de vorige ook, en dat denk ik nou dan ook weer. Uhm, want het gaat steeds over mijn begeleider. Maar wie uuh, wie is zijn begeleider.

Als ik naar hier kijk, en ik denk naar alle woongroepen, hebben die kinderen 12 verschillende begeleiders, 12 mensen met wie ze iets moeten. En bij de één uuh hè, zou je misschien uh deze lijst uh, bij de ene begeleider hè alles scoort helemaal goed en bij de andere begeleider helemaal niet. Dus daar zou ik nog wel in puzzelen van hoe gaan we he, gaan we dan uit van één begeleider hè.”

Wij: “Ja.”

CB3: "Hoe ga je dat checken, ja."

Liesbeth: "Wel van één begeleider. Want anders dan kunnen ze niet invullen inderdaad wat jij zegt uuh."

CB2: "Nee."

Liesbeth: "Ja en we hebben hier dan ja naam begeleider."

CB2: "Maar heb je dan een objectief beeld, als je uitgaat van één begeleider."

Liesbeth: "Nee, dan zou je er meerdere keren in moeten vullen, van meerdere begeleiders."

CB3: "Hm."

CB1: "En dan?"

Liesbeth: "Nja nu is het zo dan alleen voor coördinerend begeleider bedoeld. Maar als je hem zou uuh in laten vullen voor meerdere begeleiders. Dan kan je kijken welke uh begeleidingsstijl ze uh het fijnste vinden, of het best bij hun past, en daar kan je dan uh op aansluiten. Eventueel."

CB2: "Hm."

Korte stilte.

CB2: "Ja, want dat is een beetje het risico wat je loopt als je voor uh voor, voor één persoon kiest."

Liesbeth: "Ja."

Korte stilte.

CB3: "Dat is dan niet inderdaad de realiteit, nee"

CB2: "Nee."

Korte stilte.

CB1: "Nee, want ze vinden ons allemaal aardig."

CB2: "Nee, de uitkomst daar van die zegt niet zoveel, snap je wat ik bedoel?"

Wij: "Ja."

CB2: "Die zegt wel, wel wat over de samenwerking tussen de client en de coördinerend begeleider maar uuhm, niet over de rest."

Wij: "uhu."

CB2: "Ze hebben vaak meer te maken met andere begeleiders als met ons."

Liesbeth: "Ja dat zeiden jullie de vorige keer ja, klopt."

CB'ers: "Ja."

CB2: "Ja, ik vind de vragen nu wel beter aansluiten hoor, als uuhm als de vorige lijst."

CB3: "Ja."

Wij: "Dat is fijn."

CB2 en 3: "Ja."

CB2: "Ja."

Korte stilte.

Liesbeth: “Denk je dat als de cliënten dit invullen, ze eerlijk durven te zeggen uuh bijvoorbeeld ik vind mijn begeleider aardig, als dat niet zo is, zouden ze dat ook in durven vullen?”

CB2: “Uhm. Misschien, ik weet niet of het handiger is zeg maar uhm, dat zit ik me nou ook te bedenken. Stel uuh er moet een client deze lijst invullen over (naam CB3), ik noem maar iets hoor. Dan kan het best lastig zijn als (naam CB3) die lijst met hem afneemt.”

CB3: “Hm jaja.”

CB2: “Of wil je hem via de computer doen of hoe wil je het doen?”

Liesbeth: “Ja, we zijn nog aan het kijken of dat we hem op de computer of gewoon uh zo doen. Maar uuhm het is wel de bedoeling dat uhm iemand inderdaad die vragenlijst geeft, maar wel dat ze hem helemaal alleen in kunnen vullen. Maar later moet er wel nog een gesprekje uuh over de vragenlijst. Van goh, ik zie hier dat jij hier helemaal niet mee eens, hoe komt dat. Wat kunnen we eraan doen om hem weer positiever te maken. Dus dat gesprekje moet wel gevoerd worden.”

CB2: “Jaja.”

CB1: “Door de begeleider over wie het gaat?”

Wij: “Ja.”

Joyce: “Ja, of.”

Liesbeth: “Ja, of als dat dus niet handig is door een andere begeleider. Want als je inderdaad zegt ze durven uh het zal moeilijk zijn om eerlijk te zijn tegenover de persoon zelf. Ja dan kan je ervoor kiezen om het een andere begeleider te laten doen.”

CB1: “Uhu.”

CB2: “Ja.”

Korte stilte.

CB2: “En weet je al of je hem dan is het BIT bijvoorbeeld toepast of een aparte vragenlijst of?”

Liesbeth: “Nee daar gaan we nog naar kijken.”

CB2: “Ja.”

Wij: “Ja.”

Korte stilte.

Joyce: “Ja, je zegt net de vragen de zien er nu wel goed uit. Zouden uh de cliënten deze vragen ook zelf kunnen beantwoorden? Alleen.”

Liesbeth: “Zonder hulp.”

Joyce: “Zonder hulp.”

CB2: “Uuhm. Ik denk dat 2 een moeilijke vraag is.”

CB1: “Ja maar, ja.”

Korte stilte.

Liesbeth: “En wat maakt dat, dat hij moeilijk is?”

CB3: "Is uh is niet concreet."

CB1: "Ja subjectief, dus niet objectief"

CB1: "Ja, en dat is ook ik vind mijn begeleider aardig dat is ook niet echt, dat is zo of dat is niet zo. Maar ik weet niet of dat echt."

CB2: "Ja en is dat nodig. Moeten ze hun begeleider aardig vinden."

CB3: "Ja."

CB1: "Ja, wat is aardig dan."

CB2: "Ja."

CB1: "En dat vind ik ook bij de vraag mijn ouders vinden mijn begeleider aardig. In hoeverre hebben hun daar zicht op, ja."

Liesbeth: "Ja, dat is meer hun beleving, hun ervaring denk ik ja."

CB3: "Ik denk dat hun, ja ik denk dat hun snel genoeg in de gaten krijgen of hun ouders iemand niet leuk vinden."

Bo: "En dat kan ook weer invloed hebben op de samenwerkingsrelatie. Doordat misschien de cliënt het overneemt, uitspraken overneemt of."

CB3: "Dat kan, uhu, ja."

Bo: "Ik zeg niet dat dat zo is, maar dat dat het zou wel kunnen, op het moment dat er spanningen."

CB1: "Ja, maar die andere, sommige vragen zijn heel erg op gevoel en sommige zijn gewoon feitelijk. Daar zit wel uh."

Liesbeth: "Ja precies, ja dat klopt."

Korte stilte.

Liesbeth: "Ja op die van het gevoel zou je dan in het gesprekje uh wat meer door moeten vragen om te weten wat ze nou eigenlijk bedoelen ermee ja."

CB1: "Ja."

CB3: "En zoals bijvoorbeeld (naam client) is ook LVG hè. Maar die leest bijvoorbeeld weer slecht. En die zou uh het niet alleen in kunnen vullen."

CB1 en 2: "Uhu."

CB2: "Nee."

Liesbeth: "Dan zou het voorgelezen moeten worden, of uh ja."

CB3: "Ja."

CB1: "De spraakfunctie op de computer."

CB2: "Ja."

Liesbeth: "Ja, ik wou zeggen volgens mij is er wel uh."

CB3: "Nou, misschien een idee."

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Als we het toch op de computer doen dan uh, dan uh wel met spraakfunctie inder-

daad.”

CB3: “Hatsiekiedee, precies ja. Ha.”

Wij: “Ja.”

Er wordt gelachen.

Liesbeth: “Kan die het toch alleen, nee.”

CB1: “Ja dan zou die het makkelijk alleen kunnen.”

CB3: “Ja.”

Korte stilte.

Liesbeth: “Ja.”

CB2: “En 17 uuh, vind ik ook geen goede vraag.”

CB3: “De woongroep voelt als mijn thuis.”

CB1: “Sommige jongeren hebben geen thuis, geen huis.”

CB2: “Nee, en ik vind ook thuis is nog altijd daar waar ze vandaan komen en niet hier.

CB3: “Thuis.”

Wij: “Nee.”

CB2: “Dan zou ik er iets van maken van uuh huiselijk of uuh ik weet niet, maar ik zal er nooit als.”

CB1: “Ik voel me fijn op de woongroep.”

CB3: “Ja maar als je je ergens, ik kan ook ergens zijn en dan voel ik me daar thuis. Dan voel ik me daar.”

CB2: “Ja maar zo zien hun dat, dat is”

CB3: “Neenee.”

Liesbeth: “Hun interpreteren thuis als echt thuis.”

CB3: “Thuis.”

CB2: “Thuis is thuis.”

Wij: “Ja.”

CB1: “Misschien zouden jullie ook nog iets met het woord ouders kunnen doen, toch? Want hier staat bijvoorbeeld geen uh.”

Liesbeth: “Ja voor als ze geen uh ja.”

CB3: “Ja, maar goed, dan uuh als je weet dat iemand geen ouders heeft dan zou je nog kunnen zeggen nou vraag 18 mag je overslaan.”

CB1: “Of doe daar maar de voogd of.”

CB3: “Ja precies, ja. Maar uh die vraag 17 zou je dan weg kunnen laten. Want vraag 16 vraagt ook al ik vind het fijn op de woongroep. Als het fijn is dan is het uh.”

Wij: “Ja.”

Liesbeth: “Scheelt ook weer een vraag he.”

CB3: “Ja.”

CB1: "We zullen ze wel eens even uitdunnen."

Er wordt gelachen.

CB3: "Dan blijft er één vraag over."

Bo: "Maar soms zit je er zelf ook zo in, dan heb je soms ben je ook, ja dan zit je er zelf zo in en dan denk je ohja dat en dat nog. En dan heb je inderdaad niet meer door dat het soms een beetje dubbelop is."

CB3: "Ja, ja, ja."

Liesbeth: "Dus dat is wel fijn."

Joyce: "Ja."

CB2: "Ja."

CB3: "Ja. Dus dat zijn er maar een paar, verbeterpuntjes, hè."

Wij: "Ja."

CB3: *Licht.*

Bo: "Ja, dan hebben we er nog één."

Liesbeth: "En de lay out zo, dus per vraag steeds de antwoordmogelijkheden? Ja de antwoordmogelijkheden zelf, de smilies enzo kan dan nog aangepast worden. Maar wel per vraag de antwoordmogelijkheden uh is dat uh."

CB3: "Het is overzichtelijker, zie je wel duidelijk."

Liesbeth: "Ja, oke."

CB3: "Ja."

Liesbeth: "Mooi."

Korte stilte.

CB3: "Maar ik zou zeker iets doen met die mogelijkheid om eventueel uh met spraak dingetjes te doen."

Liesbeth: "Ja inderdaad."

CB3: "Er zijn zat LVG die niet kunnen lezen."

Joyce: "Ja."

Liesbeth: "Ja. Dat is zeker een goede ja."

Bo: "Ja."

Liesbeth: "Even kijken, volgens mij hebben we dan best veel uh."

Korte stilte.

Joyce: "Ja volgens mij hebben we het wel he."

Bo: "Ja."

Liesbeth: "Hebben jullie nog andere punten die nog niet uh benoemd zijn?"

Korte stilte.

CB1: "Nee."

Er wordt gelachen.

Liesbeth: “Nee? Oke uhm. Zie je jezelf deze lijst, met nog wat kleine aanpassingen, gebruiken bij uuh de LVB doelgroep?”

CB2: “Nou uhm.”

CB3: “Daar hebben we de vorige keer ook al iets over gezegd.”

CB2: “Ja.”

CB3: “Hè, naar aanleiding van zoveel.”

Liesbeth: “Ja weer een extra lijstje en dergelijke he.”

CB1: “Maar als die gekoppeld kan worden aan de BIT dat het dan.”

CB3: “Ja precies dan wordt het één keer in het jaar.”

CB2: “Maar dan moet je wel gaan kijken of je, of de dubbele vragen eruit gaan. Want er zijn natuurlijk vragen die overeen komen met het BIT. Die moeten er dan gewoon uitlaten anders wordt het veelste veel.”

Wij: “Ja, uhu.”

CB2: “Ik zou dan vooral de vragen gebruiken uhm, uh hier bij die werkdoelen zeg maar. Want dat mis je nu echt in de BIT.”

CB1 en 3: “Ja.”

CB2: “Maar ook de, de, uh sommige dingen wel maar uhm de meeste dingen die gaan over uuh ik ben tevreden over eten en drinken, ik ben tevreden over vrije tijd. Dus dat heeft niks met de samenwerking.”

CB2: “Nee.”

CB3: “Nee, dus wat dat betreft zijn die vragen, is dat wel goed om te vragen.”

Wij: “Ja.”

CB2: “Ja, ja alleen moet je het dan niet zo uitgebreid doen, denk ik, want zou het echt wat kleiner moeten.”

CB3: “Ja.”

Wij: “Ja.”

Liesbeth: “Je zei inderdaad al, een kopje vijf uh ja.”

CB2: “Kopje samenwerking, drie vragen erin en kopje uuh werkdoelen, drie vragen erin. Klaar.”

Liesbeth: “Ja, dat is wel een goede inderdaad, twee kopjes inderdaad. Werkdoelen en, ja.”

Joyce: “Ja, werkdoelen en samenwerking.”

Bo: “Ja.”

CB2: “Ja.”

CB3: “En dan is het inderdaad één keer in het jaar, en dan is dat ook.”

CB1 en 2: “Ja.”

Korte stilte.

CB2: “Want ik merk nu, ik heb hem van het weekend afgenomen die BIT, bij (naam client),

maare.”

Liesbeth: “Kost veel tijd of niet.”

CB2: “Nou, zoveel, dan gaat de concentratie eraf en dan uh.”

CB3: “Hm.”

CB2: “En dan duurt het eigenlijk, nu al bijna te lang voor uh sommige kinderen.”

CB3: “Ja.”

Liesbeth: “Ja zeker, dat geloof ik goed.”

Joyce: “En heb je gelijk alle ook uh besproken of is dat dan in delen.”

CB2: “Ja, nee dat doe ik in één keer want uh (*lacht*) we hebben vaak al niet zoveel tijd. En plus kinderen zoeken dat ook niet altijd om uh daarvoor tijd vrij te maken.”

CB3: “Dan is het alweer. Heb ik toch pas gedaan.”

Er wordt gelachen.

CB2: “Ja.”

Liesbeth: “Nee dit zijn weer andere vragen.”

Er wordt gelachen.

CB1: “Help.”

CB3: “Ja.”

Liesbeth: “Ja als het dan in één keer dan uh is het zeker een lange zit ja. En uuh welk cijfer zouden jullie deze uh lijst geven?”

Korte stilte.

CB2: “Zoals die hier nu ligt.”

Wij: “Ja, uhu.”

CB3: “Voor de LVG zou ik zeggen een 5. Als het was voor uuh kinderen, mensen met een laag dan zou ik zeggen, dan een 7.

Liesbeth: “Lager niveau, en dan door de smilies zeg maar.”

CB3: “Ja, ja.”

Joyce: “Oke.”

CB2: “Dus, een 6 gemiddeld.”

Er wordt gelachen.

CB1: “Ja, vind ik ook.”

Korte stilte.

Bo: “Ja, zou ook wat zijn als we gelijk een 10 zouden halen he.”

Er wordt gelachen

Liesbeth: “We moeten hem nog een keer verbeteren dus uh.”

CB1: “Hadden jullie dat verwacht.”

Wij: “Nee.”

CB1: “Als je verwacht.”

CB3: "Dan wordt je teleurgesteld."

Wij: "Nee."

Liesbeth: "We moeten hem nog een keer verbeteren dus uuh. Het is nog geen eindproduct, dus hoeft ook nog niet."

Bo: "Is nog concept versie."

CB2: "Ja."

Samen Sterk!

Bijlage 12: 2de Bijeenkomst Nijmegen

Bo: "Iedereen uhh even een uhh.. ja helaas kleurloos kopietje. Bij sommige zit er wat in gekriebeld, ergens is er eentje daar staat wat ingekriebeld".

CB2: "Ziet er meteen heel anders uit".

CB1: "Ja".

CB 3: "Is leuk".

Iedereen lacht.

CB1: "Is echt al beter."

Joyce: "Misschien een eerste indruk is die nu wel uhh beter aangepast op het niveau van de cliënten?"

CB3: "Het is meteen een stuk sprekender zeg maar.. Niet als zo'n saaie lijst, dat is het eerste gevoel en dan hebben we amper gelezen wat er staat".

CB1 en 2: "Ja".

Bo en Joyce: "Ja".

Bo en Joyce lachen.

CB2: "Het kan voor sommige ook weer net té kinderachtig zijn, maar eigenlijk wel net precies op niveau zijn dan".

CB 1: "Ja".

Joyce: "Ja".

CB2: "Dat ligt ook een beetje wat hun vinden en welk niveau ze echt zijn zeg maar.."

Joyce: "Ja".

CB3: "Ligt ook aan op welk moment van de dag hé, of ze blij zijn of niet..".

CB 2: "Ook nog".

De CB'ers zijn de vragenlijst een korte tijd aan het doorkijken en bladeren.

CB 2: "Ja, het is echt meteen helemaal anders".

CB1: "Ja".

CB 3: "Vind ik ook".

Joyce: "Wat vinden jullie van de vraagstelling?"

CB 2: "Vragen die ik zelf zou kunnen stellen".

CB1: "Ja".

CB1: "Alleen uhh vraag 13, 14, 15 zeg maar.. Met de leerdoelen werken uhm.. misschien ik zou er eerder van maken 'ik weet uhh wat ik wil leren of waar ik aan wil werken' zo zeg maar denk ik".

Joyce: "Oké, dus eigenlijk dat het woord 'doelen' helemaal weg moet en gewoon 'ik weet waar ik aan wil werken'?"

CB1: "Ja of ik weet wat ik wil leren denk ik".

CB3: "Ik mag meedenken bij wat ik wil leren".

Joyce: "Oké".

CB2: "Dat is denk ik net weer anders. Ik zou ze zo wel stellen zeg maar..".

CB1: "Ja".

CB2: "Maar zo zou ik het bij (namen cliënten) niet doen zeg maar".

CB1: "Gewoon wat je wil leren".

CB2: "En bij (naam cliënt) ook niet en dat is zeg maar wel het niveau".

Iedereen lacht.

CB2: "En dan is het wel een groot verschil of je het woord 'leerdoelen' gebruikt of niet".

Joyce: "Ja".

CB3: "Leerdoelen is ook een woord wat wij gebruiken, want dat hoort zeg maar".

Joyce: "Ja, ja".

CB2: "Omdat iedereen dat graag wil".

CB3: "Terwijl het er eigenlijk gewoon om gaat wat ze willen leren en wat er in de toekomst nog haalbaar is voor ze".

Bo en Joyce: "Ja".

CB3: "Tenminste aan mij wordt wel is door de kinderen gevraagd van 'wat denk je wat ik nog allemaal kan leren voor later'. Dat klinkt heel anders als we gaan een doel maken en daar ga je aan werken".

Bo: "Ja".

CB2: "Dan wordt het vaak ook heel groot voor en dan moet het ook prestatie gericht en dan moet je dat ook behalen. Terwijl als je iets wil leren, hebben ze allemaal geleerd dat je fouten mag maken".

CB3: "Dan mag dat".

Joyce en Bo: "Ja, precies".

Joyce: "Goede tip".

Bo: "Want we hebben nu ook met uhh.. Ja we hebben eigenlijk ja het is geen, maar het zijn meer stellingen. Denken jullie dat dat wel passend is dat dat wel uhh..".

CB1, 2 en 3: "Ja".

CB1: "Vooral dat je uiteindelijk aan de hand hiervan nog een gesprek aan gaat, dan zijn stellingen altijd goed".

CB3: "Ja".

Bo: "Oké".

CB3: "Ik vind vraag 17 ook 'de woongroep voelt als mijn thuis' ik vind het woord 'thuis' dan een beetje tricky".

Bo: "Ja".

CB2: "Ik vind het juist wel goed om daar het gesprek over aan te gaan".

CB3: "Ja".

CB2: "Misschien moet er dan staan 'ook' als mijn thuis".

CB1: "Of je zou ervan moeten maken 'ik heb mijn plek gevonden op de woongroep', maar dat is wel wat anders als thuis voelen natuurlijk".

CB2: "Ja".

CB3: "En dat is wat jij de vorige keer ook zei van er zijn een aantal kinderen die gaan zich nooit thuis voelen, die willen dat niet. Of die zien de groep niet als hun thuis".

Bo: "Hmm hmm".

CB3: "Maar dat wil niet zeggen dat je hem dan weg moet laten".

Joyce: "Hmm hmm".

CB1: "Nee".

Joyce: "Maar zal het wel een punt zijn waarvan je denkt nou het is wel juist goed om over in gesprek te gaan?"

CB3: "Ja ik denk je plek hebben en je veilig voelen en dat is zeker belangrijk".

CB1: "Dat is zeker waar".

CB2: "Het kan nog niet je thuis zijn, maar wel je eigen plekje zeg maar.. En waar je je veilig voelt. Ik denk dat dat zeg maar samen hangt met vraag 16".

CB1: "Ja dat denk ik ook".

CB2: "Ik vind het fijn op de woongroep zeg maar.. En daar vind ik het mooi dat daar niet staat 'ik vind het fijn thuis'".

CB 1 en 3: "Ja".

Joyce: "Hmm hmm".

CB2: "Want daar maken we nu dus een heel duidelijk onderscheid. Oké, het is voor jou nog steeds de woongroep vind je het dan wel fijn. Maar voelt die woongroep dan ook al thuis".

CB3: "Dat is wel een verschil".

CB2: "Dus dat is daarin wel oké zeg maar..".

CB1: "Ja".

CB2: "En ik denk als je daar het gesprek over aan gaat dat je ook aan de jongere kan zeggen van 'oké, het hoeft ook niet je thuis te zijn'. Want oké voor jou is thuis bij papa en mama".

Joyce en Bo: "Hmm hmm".

CB3: "Prima ook".

CB2: "Ja".

Joyce: "En het uhh woordgebruik op zich".

CB3: "Is duidelijk".

CB2: "Ja, heel passend vind ik het".

CB1: "Ja, vind ik ook".

CB3: "Er staan ook geen gekke dingen in".

CB2: "Jullie hebben goed geluisterd naar wat we de vorige keer hebben gezegd".

Iedereen lacht.

Bo: "Gelukkig".

Joyce: "En als we dan terug komen op uhh hé je zegt net als ze het niet fijn vinden op de woongroep is het ook goed. Zouden de cliënten deze lijst ook uhm, nouja eerlijk durven invullen? Het is dan de bedoeling dat ze het zonder jullie hulp kunnen, zouden ze het dan ook eerlijk kunnen invullen?"

CB1: "Zoals ze zich op dat moment voelen wel zeg maar".

CB2: "Ja dat denk ik ook wel".

CB3: "Ja en ze zijn wel heel puur zeg maar".

CB1: "En vooral zo'n lijst is natuurlijk ook.. Als ze die alleen invullen zonder ons dan mogen ze ook neerzetten wat ze willen dan zit er niemand bij die kijkt wat ze invullen".

Joyce: "Ja".

CB3: "Ja, denk ik ook".

CB2: "En ik denk dat ze allemaal bekend zijn met deze gezichten dat denk ik ook wel".

Bo: "En zouden ze ook, want uiteindelijk is het natuurlijk de bedoeling dat ze aan de hand van die lijst wordt dan de uhh.. het gesprek aan gegaan. Is dat dan niet confronterend? Stel dat ze hem helemaal eerlijk hebben ingevuld, dat kan voor sommige misschien dan confronterend zijn. Of zouden ze ondanks dat ze weten dat er nog een gesprek op volgt dan nog steeds eerlijk durven in te vullen?"

CB3: "Ja, dat denk ik wel. En ik denk dat het dan aan ons is om het goed in te steken zeg maar..".

CB 1 en 2: "Ja".

CB3: "Als je begint van nou.. wat hebben jullie nou over mij uhh..".

CB2: "Nou, hier klopt helemaal niets van".

Iedereen lacht.

CB3: "Ja, dat denk ik wel. En ik denk ook dat ze het gewend zijn dat er over dingen gesproken wordt en terug gekomen wordt zeg maar..".

Joyce: "En zie je het dan ook als meerwaarde, ook voor jezelf, dat uhh dat ze daar dan uhh. Nou ze koppelen eigenlijk terug op hoe jij begeleidt dan".

CB3: "Ja, ik vind dat wel een meerwaarde. Dan kun je er ook wat mee".

CB1: "Ja".

CB2: "Ik zit nog even te denken of langs het BIT zeg maar. Het zijn dan net andere vragen zeg maar..".

CB3: “Dat is het dan ook, want daar had (opdrachtgever) over een tijdje geleden. Ook omdat wij eigenlijk nog een opdracht hebben hé in deze hoek. En toen begreep ik van (opdrachtgever) dat het eigenlijk ergens ingevoegd moet gaan worden zeg maar..”.

Joyce: “Klopt”.

CB3: “Of onderdeel moet worden van..”.

Joyce: “Ja”.

CB: “En dan ben ik wel benieuwd hoe jullie dat gaan doen”.

Bo: “Dat zijn we ook nog aan het zoeken”.

Joyce: “Ja, dat zijn we ook nog aan het uhh nog druk naar aan het kijken hoe we dit uhh nou- ja gaan invoegen in het BIT. We zaten zelf te denken, want jullie hebben allemaal kopjes dan met ‘psychisch welbevinden’ en zo. Wij zitten dan bijvoorbeeld te denken aan het kopje ‘samenwerking’ en dat we daar dan deze vragen onder zetten. Dat het wel één geheel blijft alleen het is niet met, want jullie beantwoorden het BIT met 1,2,3,4,5 en dit is dan uhh.. ja met die smileys erbij.

CB2: “Van mij mag het hele BIT in smileys zijn. 1,2,3,4,5 zegt niets, voor onze kinderen niet

CB1: “Ja”

CB3: “Andere discussie denk ik”.

Iedereen lacht.

CB2: “We printen het BIT wel uit en zeggen ‘gebruik deze maar’.

CB3: “Dus dan heeft het wel een meerwaarde, maar ik ben er nog steeds voor om zo min mogelijk lijsten te hebben zeg maar..”.

Joyce: “Ja, dat is begrijpelijk”.

CB2: “Maar ik denk dat het wel andere vragen zijn als dat er in het BIT staan

CB1 en 3: “Ja, dat denk ik ook”.

Joyce: “En kijk het zegt niet dat je zo’n lijst uhh.. dat ze dat in één keer moeten invullen natuurlijk. Je kan ook zeggen we doen het in 2 of 3 keer, het is niet dat ze moeten gaan zitten en die vragen invullen hé?! Want het moet maar af zijn dat moet de bedoeling niet zijn”.

CB3: “Maar dit is dan wel het stuk dat ze eigenlijk alleen moeten doen, terwijl de rest van het BIT samen wordt gedaan zeg maar.. Dus dan moet je wel een uhh een goede handleiding hebben”.

Joyce: “Ja, dat is ook feedback wat we terug hebben gekregen hé goh uhh .. maak er een kleine handleiding bij van hoe gaan we dat aanpakken samen met het BIT”.

Bo: “Ja, hoe zet je dat dan in”.

Joyce: “Ja en eventueel als je hierna het gesprek aangaat, wat zijn dan eventueel verdiepende vragen die we kunnen stellen bij een aantal van deze vragen. Om achter de gevoelens van de cliënt te komen en waarom ze dat ingevuld hebben”.

CB3: “Ja”.

CB2: “En uiteindelijk betekend het niet dat er altijd iets aan gedaan kan worden, want uhh ik denk dat dat wel belangrijk is om ergens mee te nemen”.

Bo en Joyce: “Ja”.

Joyce: “Geen antwoord is fout en dat is ook belangrijk om mee te nemen”.

CB2: “Ja en ik bedoel ook aan de andere kant kunnen cliënten dan verwachtingen krijgen van het invullen van zo’n vragenlijst, dat daar dus dan ook per direct iets aan gedaan wordt zeg maar. Bijvoorbeeld mijn dromen zijn om miljonair te worden is dat niet gelijk waar zeg maar..

Iedereen lacht

Bo en Joyce: “Nee”.

CB2: “Deze verwachtingen kun je wel creëren bij deze cliënten door zo’n vragenlijst “.

CB3: “Ook dat ze denken dat wij zelf ineens dan helemaal uhh anders gaan werken”.

Bo: “Ja, en dat is dan wel fijn om in zo’n gesprek daarna aan de hand van die lijsten inderdaad uit te leggen van goh.. het is nou niet dat we 180 graden om gaan draaien . Korte stilte.. En als jullie nu kijken naar de hele vorm op zich. Dus en met plaatsjes zo ertussen en hoe die zeg maar nu ..”.

Joyce: “De hoeveelheid vragen..”.

CB1: “De voorkant vond ik heel overzichtelijk en toen maakte ik hem open en toen dacht ik wel, het zijn wel heel veel smileys zeg maar..Uhm, ik weet niet wat andere opties. Misschien met kolommen met daarboven de smileys en dan een kruisje in de kolom. Ik kan me voorstellen als we dit zo geven het zijn niet heel veel vragen, maar het lijkt wel heel veel zeg maar..”.

Bo: “Ja”.

CB2: “Ja, of eerst als je hem de smileys hierachter zet en dan alle vragen. Ik vond het eerste oogopzicht ook, maar hoe vaker ik ernaar kijk hoe meer het wordt”.

CB3: “Alleen hun kijken maar één keer”.

CB2: “Nou als het goed is niet en wordt het vaker als één keer bekeken”.

Iedereen lacht.

Joyce: “Dus jullie zeggen net zoiets als uhh de JAS hiervoor zeg maar.. Die had dan de schaalvragen erboven maar dan de smileys bovenin”.

CB1: “Ja is misschien wel het testen waard en kijken hoe dat eruit ziet”.

Joyce: “Ja”.

CB3: “Of je dan ook het overzicht houdt zeg maar..”.

CB1: “Ja, want dit nu is wel super overzichtelijk dat er echt per vraag een antwoord kunnen invullen. En dat is dan wel echt goed “.

Bijlage 13: Bijeenkomst NSO Nijmegen

CB: "Ik lees hem vast een beetje door hoor."

Liesbeth: "Ja hoor."

CB: "Ja, met die picto's is wel een stuk duidelijker inderdaad dan wat hier stond."

Liesbeth: "Ja."

CB: "En vooral dat niet oneens, niet eens dat is best wel lastig. En dat hebben jullie veranderd in ik weet het niet. Dus dat is wel, wel makkelijker."

Liesbeth: "En er zullen wat vragen staan over de woongroep. Dat is ook gericht voor de intramurale zorg nog. Dus die vragen kan je even overheen lezen. Dat uh is voor hier niet uuh."

Joyce: "Van toepassing."

CB: "Oké. Ja."

Korte stilte.

CB: "Ik denk wel dat uuh bij dingen als 'mijn mening' zeg maar."

Liesbeth: "uhu."

CB: "Dat een deel van de zaterdag kinderen zouden dat wel begrijpen en een deel zou dat ook best wel moeilijk vinden. Wat dat inhoud dan. Dus dat, dat zou dan bij de vragenlijst toegelicht moeten worden."

Liesbeth: "Dus wat hun mening is zeg maar. En wat dat betekend."

CB: "Ja, wat dat betekend."

Liesbeth: "Ja."

CB: "En oplossingen denk ik wel dat ze redelijk kunnen. Dat begrijpen ze op zich wel. Werkdoelen weten ze helemaal niet wat ze, die had ik volgens mij hier ook op staan."

Liesbeth: "Oké, ja."

Joyce: "Maar dat communiceren, dat wordt ook niet gecommuniceerd met uh de kinderen."

CB: "Uuh ja als ze boven de 12 zijn uh.. Ik leg het altijd wel uit dat ze een werkdoel hebben. Dus bijvoorbeeld uh de op de zaterdag is dat natuurlijk wel een stuk minder want dan komen ze maar één keer in de veertien dagen zo ongeveer. Dus dan is het meer van nou ik kan mij uh vermaken of ik kan iets leuks bedenken, ik kan kiezen. Dat soort dingen, dan leg ik gewoon echt specifiek het doel uit van goh wat vind jij belangrijk en mama vindt het belangrijk dat je dat leert. Dus dat je zelf je boterham leert smeren. En dan noem ik het niet als werkdoel. Omdat dat het hele moeilijke term is."

Liesbeth: "Ja, ja precies."

Joyce: "Ja."

Liesbeth: “Het is meer leren dan.”

CB: “Ja, van wat wil jij leren?”

Liesbeth: “Ja.”

CB: “En ik denk in die zin dat ze dat dan misschien nog wel weten, al vergeten ze het met-
een weer als je het ze verteld.”

Er wordt gelachen.

CB: “Nou ja inderdaad, ik vind het fijn op de woongroep. Ja maar op zich is dat wel een, ik
weet niet of dat ze het echt als woongroep zien trouwens, of dat ze het echt als thuis zien.
En dat heb jij wel, hebben jullie wel gevraagd inderdaad.”

Liesbeth: “Ja.”

Korte stilte.

CB: “Uhm.. Sommige zinnen zijn nog wat lang. Denk ik. Hoewel ze het wel zouden begrijpen
als je het vertelt. En gezellig is ook best een lastig woord. Misschien dat ze het wel kunnen.
Dat zou je gewoon uit moeten proberen. Want hebben jullie het al geprobeerd bij kinderen
of?”

Liesbeth: “Uh, nee.”

Joyce: “Nee.”

Liesbeth: “Het was wel de bedoeling om bij cliënten ook te kijken wat die van de vragenlijst
uh snapte en vonden zeg maar.”

CB: “uhu.”

Liesbeth: “Alleen uuh hier moesten we toestemming voor krijgen van de commissie van uh
Kleur uit zeg maar.”

CB: “Ja.”

Liesbeth: “En uuh, nou hadden we heel onze onderzoeksopzet enzo opgestuurd, en die von-
den ze op zich wel oké. Alleen moest er nog een of andere test bij voordat we echt met cliën-
ten in gesprek mochten en dat duurde allemaal te lang. Dus daar was geen tijd meer voor.

CB: “Oh oké. Ow jammer, ow dat is wel jammer.”

Liesbeth: “Dus wellicht een vervolg uh onderzoek voor de andere studenten die uh kunnen
kijken wat cliënten uh, ja.”

CB: “Ja, mijn ouders dat kan ook nog wel, met name bij de woon kinderen, een best wel
moeilijke reactie opleveren. Want sommige hebben maar één ouder of geen ouders meer of
helemaal geen contact meer met de ouders.”

Joyce: “uhu.”

Liesbeth: “Oké, ja”

CB: “Dat is wat ik mee zou nemen. Dat het best wel voor sommige kinderen heel heftig zou
zijn als dat gevraagd wordt.”

Liesbeth: “Ja.”

CB: "Wij hebben bijvoorbeeld op de zaterdag een meisje wiens moeder terminaal ziek is dus die vind dat soort vragen, wij vermijden die nu."

Joyce: "Ja."

CB: "Tenzij ze erover begint natuurlijk."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Maar wij vragen nooit aan haar 'hoe is het met je moeder'.

Liesbeth: "Ja."

CB: "Want daar wil ze niet over praten. Dus dat zou, ja, dat is nog wel iets uh

Liesbeth: "Dus dan zouden ze gelijk uh."

CB: "Ja, dat en ik denk, verwacht bij, ik ken een aantal kinderen op de woongroep hier bijvoorbeeld, dat dat wel een heftige vraag misschien zal zijn. Ook omdat niet altijd ouders contact hebben met uh het woonhuis."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Zeker als ze echt uit huis geplaatst zijn uh vanwege mishandeling en dergelijke."

Liesbeth: "Ohja."

CB: "Maar ik vind uh ja ik had ook de punten die ik hier had. Even kijken. Want hier stond ook bijvoorbeeld 'het, het klikt tussen mij en mijn hulpverlener' vind ik heel vaag. Dus dat hebben jullie goed veranderd."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Het zijn wel allemaal heel uh suggestieve vragen. Zijn jullie niet bang voor uh."

Liesbeth: "Ja, het zijn stellingen."

Joyce: "Ja."

CB: "Ja, zijn jullie er niet bang voor dat kinderen sociaal wenselijk gaan antwoorden dan."

Liesbeth: "Ja is een mogelijkheid ja, inderdaad."

Joyce: "Ja."

Liesbeth: "En als we het in een vraagvorm stellen? Dus als je kijkt bijvoorbeeld naar die eerste vraag 'ik vind mijn begeleider aardig'. Als je daarvan maakt uuhm."

CB: "Ja dat ze.."

Liesbeth: "Ja als je daar een vraag van, van zou maken?"

CB: "uuh, hoe vind, hoe vind."

Liesbeth: "Ja, dan staat er een vraagtek, ja."

CB: "Ja, het is lastig. Hoe vind je je begeleiders"

Liesbeth: "Ja, vind je je begeleider aardig?"

CB: "Ja."

Liesbeth: "Dat is al meer een vraag, maar zou dan het sociaal wenselijke minder worden of."

CB: "Ik denk dat je dan eerder uh een open vraag zou moeten doen. Dus ik uuh hoe vind je je begeleider? En ik weet niet of dat ze daar antwoord op kunnen geven. Maar ik denk als je

deze doet, bijvoorbeeld, en je zegt erbij ik vind mijn begeleider niet aardig, dan ben ik benieuwd of dat ze hetzelfde antwoord gaan geven.

Liesbeth: "Ja."

CB: "Want dat, dat is wel."

Joyce: "Dus eigenlijk zou de vraag twee keer gesteld moeten worden, moeten worden, uuh met een andere vraag erbij uhm bijvoorbeeld ja."

CB: "Ja, of net heel, uh ja ik vind mijn begeleider niet aardig, en waarschijnlijk als je die een beetje halverwege zet, weten ze niet meer wat ze daar geantwoord hebben. Dan kan je het controleren."

Joyce: "uhu."

CB: "Dus een soort van controle vraag altijd erin stelt. Omdat je anders, ja ik weet niet of dat ze het doen, maar ik denk dat je wel kans loopt op sociaal wenselijke antwoorden."

Wij: "Ja."

CB: "En dit gaat over één specifieke begeleider denk ik hè?"

Joyce: "Ja."

Liesbeth: "Ja, ja want misschien vind je de een wel aardig en de andere niet dus als het voor meerdere dan uh."

CB: "Ja, ja, en dan doen jullie per begeleider uhm invullen."

Joyce: "Nja."

Liesbeth: "Uh, ja het idee is nou voor alleen de uh coördinerend begeleider. En uh ja, anders is het gewoon heel veel werk zeg maar."

CB: "Ja."

Liesbeth: "Maar uh, er is al meer aangegeven ook inderdaad van, ja de andere begeleiders werken ook met de cliënt en die hebben ook heel veel invloed dus, ja, het zou voor meerdere kunnen."

CB: "Ja, ja en sommige kinderen zien hun coördinerend begeleider veel verder weg staan van ze dan een, iemand anders."

Liesbeth: "Ja, precies, ja."

CB: "Wij hebben bijvoorbeeld maatjes, ja, bij ons zitten de kinderen aan een maatje vast gekoppeld op zaterdag."

Wij: "Ja."

CB: "Dus die zouden dan beter met dat maatje uh."

Liesbeth: "Ja, precies."

CB: "Ja, maar verder vind ik hem wel echt uh een stuk verbeterd inderdaad. En met oplossen, ik dacht ja, het is, die was echt te moeilijk. Ik vraag me, ik vraag me behoud af, ja normaal niveau is ook tussen de 12 en de 18 hè?" (*Over de JAS*)

Liesbeth: "Ja."

CB: "Ja, dan kan dit wel."

Joyce: "En wat vind je van het aantal vragen?"

CB: "Uhm, ik vind niet, even kijken hoeveel zijn het er. Het valt wel mee volgens mij. Dit waren er, dit was er maar één meer, maar ik denk dat dit aantal op zich.. Ik denk dat dit aantal vragen wel uh behaalbaar is. Maar wel als je het inderdaad voorleest en niet dat ze het zelf moeten invullen, want dan haken ze qua concentratie bij vraag vier af denk ik."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Sowieso het woord begeleider, dat krijgen ze niet gelezen. We hebben wel een paar hoger niveau maar die kunnen die woorden ook niet lezen."

Liesbeth: "Het is gewoon een te lang woord of."

CB: "Ja, ja een heel moeilijk woord, met die ei enzo."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Je zou als je het zelf zou willen laten lezen, omdat het dan minder misschien sociaal wenselijk zou kunnen zijn, dan zou ik gewoon de, de belangrijkste woorden meer onderstrepen zodat die het beste opvallen."

Wij: "uhu."

CB: "Maar ik zou hem sowieso proberen eerst voor te lezen."

Wij: "Ja."

CB: "Maar ik vind dit er echt een stuk beter eruitzien, dus"

Liesbeth: "Oké, mooi."

Joyce: "Fijn."

Liesbeth: "Fijn ja."

CB: "Ja, en zijn er nog dingen die jullie uh willen weten?"

Liesbeth: "Ik zit even te kijken, want je hebt al best veel gezegd."

Joyce: "Ja."

Liesbeth: "hmmm."

Korte stilte.

Liesbeth: "Ja kunnen ze genoeg vertellen over de, wat ze van de begeleider vinden. Of mis je nog iets in de vragen, wat jij belangrijk vindt in de samenwerking?"

CB: "uhm."

Korte stilte.

CB: "Wat ik uhm, maar goed op zich komt dat wel aan bod, maar wat veel kinderen bij ons uhm ook gewoon wel eens, die gaan dan heel erg schreeuwen en als je dan zegt ik zie jou, dan houdt het op. Maar op zich uuh, jullie hebben wel 'mijn begeleider weet wat ik leuk vind'. Dat misschien dat je meer kan nog eventueel een vraag kan, zou kunnen toevoegen over van 'mijn begeleider houdt mij in de gaten' of 'die ziet mij regel, goed weet je wel of regelmatig. Dat, dat er echt letterlijk contact is."

Liesbeth: "Ja."

CB: "Vooral kinderen die heel hard schreeuwen, die, die schreeuwen gewoon letterlijk om jou aandacht dan. En als je dan echt zegt van nou ik zie jou, wat is er aan de hand, dan is het ook klaar."

Joyce: "Uhu, ja."

CB: "Dat zou het enige zijn, maar op zich zijn de verder, de andere punten, ik denk dat ze niet eens zoveel over nadenken over wat hun begeleider allemaal doet."

Liesbeth: "Nee."

CB: "Waarschijnlijk denken ze nou die zet alleen maar koffie en."

Er wordt gelachen.

CB: "En die wast af ofzo voor mij en misschien dat die mijn brood smeert als ik geluk heb, een dagje."

Liesbeth: "Ja, als je geluk hebt, ja."

Korte stilte.

CB: "Ja, ik denk dat dat uh."

Joyce: "En hoe vind je dat er een lijst ingevuld wordt over uhm over jullie samenwerking?"

CB: "Ik denk dat dat heel goed is, als begeleider, dat uh, dat je terugkoppeling krijgt vanuit de kinderen. Want dan kijk wij kunnen wel allemaal denken dat we het heel goed doen, maar misschien heeft een kind net iets anders nodig en geeft hij dat juist aan. Stel dat ik denk van nou dat kind vind mij heel aardig maar dat blijkt helemaal niet zo te zijn, dan weet ik ook dat ik daarop iets aan kan passen. Dus ik denk dat je het uh alleen maar als voordeel moet zien, als begeleider zelf. Ik denk dat je er heel veel van kan leren en misschien heeft hij wel veel meer mening dat dat hij geeft, dus. Ik denk niet dat alle kinderen zomaar hun mening vertellen of zeggen van uh, goh uh, uh, (eigen naam) we hadden het laatst dat ik mijn eigen brood ging smeren, maar uh ik vind het helemaal niet goed gaan. Dat zullen ze nooit zelf doen. En misschien juist doordat ze zoiets gaan doen, zo'n vragenlijst gaan invullen, dat ze zelf ook meer gaan nadenken, van goh hoe gaat dat dan en wat vind ik ervan. Vind ik het wel fijn om hier te komen, of juist niet. Dus ik denk dat dat zelfs een eye opener kan zijn, voor begeleiders."

Wij: "Ja."

Liesbeth: "Oké, fijn. En uh, ja jij zegt dan als ze voorgelezen worden zeg maar, uh kunnen ze hem als je gewoon alleen de vragen voorleest, kunnen ze dan wel overal antwoord op geven. Of zouden ze uitleg nodig hebben."

CB: "Ik denk bij de eerste keren dat, dat zou ik het wel benoemen. Maar daarna herkennen ze, ze zijn heel erg met picto's gewend hè. De meeste kinderen, dus die herkennen wel de, de symbolen."

Liesbeth: "Ja."

CB: “Dus ik denk dat ze dat wel uh, en ze zien ook wel echt aan de smylies wanneer het uh deze lijkt wel heel erg verdrietig trouwens. Dat zullen ze eerst zeggen van net van nee dat is niet nee maar dat is verdriet.”

Wij: “Ja.”

CB: “Maar, ja, ik denk dat ze die wel heel goed begrijpen. Wij werken trouwens met ongeveer dezelfde smylies. Dus ik denk dat ze dat wel zouden kunnen begrijpen.”

Liesbeth: “En de vragen zelf?”

CB: “Uhm, ja misschien dat ze hier en daar uitleg vragen maar ik uhm, onze kinderen op de zaterdag vragen altijd meteen als ze het niet begrijpen. Ik weet niet of dat andere kinderen, ja op de andere locatie zeggen ze gewoon alleen maar ja altijd. Maar dat is ook wel heel laag niveau, dus ja. Ik denk niet dat je dat echt kan vergelijken.”

Wij: “Ja.”

CB: “En misschien dat je er een voorbeeld bij kan geven. Maar dan zou ik wel, als jullie, als je echt een goed onderzoek wilt doen moet je wel de voorbeelden erbij schrijven voor begeleiders, zodat iedereen er hetzelfde voorbeeld gaat nemen.”

Liesbeth: “Ja, precies.”

Joyce: “Ja.”

CB: “Want anders gaat het, ja dan is het niet echt meer uh betrouwbaar.”

Liesbeth: “Ja, dat is wel een goede.”

Joyce: “Ja.”

Liesbeth: “Want als er dan uitleg gegeven moet worden dat het uh.”

CB: “Ja dat zou, dat zou ik zeker doen dan want anders krijg je ja, dan vraag ik me af of het heel betrouwbaar is als iedereen andere uitleg geeft, want.”

Wij: “Ja.”

CB: “Kijk aardig, ja, dat kan iedereen ook op een andere manier omschrijven natuurlijk.”

Joyce: “Ja.”

Liesbeth: “Ja, dan krijg je misschien een gekleurd uh beeld.”

CB: “Ja.”

Liesbeth: “Ja. Oké. Heb je zelf nog iets uh toe te voegen.”

CB: “Nee. Ja ik ben wel benieuwd of dat het uh, want jullie gaan, op welke locatie doen jullie dit onderzoek?”

Liesbeth: “Uhm, ja bij de uh woongroepen en uh.”

Joyce: “In Nijmegen en Veghel.”

CB: “Van Kleur?”

Wij: “Ja.”

CB: “Dichterbij, Kleur.”

Joyce: “Kleur.”

Liesbeth: “Ja hetzelfde, Kleur is het maar ja.”

CB: “Ja, oké, leuk. Ja ik ben wel benieuwd hoe het gaat ook. Wel uh, ik denk dat het wel een toegevoegde waarde is. En hoe gaan jullie presenteren?”

Liesbeth: Uhm, hoe weten we nog niet. Maar we gaan over, wanneer gaan we presenteren?

Joyce: “25 juli?”

Liesbeth: “Ja in week 26 in ieder geval maar.”

Joyce: “Ja.”

Liesbeth: “Maar hoe we gaan presenteren weten we nog niet uuh.”

CB: “Want jullie hopen natuurlijk wel dat het gebruikt gaat worden.”

Liesbeth: “Ja.”

CB: “Dus je moet het wel een beetje reclame voor maken”

Liesbeth: “Ja, we gaan het uh ja, we gaan sowieso kijken hoe het uh zoveel mogelijk uh kan aansluiten, geïntegreerd kan worden in het BIT.”

CB: “Ja.”

Liesbeth: “Dat het toch iets aansluit bij de werkwijze en dat het misschien sneller meegenomen wordt.”

CB: “Uhu, ja.”

Liesbeth: “En uh, ja we hopen dat we gewoon zoveel mogelijk de mening van de coördinerend begeleiders daarin verwerkt hebben. Dat ze het ook uh.”

CB: “Ja, ja je zou het ook nog kunnen koppelen aan de kwartaal of jaar rapportages. En dan heeft het meteen een functie zeg maar. Dat is makkelijker misschien nog dan het andere. En dan kunnen ze het later verder verwerken.”

Liesbeth: “En dat zijn dan de rapportages zeg jij?”

CB: “Ja je hebt kwartaal en je hebt gewoon de rapportages voor iedere dag dus, op de doelen specifiek.”

Liesbeth: “Ja precies.”

CB: “En één keer in het kwartaal doet uh, doen de begeleiders van hoe het gaat in de afgelopen tijd en hoe gaat het met de doelen. En één keer per jaar evalueer je ja, al dan niet met ouders. En dan wordt ook het OP aangepast meteen, dus dan kan je het meteen uh evalueren. En dan is het misschien ook juist wel goed als je dit meeneemt. Ook naar ouders toe. Om ze te vertellen van goh uh, wij hebben de vragenlijst afgenomen en uh dit en dit komt eruit. Voor sommige ouders is het misschien ook wel goed om te horen dat ze het juist wel fijn hebben, dus.”

Wij: “Ja.”

CB: “Ja, en ik denk dat de coördinerend begeleiders zelf wel weten welke ouders ze daarbij niet moeten betrekken, of niet, of wel.”

Liesbeth: “Ja, inderdaad.”

CB: “Ja, en dat zou ik ook niet bij jullie uh erbij in trekken, want dan ben je er nog veel langer mee bezig joh.”

Wij: “Ja, inderdaad.”

Liesbeth: “Oké, nou dan hadden we nog één vraag denk ik, of had jij nog?”

Joyce: “(lacht) ja.”

Liesbeth: “Welk cijfer zou je uh, die vragenlijst geven zeg maar, hoe die er nu ligt.”

CB: “uhm, even nadenken hoor, dat is altijd een lastige vraag.”

Liesbeth: “Ja (lacht).”

CB: “Uh ik denk een 7. Ik zou wel die voorbeelden echt nog erbij gaan uitwerken. En dan is het echt wel wat meer, maar een 7 nu.”

Liesbeth: “Ja, helemaal goed.”

Joyce: “Oké.”

CB: “Zeker in verhouding met die.” (Gaat over de JAS.)

Bijlage 14: Coderingen bijeenkomsten concept: 'Samen Sterk!'

Codering Gennep

	Positief over 'Samen Sterk!'	Negatief over 'Samen Sterk!'
Vorm	* Het gebruik van de smileys zal erg aanspreken. * De hoeveelheid vragen is prima en zouden de cliënten aan kunnen. * Vragen zijn niet dubbel met die van uit het BIT.	* Omdat de smileys er erg uitspringen, lijken de vragen bijzaak te zijn. * De lay-out zou veranderd moeten worden. Dat er meer overzicht ontstaat tussen de vragen en smileys. Bijvoorbeeld kleinere smileys of de smileys naast de vragen. * Omdat de vragen en smileys onder elkaar staan. Kan de lijst voor de cliënten erg lang lijken.
Inhoud: Taalgebruik	* Er wordt niet gebruik gemaakt van moeilijk taalgebruik in de vragen.	* Vragen staan er kort en duidelijk. Echter cliënten die moeite hebben met begrijpend lezen zouden de vragen iets minder makkelijk vinden (sneller afgeleid en kunnen minder geconcentreerd bezig zijn).
Inhoud: Aspecten	* Het is aan de coördinerend begeleider om het moment van invullen te kiezen voor de cliënt (bijvoorbeeld opsplitsen in twee of drie keer).	
Bruikbaarheid	* Het is goed dat de vragenlijst ingevuld kan worden op moment dat de cliënt alleen is. Zo wordt er niet over de schouder meegekeken. * Tip: Om verdieping op de vragen te krijgen zou een korte handleiding bij 'Samen Sterk!' wenselijk zijn. * 'Samen Sterk!' wordt gekoppeld aan het BIT, waardoor het in het rijtje komt te staan met het maken van het IOP. * Coördinerend begeleider zou 'Samen Sterk!' kunnen gebruiken in de praktijk (wel na nog een verdere	* 'Samen Sterk!' richt zich alleen op de coördinerend begeleiders. * Het is moeilijk onderscheid te maken of vragen sociaal wenselijk beantwoord worden. * Er zal op veel vragen 'helemaal' goed beantwoord worden, omdat ze de begeleiding niet af willen vallen. * Het hangt af van het ontwikkelingsniveau van de cliënt of de vragenlijst individueel afgenomen kan worden.

	aanpassing).	
--	--------------	--

Codering Veghel

	Positief over 'Samen Sterk!'	Negatief over 'Samen Sterk!'
Vorm	* Kunnen prima met 1, 2, 3, 4, 5 omgaan * Kinderen van 8 die vinden dit dus wel leuk * Tip: spraakfunctie op de computer * Overzichtelijker	* Smilies dramatisch * Niet serieus genomen * Kinderen van 16 niet
Inhoud: Taalgebruik	*	* Onduidelijke welke begeleider er bedoeld wordt * Vraag 2 is moeilijk, niet concreet * Vraag 17 geen goede vraag, thuis is thuis
Inhoud: Aspecten	* Vraag 10 en 11 samenvoegen * Snel genoeg in de gaten krijgen of hun ouders iemand niet leuk vinden * Sommige vragen zijn heel erg op gevoel en sommige zijn gewoon feitelijk * Als je weet dat iemand geen ouders heeft dan zou je nog kunnen zeggen nou vraag 18 mag je overslaan * Vraag 17 weg kunnen laten. Want vraag 16 vraagt: ik vind het fijn op de woongroep * Vooral de vragen gebruiken bij de werkdoelen. Want worden nu echt in de BIT gemist	* Vraag 10 en 11 komen overeen * Mijn ouders vinden mijn begeleider aardig: in hoeverre hebben hun daar zicht op?
Bruikbaarheid	* Vragen sluiten beter aan dan de vorige lijst * Tip: spraakfunctie op de computer * Gekoppeld kan worden aan de BIT * Kopje samenwerking, drie vragen erin en kopje werkdoelen met drie	* Objectief beeld, als je uitgaat van één begeleider * Cliënten vinden begeleiders allemaal aardig * Cliënt leest slecht. En die zou het niet alleen in kunnen vullen

	vragen	
--	--------	--

Codering Nijmegen

	Positief over 'Samen Sterk!'	Negatief over 'Samen Sterk!'
Vorm	* De smileys zijn erg sprekend. * Voor een aantal cliënten zullen de smiley goed en duidelijk zijn om de vragen te kunnen beantwoorden.	* Voor sommige cliënten kunnen de smileys net iets te kinderachtig zijn.
Inhoud: Taalgebruik	* De vraagstelling is erg duidelijk, CB'ers geven aan dat ze die vragen zelf zouden kunnen gebruiken.	
Inhoud: Aspecten		* De vragen over de leerdoelen weglaten en dit anders formuleren wat cliënten bijvoorbeeld willen leren of waar ze aan willen werken. * Vraag 17 is het woord thuis voelen, erg tricky. Deze vraag moet anders geformuleerd worden, omdat sommige cliënten zich nooit thuis zouden voelen.
Bruikbaarheid	* Het gebruik van stellingen is erg bruikbaar om daarna het gesprek met de cliënten aan te kunnen gaan. * Het zou goed zijn om bij de vragenlijst een handleiding te maken voor eventueel verdiepende vragen te kunnen stellen, wanneer de CB'er in gesprek gaat met de cliënt.	* Er moet gewaakt worden dat er bij de cliënten geen verwachtingen worden gewekt a.d.h.v. de vragenlijst.

Codering NSO Nijmegen

	Positief over 'Samen Sterk!'	Negatief over 'Samen Sterk!'
Vorm	* Picto's zijn een stuk duidelijker * Wel makkelijker * Het aantal vragen wel behaalbaar * Belangrijkste woorden meer onderstrepen zodat die opvallen	* Verliezen de concentratie bij vraag vier af, bij evt. voorlezen van de lijst
Inhoud: Taalgebruik	* Kinderen zouden dat wel begrijpen * Wat wil jij leren?	* Deel zal dat ook best wel moeilijk vinden

	* Hoe vind je je begeleider?	* Werkdoelen weten ze helemaal niet, moeilijke term * Sommige zinnen zijn nog wat lang * Gezellig, begeleider zijn lastige woord * Het zijn wel allemaal heel suggestieve vragen * Misschien dat ze hier en daar uitleg vragen
Inhoud: Aspecten	* Een stuk verbeterd (tegenover de huidige JAS) * Dat ze niet eens zoveel over nadenken over wat hun begeleider allemaal doet, nu worden ze aan het denken gezet	* Weet niet of dat ze het echt als woongroep zien * Want sommige hebben maar één ouder of geen ouders meer of helemaal geen contact meer met de ouders
Bruikbaarheid	* Eerder een open vragen moeten * Dan kan je het controleren. * Soort van controle vraag * Sommige kinderen zien hun coördinerend begeleider veel verder weg staan van ze dan iemand anders. * Bijvoorbeeld maatjes * Dat er echt letterlijk contact is * Het heel goed is, als begeleider een terugkoppeling krijgt vanuit de kinderen * Het moet als voordeel worden gezien, als begeleider zelf * Cliënten gaan zelf ook meer gaan nadenken, van: hoe gaat dat dan en wat vind ik ervan Dus ik denk dat dat zelfs een eye opener kan zijn, voor begeleiders. * Het zou ook nog gekoppeld kunnen worden aan de kwartaal- of jaar rapportages	* Kinderen kunnen sociaal wenselijk gaan antwoorden * Ik denk bij de eerste keren dat, dat zou ik het wel benoemen (uitleg geven) Tip: misschien dat je er een voorbeeld bij kan geven (handleiding)

2de codering, alle locaties

	Positief over Samen Sterk!				Negatief over Samen Sterk!			
	Nijmegen	Veghel	Gennep	NSO Nij- mgen	Nijmegen	Veghel	Gennep	NSO Nijmegen
Vorm	*Smilies zijn erg spre- kend. *De smilies zullen goed en duidelijk zijn.	*Kunnen met vraag 1 t/m 5 omgaan. *Kinderen van 8 vinden de lijst wel leuk (zoals die nu is). *Overzichtelijk. *Tip: Spraak- functie voor op de computer.	*Gebruik smilies spreekt aan. *Aantal vra- gen is prima. *Vragen niet dubbel uit BIT. Tip: Smilies achter de vragen	*Picto's er duidelijk. *Aantal vragen is haalbaar. *Belangrijk e woorden onderstre- pen.	*Voor som- mige cliënten zijn de smi- lies kinder- achtig.	*Smilies zijn dramatisch. *Cliënten (16 jaar) voelen zich niet seri- eus genomen.	*Smilies te veel aanwezig. *Lay- out moet anders. *Lijst komt “groot/ lang”over.	*Verlies van concentratie.
Inhoud: Taal- gebruik	*De vraag- stelling is erg duidelijk.	-	*Taalgebruik is goed.	*Begrijpelijk .	-	*Onduidelijk welke begelei- der er ge- noemd wordt. *Vraag 2 niet concreet. *Vraag 17: geen goede	*Moeilijk voor cliënten die moeite hebben met begrijpend lezen.	*Geen beleving bij werkdoelen. *Gezellig en begeleider zijn moeilijke woor- den. *Suggestieve vragen.

						vraag.		*Mist uitleg.
Inhoud: Aspecten	-	*Vraag 10 en 11 samenvoegen. *Vragen zijn op gevoel en feitelijk. *Vraag 17 kan weg. *Geen ouders: vraag 18 overslaan of voorvoegd. *Vragen over werkdoelen worden gemist in het BIT.	*CB'er kiest moment van invullen (evt. met opsplitsen).	*Stuk verbeterd. *Cliënten denk niet na over hen begeleiders.	- 'Werkdoelen' weglaten en wat willen cliënten 'leren'. - Het woord 'thuis voelen' weglaten en anders formuleren.	*Vraag 10 en 11 komen overeen. *In hoeverre hebben cliënten zicht op: ouder- begeleider relatie.	-	*Zien ze het echt als woongroep? *Sommige geen tot nauwelijks contact met ouders.
Bruikbaarheid	*Het gebruik van stellingen is goed om het gesprek aan te gaan.	*Vragen sluiten beter aan. *Koppeling aan het BIT. *Kopje samenwerking	*Goed dat cliënt het alleen in kan vullen. *Goed dat het gekop-	*Open vragen. *Controle vraag. *Maatjes. *Goede	*Er moet gewaakt worden voor verwachting die de cliënt kan krijgen.	*Objectief beeld bij één begeleider. *Cliënten vinden de begeleider altijd	*Lijst richt zich alleen op CB'ers. *Mogelijk sociaal wenselijke antwoorden.	*Sociale wenselijk antwoord mogelijk. *Uitleg geven bij de vragen. *Handleiding

Samen Sterk!

	*Een hand- leiding bij de vragenlijst voegen.	en kopje werkdoelen. Tip: Spraak- functi op de computer.	peld gaat worden aan het BIT. *Na aanpas- singen: goed bruikbaar. Tip: Handlei- ding erbij doen voor CB'ers.	terugkop- peling. *Cliënten moeten zelf nadenken. *Eye- opener voor bege- leider. *Kan ge- koppeld worden aan jaar- of kwartaal- rapportage.		aardig. *Hoe in te vullen bij/ met een cliënt die slecht leest?	*Niveau van cliënt is afhan- kelijk van het zelf kunnen invullen.	gewenst.
--	--	--	---	--	--	---	---	----------

Samen Sterk!

